

HRVATSKO SLOVO

Benjamin Tolić

**KRAJ
NEOVISNOSTI**

Benjamin Tolić
KRAJ NEOVISNOSTI

HRVATSKA KULTURNA ZAKLADA
HKZ-HRVATSKO SLOVO

KNJIŽNICA

KNJIGA XXV.

Urednik
Stjepan Šešelj

Benjamin Tolić

KRAJ NEOVISNOSTI

Zagreb, 2011.

BAJKA O BAJIĆU

Odavno se u Hrvatskoj nije tako bajalo kako se ovih dana baja o Mladenu Bajiću. Kada je predsjednica Vlade Jadranka Kosor najavila da će Bajića opet predložiti Saboru za glavnoga državnog odvjetnika, njezina je najava izazvala, recimo tako — protuslovno oduševljenje! To bi trebalo biti čudno. No nitko se ne čudi. Bajića sa svih strana hvale. Ponajviše oni koji su Hrvatsku ozloglasili kao leglo nepotizma i korupcije. I on će, po svemu sudeći, njihovom voljom i dalje biti glavni državni odvjetnik.

Tomu se načelno protivi samo Zoran Milanović, predsjednik SDP-a. On misli: Ako su Mesiću dosta dva mandata predsjednika Republike, ako Sanader nije izdržao ni polovicu drugoga mandata predsjednika Vlade, zašto bi Bajić transcendirao u — treći mandat državnoga odvjetnika?! To je neprihvatljivo. Što je, uostalom, Bajić dosad radio? Ništa! Osim u zadnja dvatri mjeseca. Dobro, veli HNS-ova Vesna Pusić, Bajić je taktičar. Podložan je političkim utjecajima. No on je vrlo obrazovan čovjek i zna svoj posao. U ovom nam je času prijeko potreban jer je Hrvatska danas usred reforme pravosuđa. — Ako je tako —

zanovijeta Milanović — neka državni odvjetnik kaže tko je na nj politički utjecao, pa ćemo razgovarati. — Stjepan Mesić još se nije javno očitovao. On se danas bolno čuti. Kao „bivši” gospodar Pantovčaka on samo tužno gleda s toga brda. Gleda kako mu se razdragani katolici jate oko „budućega” gospodara Pantovčaka. A valjda drži i da se dostatno zna koliko on Bajića cijeni. Barem dva su razloga, oba strogo ćudoredna, posve razvidna. S jedne strane krjeposna Bajićeva nečinidba (držanje mnoštva kaznenih prijava u bunkeru), s druge strane krjeposna Bajićeva činidba (bečka suradnja sa Sašom Perkovićem u progonu generala Zagorca). S obzirom na te visoke krjeposti državnoga odvjetnika, malo je vjerojatno da se Mesić nije očitovao nejavno. Nejavno, ali pravodobno i na mjerodavnu mjestu. Daje to naslutiti i netom izabrano pantovčačko Svjetlo, koje tupom dijalektikom blago otklanja Milanovićevo zanovijetanje. Bajić bi, veli, iz kritike trebao izvući pouku.

Sve u svemu, Bajić je, po općem suglasju, kao glavni državni odvjetnik dosad bio podložan političkomu utjecaju. Nije slušao zakon, nego vlast. No u zadnje je vrijeme, kada je vidio da za to postoji politička volja, pokrenuo stanovit broj kaznenih postupaka. I zato Bajić kao nitko drugi zaslužuje još jedan mandat glavnoga državnog odvjetnika.

Bajka je luckasta, ali nije pametnije ni Milanovićevo kočoperenje. Ako državni odvjetnik nije slušao zakon, nego vlast, ako je bio podložan političkomu utjecaju, te na zahtjev političara držao kaznene prijave u ladici, to nije nevina nečinidba. To je kažnjiva činidba — prikrivanje kaznenoga djela! Takve bi stvari, kada ih čini državni odvjetnik, trebalo vrlo strogo kažnjavati. Puno strože nego kada ih čini koji drugi građanin.

Zašto? Zato što je državni odvjetnik plaćen da čini ono što je građaninu dužnost činiti besplatno. Ako je pak državni odvjetnik u zadnje vrijeme uočio postojanje političke volje za kazneni progon korupcije, te je stoga pokrenuo određene kaznene postupke, on je time samo pokazao da je i dalje — podložan političkomu utjecaju. A očito nam treba takav državni odvjetnik.

Slušam međutim Žarka Puhovskoga, slavnoga komunističkog lažnog svjedoka. Nije korupcija, tumači on Austrijancima, tako jednoznačna pojava kako se čini. Korupcijom je, veli, Sanader u Hrvatskoj suzbio nacionalizam. Dao je ljudima novac, i ljudi su se uljudili! To opet zvuči nekako dijalektički dvo-sjeklo. Lažni svjedok s jedne strane očito brani Bajića, a s druge opominje nabrušene protukorupcijske ratnike. Ljudi, više, pamet u glavu! Ako iskorijenite korupciju, planut će nacionalizam. EU ne voli ni jedno ni drugo, no puno lakše podnosi korupciju, osobito onu visoku, nego bilo kakav nacionalizam. A lažnom svjedoku treba vjerovati. U korupciju i nacionalizam lažni se svjedok doista razumije.

A i predizborna NOVA PRAVEDNOST duboko je zainteresirana za kaznenoprogoni kontinuitet nakon izbora — kontinuitet ne od jučer, nego od god. 1975.

29. siječnja 2010.

LJUPKO MJESTO

Mi Hrvati narod smo pastoralan. Živimo u Srednjoj Europi i na Sredozemlju. Kao takvi ne možemo bez ljupkoga mjesta. Ljupko je mjesto vrlo važan dio našega narodnog identiteta.

— Bože, što taj trabunja?! — reći će tkogod. — Taj očito ne zna što govori. Ljupko mjesto? Pa to je, učeno rečeno, *locus amoenus*! Puka tlapnja, otrcan pjesnički rekvizit. A ne pita se taj mudrijaš kako tlapnja, ili uopće takvo što, može biti dio zbilje? Dio naroda? I to dio onoga što narod čini upravo onim narodom koji on jest, dio onoga što je u narodu — usprkos nutarnjemu razvojnom nagonu i vanjskim utjecajima — svagda jednako sebi, svagda istovjetno? Svašta!

Ima tu nešto. Ljupko je mjesto doista pjesnička tlapnja. No ono nije ni zanemariv prigodak ni razmetljiv suvišak. Ni u pjesništvu ni u zbilji. U pastoralnom pjesništvu — od Sirakužanina Teokrita do Pažanke Andriane Škunca — ta je tlapnja jednako važna, dapače: prijeko potrebna. Ona je nuždan okvir „idile”, tj. „sličice”. Nuždan okvir, jer „sličica” prikazuje urban — pitom i uglađen — razgovor ili osjećaj u prirodi. Ne može takav

razgovor ili osjećaj ni nastati ni opstati bilo gdje. Ponajmanje u ruralnoj — divljoj i hrapavoj — prirodi. On se stoga mora dolično uokviriti, tj. dostojno smjestiti. Jer, ovce i koze, pasle one na grčkomu otoku Kosu ili na hrvatskomu otoku Pagu, odlučno odbijaju umilno blejati i meketati izvan ljupkoga mjesta. Kako u poganskomu helenizmu tako i u kršćanskomu mundijalizmu. Grcima je ljupko mjesto bio *alsos*, Rimljanima *lucus*, Hrvatima *lug*. To je, dakako, jedno te isto: livada posred koje žubori potok, a resi je nekoliko granatih stabala. Drugim riječima: sjajno mjesto za plandovanje, za uglađeno pastirsko udvaranje, za tankočutno ljubovanje, za samotničko razmatranje o sebi i o svijetu.

Ta pastirska struja hrvatske duhovnosti nadahnula je Mavra Vetranovića, Petra Hektorovića, Marina Držića, Dinka Ranjina, Ivana Bunića, Vladimira Vidrića i mnoge druge pjesnike i prozaicima koji su samo zasebničku — bilo gorku, bilo slatku — muku mučili dostatan je bio lug ili gaj. Onima koji su se bavili narodnim usudom trebalo je veće ljupko mjesto. Barem zavlačaj, kao Ivanu Gunduliću metonimijska Dubrava, koju resi „o lijepa, o draga, o slatka“, ili Petru Zoraniću velebitske Planine, u kojima obitava „vila Hrvatica“. Na poslijetku je domoljubni zanos Antuna Mihanovića cijelu *Horvatsku domovinu* pretvorio u jedno jedinstveno ljupko mjesto — Lijepu Našu. I ona, ta pjesnička tlapnja, doista je, ne zna se kada, postala postojanim dijelom hrvatskoga narodnog identiteta.

Ali u Lijepoj Našoj više ne bleje ovce, ne mekeću koze. Odavno. Ni u Begovićevoj Vrlici ni u Araličinoj Promini. Nestalo je stadā, kao da ih nikad ni bilo nije. Ni tamo više nitko ne

zna što je brabonjak. I u tomu se ogleda naš kulturni uspon, naša blizina Bruxellesu i Haagu.

Glupo je međutim i pomisliti da se može pobjeći od sebe. Pastoralan narod jednostavno ne može bez pastore. Naša se pastore samo prometnula iz teokritske u homersku. Nema više ovaca i koza, nema ljubavi i pjesme. Utihnule su dipole i svirale, umuknule klepke i ojkanje. No, pastir nije nestao. On više nije ni ovčar ni kozar, on je danas, u skladu s rečenim kulturnim usponom — kao u Homera Menelaj ili Agamemnon — pastir puka (*poimēn tou laou*).

To je posve nova situacija. Hrvatski puk, za razliku od Teokritovih ovaca i koza, sada sam sebi bira pastira. Kakav pastir, takva pastore. Dosad smo, nakon smrti Franje Tuđmana, triput birali čovjeka za taj posao. Dvapat je izabran Stjepan Mesić, jednom Ivo Josipović. Obojica pravnici haaške škole prava. A petnaest godina — to je već nekakva tradicija!

Pastore haaške škole ne podnosi prirodni okoliš. Njoj su odbojni i lug i gaj, i Dubrava, i Planine, i Lijepa Naša. Njezino je ljupko mjesto zatvor. Bio haaški ili hrvatski. Zatvor kao takav. Mesić je u taj rog češće puhao. Josipović se o ljupkom mjestu svoje pastore ljupko očitovao neki dan u Šibeniku. Nedostaje nam, rekao je, zatvora. Zatvorski bi se kapaciteti, s obzirom na zaoštavanje odgovornosti, mogli brzo puniti... Jao nama, dakle — blago nama!

5. veljače 2010.

CIRCUMDEDERUNT

U kavanu uđe čovjek zakrinkan čupavom riđom bradom iz koje svjetlucaju dva nemirna zelena oka. Stade na vratima, ogleda se po prostoriji, pa odlučno pođe k dvojici sličnika za stolom u kutu.

— *Circumdederunt eum!* — viknu šireći ruke prije no što će sjesti. Ona se dvojica zblenuše. — Molim?! — reče jedan od njih. — Ah, da! — uzdahnu ridobradi. — Vi ste nekoć pohađali vojne škole? Tamo niste učili latinski. To je moja malenkost, blesava kakva već jest, smetnula s uma! Da, gospodo! A meni se, vidite, neprestano po glavi mota Sanaderova *Nenia Salonitana*. Nikad čuli? Krasna tužaljka! Samo, naslov — latinski! Hm, da. Tko će znati putove nadahnuća?! Eto, i meni se, kao što maločas čuste, aktualna vijest sama od sebe prometnula u latinski vapaj pogrebne pjesme! Rekoh: Spopadoše ga! Točnost vijesti ovjerovljuje Bukijev naslov u Jutarnjemu listu: Je li sadašnja vlast odlučila Ivu Sanadera poslati u zatvor?

Takva zloradost bila je još prije nekoliko dana ružan izgred. Danas je ona kvasac svih hrvatskih javnih i nejavnih političkih razgovora.

Doista, opkoliše ga. Sva ta uhićenja i istrage od MORH-a preko HAC-a do HPB-a, Croatia osiguranja, INA-e i Podravke — sve to svjedoči da se glava korupcijske hobotnice traži na Griču. Zato Davor Butković priziva zatvor, a Milorad se Pupovac sprda. Predsjednik Srpskoga narodnog vijeća na božićnomu domjenku uznosito zausti: „Dragi Ivo!”, pa dodaje da je sada drugi Ivo drag — naime Ivo Josipović. I svi, pred kamerama HTV-a, složno prasnu u smijeh. Najslabije se, dakako, smije ona hrvatska politička čeljad koju je Ivo Sanader prije šest godina, kada je inaugurirao svoju „proeuropsku politiku”, dresirao da obvezno jednom godišnje pobožno *metaniše* pred vodstvom SDSS-a.

A vodstvo HDZ-a? Ono cvili: Sanader nas je ponižavao. Jadranku Kosor nazivao je zapisničarkom, Andriju Hebranga rabio je kao stranački gromobran, od Vlade Šeksa iznuđivao je nevidene gadarije. Nesretni se Šeks morao najviše sramotiti. Morao je *identificirati*, *locirati*, *uhititi*, *transferirati* i povrh toga hajdučki suspendirati ustavni članak 141. da bi Sanader mogao Hrvatsku bez referenduma uvaliti u NATO. No, čestitoga je Vladi Sanader najdublje ponizio time što je umjesto njega predsjednikom Sabora imenovao njegova prijatelja — Luku Bebića! U jednu riječ: Sanader je bio autokrat.

To naravno potpaljuje politički imperativ: HDZ i Hrvatsku treba temeljito desanaderizirati.

A tko će taj zahtjevni posao bolje obaviti nego Sanaderovi najbliži suradnici? Tako je, uostalom, bilo i s „detudmanizacijom”. Nešto su tu petljali Mesić i Račan, no lavovski je dio posla odradio Sanader. Zato su sada sve oči uprte u Jadranku Kosor, gospođu koja je ponosno govorila: Kud Sanader, tud i ja.

Gospođa Kosor, naravno, ništa ne može sama. Ali ima sve-srdnu pomoć medija. Oni su, kada su u igri interesi njihovih inozemnih vlasnika i namjesničke hrvatske vlasti — uvijek sjajni pregaoci. Zato nas, evo, bez prestanka zasiplju Sanaderovim opačinama. Nekoć mu nisu zamjerali ni kršenje Ustava, a sada mu ozloglašuju i suprugu. Pa i djecu. Uskoro će gorostasa „pro-europske politike” pretvoriti u kriminalnog patuljka. Ne će dugo trebati da se Buki ovako osvrne na rano proljeće 2004.: Uzalud se tih dana u Bruxellesu Ivo Sanader, zbog svoje skromne tjelesnosti, propinjao na nožne prste ne bi li na visokomu stolu predsjednika Europske komisije ugledao žudeni *Avis...* Ltd., itsl.

Dakle, što jest — jest: *circumdede- runt eum*. Ali što će od toga biti? Hoće li ga njegovi psi, kao onoga mitskog lovca, doista rastrgati?

Teško je to predvidjeti. Ako ga ne zatvore, današnje će se medijske i pravosudne pokazne vježbe raskrinkati kao neokomunističke opsjenarske igre. Ako ga zatvore, ne će ga, kao Matu Granića, iščupati iz zatvora. Mate Granić je apsolutna veličina. A Franjo Tuđman, Ivo Sanader, Jadranka Kosor — relativne su veličine. Nisu oni, kao Granić, veličine o sebi, oni rastu iz odnosa prema drugomu: Tuđman iz odnosa prema Jugoslaviji, Sanader iz odnosa prema Tuđmanu, Kosor iz odnosa prema Sanaderu... Odgovor je dakle u pitanju: Što misle gospodari, treba li Jadranka Kosor rasti?

12. veljače 2010.

OKRUGLE I UGLATE ZDJELE

Istočnjačke mudre izreke zapadnjaku često zvuče čudno. Katkada ga zbunjuju. Kao Konfucijeva izreka: Nazovite okruglu zdjelu okruglom, a uglatu uglatom; inače će vam propasti država.

Svaki će se zapadnjak — bio kršćanin, bezbožac ili nezna-božac — složiti s tim zahtjevom. Stvari treba nazivati pravim imenom. Treba govoriti istinu. Treba je ponekad i u brk skresati (reći, kao što se kočoperio Stipe Šušvar, „popu pop, a bobu bob“). Ali obrazloženje toga zahtjeva? Ono u prvi mah izaziva sućutan smiješak. Kako, zaboga, usud države može ovisiti o nazivanju zdjela?!

Hm, da... Bjelodano je da nikakve, ni okrugle ni uglate zdjele, kako god ih ljudi nazivali, ne mogu ni učvrstiti ni razoriti državu. Zahtjev je, očito, metaforična izreka. Nije upućen kuhinjskomu osoblju, nego obrazovanom dijelu kineskoga društva. A priopćuje vrlo važnu spoznaju: Država može opstati samo ako su joj temeljni čudoredni pojmovi posve određeni i istiniti.

Kako te stvari stoje u Hrvatskoj, pokazuju reprezentativni primjeri.

Jednojezični hrvatski rječnici tumače natuknice „izdati”, „izdaja” i „izdajica” onako kako ih poima hrvatski narod. Izdati znači u čudorednom smislu riječi: 1. prijeći na neprijateljsku ili protivničku stranu; 2. odati (tajnu); 3. iznevjeriti. Činidba je izdaja, a činitelj izdajica. Čovjek dakle može izdati bračnoga druga, obitelj, prijatelje, tvrtku. Pa i sebe sama, odstupajući od svojih načela. Ali može izdati i svoj narod i svoju državu. Ako to učini, izdaja postaje — veleizdaja, a izdajica — veleizdajica.

Na to obrazovan Hrvat gleda sumnjičavo. Zašto? Tko će znati! Možda ga tišti neoliberalna „politička ispravnost” ili ga trese strah od demokratski prerusene komunističke vlasti. Uglavnom, rijetko se tko usuđuje istinito kvalificirati sumnjive činidbe predstavnika vrhovne vlasti. Novinari i novinski urednici od toga okreću glavu. Ako tko ipak objavi nezgodnu vijest ili nezgodan dokument, time pokreće osobnu „povijest nevolja”. Poučan je primjer Josipa Jovića. On je god. 2000. u Slobodnoj Dalmaciji objavio zapisnik tajnoga svjedočenja Stjepana Mesića u haaškomu procesu protiv generala Tihomira Blaškića. Zbog toga je morao trpjeti šikane i podnijeti haaški sudbeni progon.

U tim su stvarima suzdržani i znanstvenici. Sjajan je primjer knjiga Miroslava Tuđmana *Vrijeme krivokletnika* (Zagreb, 2006.). Tuđman je u toj knjizi raščlambom haaškoga zapisnika i drugih dokumenata dokazao da je Mesić krivokletnik — i kao haaški svjedok i kao hrvatski državni dužnosnik. U Haagu je, pod prisegom da će govoriti istinu, lažno optužio Hrvatsku da je izvršila agresiju na Bosnu i Hercegovinu, a s Pantovčaka je — pod prisegom da će kao državni poglavar, poštujući hrvatski

Ustav i hrvatske zakone, štiti hrvatske nacionalne interese — brutalno razarao povjerenje hrvatskih državljana u institucije njihove države. Unatoč tomu Tuđman ne smatra Mesića izdajicom, nego samo — krivokletnikom! Hm, da... Ali, nameće se pitanje: Da je Mesić u Haagu pod prisegom lagao u korist Hrvatske, bi li Tuđman i to krivokletstvo raskrinkavao na 469 stranica?

U novije se vrijeme međutim događaju čudne stvari. Pod pritiskom policijsko-pravosudnog aktivizma u javnim poduzećima gubave se riječi „izdaja” i „veleizdaja” guraju na inače „politički ispravna” mjesta. One dospijevaju u urednički komentar vlč. Ivana Miklenića u Glasu Koncila ili na naslovnici Večernjega lista, odakle je dosad bio nevidljiv cijeli lanac izdaja i veleizdaja koji sapinje zadnje hrvatsko desetljeće. No, ne treba se tomu radovati. Te se riječi na tim mjestima zlorabe jer ne označuju ni izdaju ni veleizdaju, nego krađu ili, ako baš hoćete — velekrađu.

Takva je poraba riječi pogibeljna. Ona Stjepanu Mesiću nehotice gradi zaklon od pravosudnog progona, a novomu predsjedniku Ivi Josipoviću i predsjednici Vlade Jadranki Kosor omogućuje, kao u neka druga vremena, da politički slijede njegov svijetli primjer.

Zbog toga, rekao bi Konfucije, nazovite krađu krađom, a izdaju izdajom; inače će vam propasti država.

19. veljače 2010.

KUMIR PLAČE

Primitivni mnogobožački narodi imali su idole. Voljeli su ih i štovali. Bili su to kipovi, najčešće životinjskoga oblička. No, idoli nisu bili — poput kipova u višim religijama — osjetilne slike nadosjetilne zbilje. Ti su kipovi prikazivali sebe. To će reći: bili su bogovi. Oni su, dakle, u vjerovanju spomenutih naroda posjedovali božansku moć. Ljudi su im stoga prinosili žrtve, a od njih su zauzvrat očekivali zaštitu i pomoć.

To djeluje djetinjasto. No, što se tu može? Strm je i trnovit put od predodžbe do pojma! Kako u spoznavanju svijeta tako i u spoznavanju Boga.

O tomu svjedoči starozavjetna zgoda sa zlatnim teletom (Izl, 32—34). Izvevši Izraelce iz egipatskoga ropstva, Mojsije se iz izraelskoga tabora uspeo na Sinajsko brdo. Tamo je u ime svoga naroda sklopio savez s Bogom. No, kada se vratio u tabor, s dvjema kamenim pločama, na kojima je Jahve ispisao svjedočanstva, imao je što vidjeti! Za njegova su izbivanja Izraelci odbacili Jahvu i pali u idolopoklonstvo. Od zlatnoga su nakita izlili tele, klanjali se teletu, prinosili mu žrtve, gostili se i

razuzdano zabavljali u njegovoj blizini. Razjaren bogohulnim prizorom, Mojsije je razbio ploče i smrskao tele. Poslije je savez s Jahvom obnovio. Za tu je svrhu žrtvovao oko tri tisuće sunarodnjaka. Njih su, po Mojsijevu naputku: „tko svoga brata, tko svoga prijatelja, tko svoga susjeda”, poklali Levijevi sinovi.

Strašna priča! Na našu sreću, pomislit će tkogod, ta se priča zbiva u drevnoj davnini. Oko god. 1250. pr. Kr. Tih i takvih stvari više nema.

No, ako malo bolje pogledamo, vidjet ćemo da i mi kršćanski jednobošci dandanas proizvodimo, volimo i štujemo mnoštvo idola. Samo smo ih maknuli iz religije u druga područja našega života. Mi danas „obožavamo” (to će reći: „žarko ljubimo”) sve i svašta — od sladoleda i pohađanja kazališta do svoje djece, spolnih partnera i državnika. Ali suvremenu industrijsku proizvodnju idola neprestano pritišću modni hirovi. Ona zbog toga nije osobito zahtjevna u izboru stvari.

Eto, primjera radi, rukotvorcu je Aronu za izradbu onoga teleta trebala plemenita tvar — zlato. A pogledajmo od čega je bruxellesko-haaška industrija idola Hrvatima sazdala dikobraza.

Za izradbu te vrste idola — živoga kumira! — nije trebala plemenita tvar. Ni zlato, ni srebro, ni bjelokost, ni kamen, ni drvo. On se mogao zamijesiti od blata: od izdaje, mržnje, laži, zlobe, prostote, neukosti, preuzetnosti. Da stvar bude gora, takav je u Hrvatskoj već postojao. Trebalo ga je samo „brandirati”.

God. 1967. bio je zastupnik u Saboru SR Hrvatske. Tada je zahtijevao kazneni progon potpisnika Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskoga književnog jezika. Unatoč tomu dospio je početkom 90-ih godina prošlog stoljeća na položaj predsjedni-

ka Sabora Republike Hrvatske. U to je vrijeme u Australiji isticao da je Hrvatska dvaput pobijedila u Drugom svjetskom ratu — jednom na početku, drugi put na kraju rata (10. travnja 1941. i 8. svibnja 1945.). God. 1994. pokušao je parlamentarnim udarom promijeniti smjer hrvatske politike, a kada nije uspio, svoj je razlaz s F. Tuđmanom lažno obrazlagao neslaganjem s njegovom politikom prema Bosni i Hercegovini. God. 1998. lažno je, kao tajni svjedok tužiteljstva u postupku protiv generala Blaškića, na Haaškomu sudu optužio Hrvatsku da je izvršila agresiju na Bosnu i Hercegovinu.

I „brandirali” su ga. Te nakon smrti F. Tuđmana instalirali na Pantovčaku. Odatle je punih deset godina drastično kršio Ustav Republike Hrvatske: podupirao, trabunjajući o „individualizaciji krivnje”, kriminalizaciji Domovinskoga rata; dijelio domaćim i stranim novinarima te pojedinim inozemnim institucijama spise iz pismohrane svoga prethodnika koji su bili klasificirani kao državna tajna; organizirao Zapadnobalkanski summit EU, na kojemu je, zajedno s Ivicom Račanom, preuzeo obvezu vratiti Hrvatsku u zagrljaj „regiona”; propovijedao da smo vodili besmisleni rat za granice; pjevao s Fumićevim SAB-om „po šumama i gorama”; tužakao hrvatske biskupe papi da previše hrvatuju...

A prošli tjedan, nakon inauguracije Ive Josipovića, neutješno je zavapio: Za mnom plaču žene, jer sam bio muškarčina! Neki misle da se ostarjeli kumir čežnjivo sjetio svojih biogradskih obožavateljica. Moguće. No meni se učinilo da to plače bolna sumnja: Što ako „nova pravednost” potisne staru ljubav.

26. veljače 2010.

S BRDA NA BRDO

Hrvatska je puna priča o uspjehu. Izvan športa i umjetnosti te su priče uglavnom šuplje. Kada je riječ o proizvodnji, najvećim su dijelom i zamrljane stvarnom ili izmišljenom privatizacijskom pljačkom, prijevarom, krađom. Trgovački je prostor u rukama stranaca. Ali u trgovini ima i domaćih majstora. To su ljudi koji znaju dušu naroda. Hrvat je dobar potrošač. Ne troši on samo kineski češnjak, egipatski krumpir, nizozemsku rajčicu, austrijsku mrkvu — on zdušno troši sve što mu se umješno ponudi.

Opaska o potrošnji vrijedi općenito. Ipak, ima i iznimaka. Ne mnogo, ali ima. Nedavno sam u predvorju Todorićeva hrama potrošnje gledao neobičan prizor. Agent tvrtke T-Mobile Hrvatska d. o. o. (oprostite na rogobatnu imenu) snubi klijente za paket telekomunikacijskih usluga. Zaustavlja sredovječna prolaznika. — Oprostite, gospodine, samo jedno pitanje! Imate li vi mobilni telefon? — Nemam. — Nemate? A stabilni telefon, doma? — Nemam. — Nemate ni stabilni! Pa kako, zaboga, bez telefona komunicirate s ljudima?! — Dovikujemo se s brda na brdo. — Doista? — upita agent. — Doista — odgovori nesuđeni klijent. I obojica

prasnu u smijeh.

U politici je takvih zgoda malo. Možda ih i nema. Ili se samo ne vide. Bilo kako bilo, Hrvati su u politici „slatkohrani”. Što vlast ponudi, oni to papaju. Ako se nudi grozd ponuda, oni nisu izbirljivi. Oni zoblju bobu za bobom, po redu. Iz toga se onda, kako godine prolaze, rađaju uspjesi. Ne politički uspjesi, uspjesi — političara! Te uspjehe, za razliku od drugih zemalja, u Hrvatskoj hrane politički neuspjesi.

To je možda kao tvrdnja nevjerojatno. Ali uvjerljivi su krupni primjeri. Eto, usporedimo dva bivša državna poglavara. Znam, ružno je Franju Tuđmana i Stjepana Mesića trpati u istu rečenicu, ali — što mogu? — argument zahtijeva povrjedu dobrog ukusa. Tuđman je održao sva svoja politička obećanja. Mesić nije održao nijedno. Tuđman je bio znanstvenik i državnik. Nastojao je oko istine i oblika. Mesić je bio kavanski političar i dosjetkar. Vagano se u laži i bezobličju. I, tko je od te dvojice muževa uspješan političar? Nema dvojbe, uspješan je Mesić. Potvrđuje to i zamašna otpremnina koju mu je, da ga zadrži u politici, zakonski odredio Ivo Sanader. A Tuđmana se politički Zagreb danas stidi. Utjeha nam budi Krležin dvostih o Starčeviću: *Nigdar ne bu v megli Spomenika imal/ kaj nigdar neje s klimavcima klimal.*

Ima, naravno, još podosta uspješnih političara. Na primjer: Luka Bebić, današnji predsjednik Sabora. On je svoj uspjeh izgradio na sjajnu neuspjehu što ga je postigao u razdoblju od 31. srpnja 1991. do 18. rujna 1991., kada je bio znameniti ministar obrane. Bebiću je, treba priznati, u karijeri malo pripomogao i bogobojazan odnos prema vrhu stranke.

A Vladimir Šeks? To je zasebna priča. Ma kakva priča — pjesma! Šeks je sramotno uspješan političar. Taj dojučerašnji Be-

bičev dvojnjak danas tvrdi: U politici nema prijateljstva. Ne treba to ozbiljno shvaćati. Kada govori općenito, Šeks vrlo često griješi. Ali kada govori o sebi, može mu se vjerovati. Šeks doista nije ni sam sebi prijatelj. Jer, da jest, tko bi mu bio mogao zapovjediti da krasnoslovi ono *identificirati, locirati, uhititi, transferirati*? Zar Ivo Sanader? Sanader je, hvasta se Šeks, njegovo političko čedo. Ta je, žali se Šeks, politička nakaza ponižavala svoga oca. Ne zna se s kojega je razloga otac trpio sinovo ponižavanje. I uopće, čudno je to muško rađanje, a napose politički odnošaj „otac — sin” i njegov obrat „sin — otac”. Ali Šeksu se, kada govori o sebi, može vjerovati. Stoga je Šeks, bez dvojbe, razložno postupao svaki put kada je Šeksa ostavljao na cjedilu.

No, što ti je vrijeme! Dok naklapam o starim uspjesima, izmiču mi novi uspjesi. A oni se zbivaju na brdima. Prvo je Ivo Josipović na Pantovčaku predstavio svoj gospodarski *sovjet*, u kojemu se šepire Damir Kuštrak (HUP), Emil Tedeschi (Atlantic Grupa) i Ivica Mudrić (Hrvatski Telekom). Nato je Jadranka Kosor s Griča kriknula da ona ne će dopustiti konkurenciju svomu ministarstvu gospodarstva. Onda je Josipović svoj gospodarski *sovjet* uzvisio nad Kosoričine ministre! Riječ po riječ, i dva su se brda tako zakrvila da ih nije moglo zbližiti ni otvorenje Muzeja krapinskih neandertalaca.

Ali što ne mogu neandertalci, može „lijevi genij”, kako reče onaj zagrebački Sarajlija. Dva su se brda prisno srela u Umjetničkom paviljonu, na otvorenju izložbe Ede Murtića. Jer za uspjeh političara nisu u Hrvatskoj dostatni osobni politički neuspjesi. Hoće se i primordijalno jamstvo uspjeha — posve određeno ideološko ishodište.

5. ožujka 2010.

TJELESNA STRAŽA

Prije šest godina hrvatski radnici i seljaci — tzv. radni narod — nisu mogli ni zamisliti da će njihova kriptokomunistička vlast Republici Hrvatskoj priskrbiti više predsjednika. Radni narod, uostalom, i ne razmišlja o takvim stvarima. To je posao njegove avangarde. A prije šest godina, ruku na srce, u toj avangardi nitko nije mogao zamisliti da će Ivo Sanader ikad otići iz politike. Stoga nije nimalo čudno što je dalekovidni saborski Savez za Europu svomu vođi, na njegov prijedlog, zakonski osigurao doživotnu političku budućnost. Tu budućnost sada uživa Stjepan Mesić. Hrvatska, dakle, ima dva predsjednika, sadašnjega i bivšega.

Nije to ništa novo. U antičkom su Rimu kormilo republike u miru držala dva konzula. U ratu samo jedan, koji bi dobio diktatorske ovlasti.

A i zgodno je to. Eto, neki se dan u Saboru dostojanstveno oglasio neumrli politički otac politički umrloga Ive Sanadera. — Idem, veli, dočekati Predsjednika Republike! — Svi pomislimo: Ode u susret Ivi Josipoviću. Kadli za tili čas HTV-ova kamera pokaza Vladimira Šeksa i njegova — Stevana.

Ah, da, nasmijamo se. To je on, „doživotni bivši predsjednik“! Stolovat će u onoj zgradi u Grškovićevoj u koju prije deset godina, kada se demagoški prenemagao da ne će na Pantovčak, nije htio ni za živu glavu, jer ju je smatrao pogodnom samo za „kupleraj“. Sada mu to ne smeta, a uživa i u naslovu „doživotni bivši predsjednik“.

Uživa dapače vrlo nesuzdržano. Očito još nije opazio kako je „doživotnost“ nakon smrti Josipa Broza postala krhka. Nije ga iz njegova kriptokomunističkoga drijemeža prenuo ni posve svježi slom „doživotnosti“ počasnoga predsjednika HDZ-a. Kao što je ta „doživotnost“ završila Sanaderovim izbacivanjem iz stranke, „doživotnost“ bi bivšega predsjednika Republike, da u „novo-voj pravедnosti“ ima samo zrnce pravde, završila Mesićevim ubacivanjem u zatvor. Ako ni zbog čega drugoga, onda zbog onih 666 dokumenata što ih je protuzakonito dostavio Tužiteljstvu Haaškoga sudišta.

Ali što je, tu je. Mesić je, što god to značilo, neiscrpna riznica političkoga iskustva. Stoga mu država, uz visoku mirovinu, doživotno osigurava dolično opremljen ured, dva službenika, tjelesnoga stražara, vozača, automobil i neke druge pogodnosti. Sve u svemu, mali dvor. Tako taj čovjek može do kraja života autoritativno pokretati općekorisne inicijative. A Mesić je pun vrijednih ideja kao šipak zrna. Svi pamtimo kako je Dalmaciji za obranu od požara predlagao protupožarni uzgoj koza. A nismo zaboravili ni da je prije malo više od godinu dana, kada je Hrvatska ušla u gospodarstvenu recesiju, radi štednje predlagao uskratu pogrebnih počasti hrvatskim braniteljima. Pet je, obrazlagao je tada, pogreba dnevno. A kad se zbroje vojnici, sa svim počastima, pucanjima, dnevnicama, to je previše. Tu se, zaključio je, može dosta uštedjeti.

Divne su to stvari! Stoga ne razumijem sva ta gundala u tramvaju, na tržnici, na ulici, u kafiću. Sramotno se, rogobore, vlast razbacuje novcem. Dvor na Pantovčaku, dvor u Grškovićevoj. Tjelesna straža Josipoviću, tjelesna straža Mesiću, tjelesna straža Sanaderu, tjelesna straža gospodarstvenoj akademiji u Remetincu. Koga se ti ljudi boje?! Na drugoj strani nezaustavljivo buja armija nezaposlenih i zaposlenika koji mjesecima ne primaju plaću. Glad je na vidiku. Već je zahvatila splitsku željezaru. Uskoro bi se mogla proširiti na Srijem, Baranju i Slavoniju. A vlast na to reagira dodjeljujući tjelesne straže.

E, stan'te malo, mudrijaši! Prvo, da je u vas samo iskrica konstruktivna duha, ne biste na te stvari tako gledali. Svatko štiti svoje vrijednote. Tko ružu voli, duguje joj ružičnjak. Đulu, rekao bi Mesić, đulistan! A vi, što biste vi? Sve u Remetinec? To vam, dragi moji, nije samo glupo, to je obično i vrlo skupo. Vidjet ćete kada tamošnji rezidenti, oslobođeni krivnje zbog nedostatka dokaza, počnu pelješiti državni proračun. Nisu to deklasirani, golotrbi, polugladni džepari. To su sofisticirana gospoda. Zahtijevat će goleme odštete: za uništenje ugleda, za duševne boli, za život odvojen od obitelji, za neostvarenu dobit, itd.

A tjelesne straže? Nama, gospodo, treba mnogo, mnogo — dapače, što više tjelesnih straža! To bi, složit će se i doživotni bivši, mogla biti čarobna formula. Ne formula za obranu od prevratničkog bijesa radnika i seljaka, taj si bijes radni narod može zataknuti za šešir, nego — poput protupožarnih koza — čarobna formula za rješavanje problema nezaposlenih. Treba ih jednostavno sve zaposliti kao tjelesne stražare.

12. ožujka 2010.

TKO JE VILAŠIO PILSELA

Nakon nepuna tri tjedna slavni je Drago Pilsel, nesuđeni glavni analitičar i pisac govora sadašnjega predsjednika Republike Hrvatske, dobio „savjet da ode” s Pantovčaka. Upravni akt o tomu preoblikovan je u Pilselovu želju da se vrati novinarstvu. Vrlo, vrlo obzimo! Ali svakomu je više nego jasno da je Pilsel dobio — pakrački dekret.

Nisam filantrop, ni izdaleka sličan Georgeu Sorosu; nisam ni milosrdni kolega, poput onoga čupavog Pilselova sarajevskog ahbaba; nisam ni pretjerano ekumenski zauzet, kao, recimo, humanisti Slavko i Ivo Goldstein, rabin Kotel Da Don i Židovska zajednica Bet Israel; što mogu, nisam; ali žao mi je nesretnika.

— Dobro — veli moj šetački drug — žao ti je. To je jasno. Da ti nije žao, ti bi, koliko te znam, o tomu gospodski šutio. — Sad, gospodski ili ne — rekoh ja — ali doista se ne bih bavio Pilselovim pantovčackim alpinizmom da mi taj nesretnik ne lebdi pred očima kao čovjek-znak. — Kako, zašto? — zastade on. — Kakav znak?! — Polako — rekoh — podimo redom.

— Višeznačan znak. Taj je Pilsel biće čudnovato. Sazdano od protuslovlja. Pogledajmo što o sebi priča. Odvjetak je nje-mačke nacističke obitelji koja se u Argentini pohrvatila i „usta-šizirala”. Malo manje od četiri desetljeća živio je bez oca, jer je otac, zbog dvostrukog ubojstva, potkraj god. 1971. pobjegao pred argentinskom policijom i pravosuđem u Paragvaj. Mladić je u Argentini politički stasao rascijepljeno: od ponedjeljka do petka bio je argentinski ljevičar, a subotom i nedjeljom hrvatski fašist. Gađao je kamenjem sinagogu i pokušao zapaliti kino-dvoranu u Buenos Airesu u kojoj je jugoslavenski veleposlanik gledao film Emira Kusturice „Sjećaš li se Dolly Bell?” Početkom 90-ih došao je kao „ustaša” u Hrvatsku, ostavio svećenički poziv, sudjelovao u Domovinskom ratu i — afirmirao se kao teolog, novinar, kolumnist i publicist, osobito u splitskom Feral Tribuneu i riječkom Novom listu.

— Ma, hajde! — presiječe me moj šetački drug. — To svi znamo. Odbacio je ustašku baštinu i Katoličku crkvu, i postao „antifašist”. Što je to, pokazao je nakon Oluje kao „inokosni” HHO-ov grobar u Gračacu. Danas diže glas protiv „fašističke interpretacije morala” u Glasu Koncila. A protivi se i posebnomu obliku „fašizma” što ga Hrvatska njeguje prikazivanjem doku-mentarnog filma „Heroji Vukovara” na HTV-u, jer taj film, veli, stvara protusrpsku histeriju. Ludo, da ne može biti luđe! Ali nisi mi se ni ti proslavio. U razgovoru o Dragi Pilselu potegnulo si nje-gova oca za perčin. Svatko je za svoje činidbe i propuste sam od-govoran.

— Slažem se — rekoh. — Ali nismo na sudu. Meni je bilo samo do toga da ti sagledaš Dragu Pilsela kao hrpu duboke nesreće. I da se upitaš: Tko je toga čovjeka, štono riječ, „vilašio” za Pantovčak?

— Molim?!

— Tko je Pilselu stilizirao rogove za službu ovna predvodnika?

— Ah! — uzdahnu moj peripatetički drug. — To je jasno kao jasan dan. Vilašili su ga oni koji su prije deset godina tamo ugnijezdili Stjepana Mesića. I Mesić je „ustašovao”. Malo drukčije nego Pilsel. Nije on tada bio besprizorni balavac. Bio je ugledan građanin. „Ustašovao” je kada je kao predsjednik Hrvatskoga državnog sabora posjetio Australiju. I, tko mu je to zamjerio? Zar Ivan Fumić i njegov SAB? Ili Ivica Račan i njegov SDP? Ili George Soros i njegovo Otvoreno društvo? Ili Slavko i Ivo Goldstein? Ili rabin Kotel Da Don i Židovska zajednica Bet Israel? Nitko! Svi oni dobro znaju komu treba, a komu ne treba zamjeriti. Da su mu zamjerali, tko bi im Pantovčak pretvorio u sprdnju u kojoj se bane djeca grješnih otaca?

— Čekaj malo! — zaskočih ga. — Umjesto da pokušaš odgovoriti na pitanje komu je trebao Pilsel, ti sada činiš ono što si meni spočitnuo. Potežeš za perčin Mesićeve i Josipovićeve oca.

— Prigovor je — nasmije se on — s pravničkoga gledišta u redu. — Ali nismo na sudu. Samo sam htio reći da jabuka ne pada daleko od stabla. A mislio sam na drugi par otaca. Nije „novoj pravедnosti” trebala analitička vještina Drage Pilsela! Nego, Josipović je prisegnuo da će biti predsjednik svih hrvatskih državljana. U laž ga je međutim tjerala već sama činjenica da na dvoru mora zadržati Sašu Perkovića, sina komunističkoga bjegunca pred njemačkim pravosuđem. Tomu je valjda htio doskočiti protuutegom, pa je na dvor doveo Dragu Pilsela, sina „ustaškoga” bjegunca pred argentinskim pravosuđem.

— Ali ga — rekoh — otjeraše kolumnisti.

— Ma, ne! — zavrti glavom moj šetački drug. — To je gluparija onoga sarajevskog čupavca. Pilsel je sam sebe otjerao. Nestručno su ga „vilašili” pa se svojim izvorno zavojitim rogovima zapleo u pantovčaćkomu perivoju.

19. ožujka 2010.

RASKOLI I RASKOLNICI

Dva su gospodina — Jelisej Talatović i Ivo Matanović — prije desetak dana izvijestila javnost da su osnovali Hrvatsku pravoslavnu zajednicu, udrugu koja kani obnoviti Hrvatsku pravoslavnu crkvu.

Na takvu bi se vijest u liberalno uređenoj pravnoj državi malo tko osvrnuo. Osnivanje crkava stvar je slobode vjeroispovijedi i mjerodavnih zakona. Nisam pravoslavac, ne bavim se organizacijom vjerskoga života, ne istražujem stanje i dosege ekumenizma, a ne poznam ni spomenutu gospodu. Valjda me se stoga ta vijest i nije osobito dojmila.

Kadli, gle! Sam spomen Hrvatske pravoslavne crkve podiže prašinu i raspiri strasti. Bjesovi se, začudo, najžešće oglasiše tamo gdje ih nikako ne bi smjelo biti: u nominalno sekularnim krugovima — u dnevnomu tisku, u političkim strankama, u državnoj upravi. Takvi odjeci trgnuše i mene iz nemara i ravnodušnosti.

Nimalo me nije iznenadila Srpska pravoslavna crkva (SPC). Još manje srpske političke organizacije. Ipak me je u prvi mah

malko osupnuo priziv episkopa dalmatinskoga Fotija na Pantovčak. Što ima — začudih se — Srpska pravoslavna crkva s hrvatskim pravoslavicima?! I što bi kršćanskomu crkvenom dostojanstveniku te priziva neznabošca (agnostika) Ivu Josipovića da arbitrira u vjerskim stvarima?!

Ali Fotijeva je argumentacija, koju hitro podupriješe srpske političke organizacije, brzo raspršila sve nedoumice. On osuđuje nakanu da se obnovi Hrvatska pravoslavna crkva. Takva je crkva, veli, postojala samo od 1942. do 1945. Ona je militantna proustaška udruga usmjerena na potpuno uništenje i zator Srba i Srpske pravoslavne crkve u Hrvatskoj. Fotije se stoga nada da će hrvatski državni poglavar svojim ugledom spriječiti registraciju Hrvatske pravoslavne crkve.

Episkop pretjeruje. Ali njegova je bojazan donekle razumljiva. Osnutak Hrvatske pravoslavne crkve nije doduše zatoran za Srpsku pravoslavnu crkvu u Hrvatskoj, ali to bi svakako umanjilo njezinu moć. Nema naime drugog izvora iz kojega bi Hrvatska pravoslavna crkva mogla crpsti svoje članstvo. Opravdani su dakle strahovi od raskola i proklinjanje raskolnika.

Episkop međutim strahuje i proklinje — drsko i bezobrazno. On ponovno lijepi stare etikete i uspostavlja stare tabue. U tomu je žešći od komunističkih propagandista. Oni su žigosali nepravde nanesene pravoslavlju u NDH, ali nisu za to krivili Hrvatsku pravoslavnu crkvu. Ako treba spriječiti obnovu te crkve zato što je postojala samo u NDH, što ćemo s Hrvatskom enciklopedijom? I ona je postojala samo u NDH, a obnovljena je u Republici Hrvatskoj. Hoćemo li je zbog njezina „istočnog grijeha” spaliti kao što su jugoslavenski komunisti 1945. spalili njezinu prethodnicu?

Drzak je i bezobrazan takav javni govor u Republici Hrvatskoj. Jednostavno stoga što je naša država najpermissivnija politička zajednica na svijetu. Nema države koja je tako bezuvjetno prigrlila idejne i oružane protivnike svoga nastanka i opstanka kao Republika Hrvatska svoje „krajinske” odmetnike. Velim bezuvjetno, jer im je prije šest godina — ne tražeći ni da je priznaju — prepustila dio vlasti. A njihovi se politički predstavnici i crkveni dostojanstvenici ni danas ne daju vidjeti na proslavi Dana pobjede i domovinske zahvalnosti.

Raspravu je tajnik Vladine komisije za odnose s vjerskim zajednicama Franjo Dubrović htio držati u ustavnim i zakonskim okvirima. Rekao je da će RH, poštujući zakon, priznati Hrvatsku pravoslavnu crkvu ako kao udruga ispuni zakonske uvjete, tj. ako okupi najmanje 500 članova i potraje pet godina. A u Hrvatskoj, dodao je, postoji oko 11. 400 Hrvata koji su se očitovali kao pravoslavci.

Ali u igru su, kao na pucanj iz startnog pištolja, uskočili WAZ-ov *Morgenblatt* (Jutarnji list) i Styrijin *Abendblatt* (Večernji list).

Oba su lista čudovišno razradila Fotijevu argumentaciju. U *Morgenblattu* je Miljenko Jergović pregledao bubrege Talatoviću i Matanoviću, te zaprijetio ministrima Karamarku i Šimonoviću da će ih, ako ne procesuiraju njegove nalaze, tužiti Bruxellesu. U *Abendblattu* se Darko Pavičić, poput Minervine sove, vinuo u škegrinske visine. Kao što nas je Škegro poučio da su hrvatske banke, otkad su u tuđinskomu vlasništvu, hrvatskije i razvojnije nego ikad, tako nas Pavičić poučava da je SPC „hrvatskija od hrvatske i pravoslavne”, jer njezini poglavari „rade na onome što Hrvatsku spaja i povezuje, a ne razdvaja i rastače”.

Unatoč tomu i slijepac vidi da nasilno sprječavanje raskola u Srpskoj pravoslavnoj crkvi konzervira hrvatski nacionalni raskol. Zbog toga je u najmanju ruku neobično što predsjednik Republike Ivo Josipović i ministar kulture Božo Biškupić nisu, kao Franjo Dubrović, stali na stranu Ustava i Zakona, nego su — radije — podlegli Fotijevu diskursu.

26. ožujka 2010.

KUHANJE ŽIVE ŽABE

Otkako su gospoda negdašnji kumrovečki školarci promaknuli Jadranku Kosor u predsjednicu Vlade, u hrvatskoj se visokoj politici više ne čuju ideološki bubnjevi. Taj dio posla prepušten je medijskim trubačima.

U javnom govoru više ne odzvanja ni povijest ni klasna svijest. Visoke ideološke magle zamijenila je niska kuhinjska metaforika. Ljetos je HDZ-ovoj gospodi Kosor dobačen „vruć krumpir”. Ona ga je prihvatila i obećala od njega prirediti „dobru krumpir-salatu”. Ali kuha i Državno odvjetništvo, kuha i USKOK. Oni kuhaju na mnogo mjesta. Ponešto iz te kuhinje nesenosno smrdi Zoranu Milanoviću. No druge mu stvari opojno mirišu. Pare iz koprivničke Podravke posve su ga omamile, pa zanosno kliče: U tamošnjoj se „juhi” kuha SDP-ova pobjeda na sljedećim parlamentarnim izborima. Poklopci se stranačkih lonaca u rukama mladeži sudaraju kao činele.

Društvo je prilično živahno, da ne velim bučno. Ali priče su dosadne. Bez imalo mašte. Da su govornici u mladosti umjesto *Povijesti i klasne svijesti* Györgya Lukácsa čitali kuhar-

icu *Sve kuhinje svijeta* Christiana Teubnera i Annette Wolter (koju je, uzgred budi rečeno, god. 1984. s njemačkoga na hrvatski preveo pisac ovih redaka), kuhinjska bi metaforika vjerojatno bila maštovitija.

Politika se međutim ne bi promijenila. Sva ta gospoda s nekoga bi svoga razloga kuhala kako i sad kuhaju. Naoko — onako, bez recepta, pa što ispadne. A ni u *Svim kuhinjama svijeta* nema napatka kako skuhati živu žabu. To je *arcanum* struke. Čuva ga stroga ezoterija. Jer, vrhunski majstori moraju znati umijeće, kuhinjska sluzinčad i onako ništa ne razumije, a narodu treba — općenito govoreći — kratiti znanje o svemu što ga se krvavo tiče.

No, zaludu *arcanum*, zaludu ezoterija! Danas „obavještajno podzemlje”, kao nekoć OZNA, sve brzo dozna. Tako sam i ja — čemu kriti? — doznao svetu tajnu visokoga kuharstva.

Kuhanje žive žabe vrlo je, rekoše mi, jednostavna stvar. Treba samo strpljivosti i postupnosti. Žaba se ne smije ubaciti u vruću vodu, jer bi zbog šoka iskočila iz lonca. Pristavi se, dakle, u hladnoj vodi i lagano, posve lagano zagrijava. Kada se voda umlači, žaba će se opustiti. U lagodi ne će opaziti pogibelj i mirno će se skuhati.

Nisam to — tako mi WAZ-ova *Morgenblatta* i Styrijijsina *Abendblatta*! — provjeravao na svom štednjaku, ali kakvoća je recepta nesumnjiva. U to sam se osvjedočio na mnogo višem i mnogo širem planu.

Eto — Zapadni Balkan! Potkraj XX. stoljeća engleski su nas špijuni neko vrijeme uvjerovali da je Zapadni Balkan bezazlen tehnički nazivak. Vrlo se brzo ispostavilo da je to posve određena geostrateška regija (bivše jugoslavenske republike bez

Slovenije i Albanija) i da je britanska zamisao o političkoj integraciji toga prostora — vanjskopolićka strategija Europske unije prema tim zemljama. Zbog toga je Franjo Tuđman god. 1997. dao u hrvatski Ustav ugraditi njegov današnji članak 141., koji zabranjuje uključivanje Republike Hrvatske u balkanske asocijacije.

No, hrvatska je državna politika nakon Tuđmanove smrti skrenula na protuustavan smjer. Stjepan Mesić i Ivica Račan priredili su god. 2000. u Zagrebu Zapadnobalkanski summit EU. Znajući koliko je Hrvatima Zapadni Balkan „vruć“, kuhinjska ga je služinčad ohladila. Skup je nazvan Zagrebaćkim sastankom EU na vrhu. To, dakako, nije prijećilo Mesića i Raćana da u njegovoj Završnoj deklaraciji preuzmu obvezu ćvrsto uvezati Hrvatsku u Zapadni Balkan. Za nagradu su dobili Sporazum o stabilizaciji i pridrućivanju.

Od tada nas Ivica Raćan, Ivo Sanader i Jadranka Kosor individualno — Mesić bi rekao: „u regati, a ne u konvoju” — uvode u Europsku uniju. Raćan je za taj cilj bio priprevan Slovincima darovati dio drćavnoga teritorija. Sanader je za taj cilj uveo ćetnike u drćavnu vlast, prijateljevao s Carlom del Ponte, progonio generala Antu Gotovinu, ustanovio Novu CEFTA-u, odrećao se hrvatskoga suverenog prava na iskljućivi gospodarski pojas na Jadranu. Gospoća Kosor za taj je cilj umjesto pravnog rješavanja hrvatsko-slovenskoga granićnog prijepora pristala na neizvjesnu politićku arbitraću.

U Hrvatskoj se u mećvremenu proširio kult Zapadnoga Balkana. Jadranka se Kosor „trilateralno” grli s Borutom Pahorom i Borisom Tadićem. Ivo se Josipović srdaćno smije s Borisom Tadićem. Hrvatska bi, drći Tadić, radi duševnoga zdravlja Zapadnoga Balkana, trebala prestati slaviti Dan pobjede i do-

movinske zahvalnosti. A trebala bi i povući tužbu protiv Srbije zbog genocida. Josipović je spreman na izvansudsku nagodbu o krvarini — za 25.000 mrtvih Hrvata.

Nevjerojatno! Hrvatska se živa žaba, po svemu sudeći, od Zapadnobalkanskoga summita u Zagrebu do njegove 10. obljetnice u Sarajevu temeljito skuhala.

2. travnja 2010.

CHRONIQUE SCANDALEUSE

Televizija, radio, internetski portali, dnevne i tjedne novine, ukratko: sva svjetovna javna priopćivala, odavno namaču Hrvatsku u svakojakoj nečisti. Ta pogan — što stvarna, što izmišljena — preplavila je pred Uskrs cijelu zemlju. U Lijepoj Našoj sve je ružno. Tu caruju samoživost i sebičnost; gramzivost i grabež; krađa i pronevjera; izdaja i utaja; mito i ubojstvo; laž i kleveta; prijevara i nevjera. Hrvatski se javni život, poput HTV-ova Dnevnika, vrti kao kolosalna *chronique scandaleuse*. Sve je rugoba i sramota, sramota i rugoba.

Gledamo to, slušamo, čitamo i načudit se ne možemo. Pa takva država ne postoji! Niti može opstati. Kad bi takva postala, Hrvatska bi u istom času nestala. Zašto je onda takvom slikaju? Eh, zašto! Dokazuju da nisu, kao što reče Borislav Škegro, samo hrvatske banke, nego i hrvatski mediji, otkad su u tuđinskomu vlasništvu, „hrvatskiji i razvojniji” nego ikad prije. Tuđin, misli Škegro, zna bolje od Hrvata što je Hrvatima dobro. I o tomu, za razliku od Hrvata, zdušno skrbi.

Gorka je to poruga. Jer javnih sablazni doista ima. Znatno ih je više i znatno su veće nego drugdje. Mjeru određuje politika, koju simboliziraju vrhovi izvršne vlasti. Kako se javne sablazni često zbivaju, a krivci rijetko kažnjavaju, nad njima se malo tko zgraža.

Eto, ljetos je predsjednik Vlade Ivo Šanader na neviden način otišao iz politike. Ni danas ne znamo zašto. Ostavku nije dao poslodavcu, tj. Hrvatskomu saboru, nego — novinarima. Nije mu bila istekla ni polovica mandata, a na tiskovnoj je konferenciji rekao da odlazi zadovoljan jer je svoju dionicu odradio. Izložio je kako će reorganizirati stranku, komu ostaviti vlast. I doista, njegovu je političku oporuku u zagrebačkoj Areni 3. srpnja 2009. nijemo — dizanjem ruke — provelo 9.000 „izaslanika” na 13. općem saboru HDZ-a.

Stjepan Mesić bio je punih deset godina, blago rečeno, politička šteta na Pantovčaku. Njegovi štovatelji ne dadoše mu, kao Šanaderu, otići iz politike, nego ga nakon umirovljenja doživotno nagradiše državnim uredom na Šalati. Što će i kako ondje raditi, Mesić je dao naslutiti potkraj veljače. Tada je ustvrdio da je novom predsjedniku Ivi Josipoviću, među ostalim, na Pantovčaku ostavio jedan sef Franje Tuđmana, koji on, Mesić, deset godina nije uspio otvoriti, jer mu nisu dali ključ kada se onamo uselio. Da zauzda maštu medijskih pripovjedača o Tuđmanovu blagu, Josipović je dao nasilno otvoriti sef. U njemu je od spomena vrijednih stvari nađen samo materijalni dokaz da ga je Mesić otvarao.

I nikomu ništa! Niti su mediji od Šanadera zahtijevali da se ponaša u skladu s „europskim standardima” niti su Mesiću zamjerili laž. Visoku neodgovornost i visoku laž mediji smatra-

ju stilom. A hrvatska vlast stilotvornim monstrumima dodjeljuje tjelesne straže koje čuvaju njihove haasko-bruxelleske zasluge od hrvatskih bjesova.

U tom okviru vrti se cijela naša sablažnjiva kronika, sve ono što označuju intrigantni nazivi akcija: Maestro, Indeks, Dijagnoza, Dubai, Gruntovec, Pet zvjezdica, Bankomat i bezbrojne afere, od Bechtela do Daimlera. Taj okvir obuhvaća vrlo malen broj aktera. No, Augijine su staje prepune. Treba ih napokon očistiti.

Ali nemojmo se zavaravati! Sablažnjiva kronika ne će tako skoro umuknuti. Ona će se možda i pojačati. Sve dok Lijepa Naša bude imalo naša, tudinci će je žigosati kao pogan prostor. Sve dok ne postane posve njihova, ona će biti sramota i rugoba, resit će je gramzivost i grabež, krađa i pronevjera, izdaja i utaja, mito i ubojstvo, laž i kleveta, prijevara i nevjera, nacionalizam i fašizam.

To nas mora žalostiti. Ali nas ne smije obeshrabriti. A što nam je činiti? Najprije uskrsnuti u domoljubnu duhu, a onda uskrisiti Hrvatsku. Okupljati se u ljubavi, snošljivosti, solidarnosti. I, koliko je do nas, ne dopuštati nikomu — ponajmanje Ivi Josipoviću i Jadranki Kosor — bezakonje kakvo smo dopuštali Mesiću i Sanaderu. Država je svoj pravni poredak. Stoga je državljanima, kao što nas poučavaju Heraklit iz Efeza i Damir iz Gruda, dužnost boriti se za zakone kao za gradske zidine (odnosno državne granice).

9. travnja 2010.

ĐAVOLJE UMIJEĆE

Đavao je Vrag. A Vrag je neprijatelj. No Đavao nije samo neprijatelj. U grčkom jeziku, iz kojega potječe, Đavao je prije svega klevetnik - *Diabolos*. On vojuje protiv istine. Vojuje kao lažljivac, ocrnjivač, ozloglašivač. Otkad je pao, u tom je poslu stekao stanovite vještine. One čine Đavolje umijeće (*Ars Diaboli*).

Laž, ocrnjivanje, ozloglašivanje — u jednu riječ: kleveta — temeljna je Vražja društvena praksa. Ona je dakle jezgra Vražjeg značaja. Za razliku od hrvatskoga jezika, to se zrnice izvornoga smisla u drugim jezicima grčko-latinske kršćanske tradicije uglavnom čuva u Vražjem imenu. Katkada se na prvi pogled ne razabire izvor. No vješto će ga oko prepoznati i u znatnijim glasovnim prilagodbama: u njemačkomu *Teufelu*, u engleskom *Devilu*, u nizozemskom *Duivelu* u danskom *Djævelenu*, u islandskom *Djöfullu*. Što se tiče nedostatka klevete u značaju našega Vraga, mi Hrvati možemo biti mirni. Taj nedostatak u nas obilno naknađuje njegov dvojnik Đavao u svojoj društvenoj praksi.

Đavlu posvuda pomažu ljudi. U Hrvatskoj, na žalost, zdušnije nego drugdje. Začudno je koliko je u zadnjih desetak

godina klevetničke energije potrošeno na hrvatsko državno osamostaljenje.

Haaške optužnice protiv istine, pravde, ljubavi i slobode djelo su domaće radinosti. U njima su eurohrvati Franju Tuđmana, obnovitelja hrvatske države, izjednačili sa Slobodanom Miloševićem, političkim vođom srpsko-crnogorske vojne agresije na Hrvatsku. Generala Antu Gotovinu, uzornoga branitelja Domovine, moralno su gurnuli u društvo srpskih hajduka Ratka Mladića i Radovana Karadžića. Kako to nije zadovoljilo njihove poslodavce, eurohrvati su, po nalogu iz Londona, mjesecima maštovito kaljali građansku čast svoga osloboditelja.

U sjeni klevetničke kampanje protiv hrvatskoga političkog i vojnog vodstva iz doba državnog osamostaljivanja izrastao je slabo uočljiv društveni paradoks: Domovinski je rat i danas nacionalna svetinja, iako su eurohrvatski medijski trubači ratnike toga rata odavno pretvorili u — ništarije i parazite.

Na duži rok takav je paradoks neodrživ.

S jedne strane, poratno bujanje broja branitelja Domovinskoga rata podsjeća na nagli rast broja boraca tzv. NOR-a nakon Drugoga svjetskog rata. Prvi registar branitelja Domovinskoga rata izrađen u MORH-u god. 1996. za potrebe predsjednika Tuđmana brojio je 326.000 imena. „Tu su”, veli Dušan Viro, „bili obuhvaćeni svi pripadnici narodne zaštite, svi kuhari, tajnice i čistačice i svaki hrvatski vojnik koji je u tijeku rata u postrojbi proveo barem jedan dan.” Od god. 1999. do god. 2010., dakle za vladavine Račanova SDP-a i Sanaderova HDZ-a, dobilo je, tvrdi Ante Kotromanović, 115.000 ljudi braniteljski status. Po njegovu mišljenju u Registru je među 500.000 branitelja barem 100.000 ljudi koji bojišta nisu vidjeli. Ako je tako,

Domovinski je rat kao nacionalna svetinja iznutra temeljito ugrožen.

S druge strane, Domovinskom se ratu ne piše dobro ni izvana. On se nikako ne uklapa u bruxellesku mirovnu viziju Zapadnoga Balkana. Hrvati su, istina, u tom ratu izborili svoju državnu samostalnost i suverenost, ali ako žele u Europsku uniju, morat će se toga rata odreći kao što su se odrekli Oltara domovine na Medvedgradu. Morat će sa Srbima uspostaviti bratstvo i jedinstvo u zločinu. Dobro to zna srpski predsjednik Boris Tadić. On vedro iščekuje 100. obljetnicu Sarajevskog atentata. Godine 2014. moglo bi se naime, po najavama iz nekih zapadnih zemalja, dogoditi da Europska unija u deliriju povijesnoga sjećanja milostivo odjednom primi u svoje krilo cijeli Zapadni Balkan! Tadić stoga traži od Hrvata da povuku tužbu zbog genocida protiv Srbije i da prestanu slaviti Dan pobjede, a Haaški sud opominje kako ne bi bilo dobro za zdravlje Zapadnoga Balkana ako bi general Gotovina bio oslobođen od optužbe. Ti potezi, kao što smo vidjeli, nisu eurohrvatima mrski.

U tom okviru treba gledati i na internetski skandal oko Registra branitelja Domovinskoga rata. Protivnici objavljivanja registra pozivaju se na zakon i drže da je pojava dijela Registra na Internetu udar na Jadranku Kosor. Ivo Josipović, zagovornik objavljivanja, žali što se to dogodilo nezakonito. Tvrdi da je dokument „procurio” iz Vlade. Počinitelj se vjerojatno ne će pronaći. Ako se i pronađe, sankcija ne će biti. Nije ih naime bilo ni onda kada je prvi „građanin” Pantovčaka odavao državne tajne.

Prava su pitanja: Što je tu bitno, objavljivanje Registra branitelja ili njegova revizija? Što se objavljivanjem postiže? Tko treba

provesti reviziju Registra, njegovi frustrirani čitatelji ili mjerodavna vlast?

Odgovore sigurno zna visoki skladatelj s Pantovčaka. Moja malenkost vidi u tom skandalu samo jedan, nikako najsjajniji, „biser“ *ex arte Diaboli*.

16. travnja 2010.

U GLIBU DRŽAVNE POLITIKE

Obećavao je Ivo Josipović da će, bude li izabran za državnoga poglavara, ugledajući se na Stjepana Mesića, vladati pod geslom *PravDA za Hrvatsku*. I doista, ne prodoše ni dva mjeseca od njegova ustoličenja, a skladatelj se skladbe *Ars Diaboli* pokaza više nego dostojnim vraške slave svoga prethodnika. Mesić je, reče Boris Pavelić, Hrvatskoj darovao „10 boljih godina”. A šesir Ante Tomića radosno prisnaži: Pantovčak je i danas pametniji od Griča. Josipović bi dakle, uz Vražju pomoć, mogao Hrvatskoj darovati barem pet, ako ne i deset, još boljih godina.

Više se nitko ne sjeća kako je počela ofenziva PravDE za Hrvatsku. Ali atmosfera je tako reći opipljiva. Protuzakonito je objavljen dio Registra branitelja; podnesen je zahtjev zagrebačkoj Gradskoj skupštini da preimenuje Aveniju Gojka Šuška u Aleju izviđača jer neke udruge „civilnoga društva” sumnjiče pokojnoga ministra obrane za ratne zločine; srdačno je — neformalno i bezkravatno — ugošćen srpski predsjednik Boris Tadić; s Tadićem se prijateljski razgovaralo o povlačenju hrvatske tužbe i srpske protutužbe zbog genocida i o zajedničkoj budućnosti dviju država.

I otada se Hrvatska sado-mazohistički valja u glibu svoje državne politike.

Što je Mesić kao građanin prije dvanaest godina u Haagu učinio tajno, to je Josipović kao državni poglavar ovih dana u Sarajevu učinio javno. Obojica su pravnici, obojica britko svjesni političke težine svojih riječi. Unatoč tomu, ili upravo zbog toga, Mesić je pred Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju, a Josipović pred Parlamentarnom skupštinom Bosne i Hercegovine lažno optužio Hrvatsku da je 90-ih godina prošlog stoljeća oružano sudjelovala u podjeli Bosne i Hercegovine.

Taj čin ocjenjuje se dvojako. Hrvati ga smatraju političkom gnusobom, a Zapadni Balkanci i arhitekti Zapadnoga Balkana iznimnom krjepošću. Andrija Hebrang vidi u tomu kršenje Ustava i razlog za opoziv; Jadranka Kosor zbog toga poziva Josipovića na pokajnički razgovor; Vladimir Šeks odbija (valjda implicitnu) Josipovićevu potvoru da je Hrvatski državni sabor slao vojsku u bosanski rat. Usuprot tomu Josipović odlazi u Pečuh na sastanak s Tadićem i mađarskim predsjednikom Lászlóm Sólyomom, odakle telali da za srpske ratove nije kriva samo Srbija. Kriv je, veli, „konglomerat loših politika” na području bivše Jugoslavije. Tadić upravo taj dan u *The Wall Street Journalu* hvali svoju Srbiju što se prva hrabro ispričava za „gnusne zločine koje su počinile sve strane u jugoslavenskim građanskim ratovima”. Dakle, savršeno ugoden dvopjev o zločinačkom bratstvu i jedinstvu Zapadnoga Balkana.

Kako će svršiti sraz Pantovčaka i Griča? Kao i Mesićev slučaj. Tresla se brda, rodilo se najviše hrvatsko državno odličje — za kršenje Ustava, za klevetu, za veleizdaju.

Tu međutim nije bio kraj sramoćenju Hrvatske. Josipović je bio najavio da će u nedjelju 18. travnja na pogrebnoj svečanosti u

Krakowu u ime Republike Hrvatske odati počast poljskomu predsjedniku Lechu Kaczyńskomu i njegovoj supruzi Mariji, koji su poginuli pri padu predsjedničkog zrakoplova leteći na obilježavanje 70. obljetnice sovjetskoga pokolja 22.000 Poljaka u Katynskoj šumi.

Tragajući za Josipovićevim motivima, ludo bi bilo misliti da je možda skladatelj skladbe *Ars Diaboli* zavirivao u nacionalnu povijest, da je štogod načuo o Bijeloj Hrvatskoj ili da ga je ganula sudbina zajedničkoga poljskog i hrvatskog kralja Vladislava I. Jagelovića, koji je god. 1444. u cvijetu mladosti poginuo kod Varne braneci kršćansku Europu od osmanskih osvajača. Malo je vjerojatno i da se sjetio Gundulićeva *Osmana* ili životopisa krakowskoga nadbiskupa Karola Woytile, koji je poslije kao papa Ivan Pavao II. bio jedini čvrsti vanjski oslonac Hrvatskoj kada se ona borila za svoju slobodu, samostalnost i neovisnost. Prije će biti da je skladatelj osjećao nekakav osobni dug prema ljudima koji su pribivali njegovoj predsjedničkoj inauguraciji.

Ali i taj je motiv bio slab. Josipović je nakon druženja s Tadićem otkazao put u Poljsku. I nitko iz vrha državne vlasti nije otišao u Krakow. Svi su se sjatili u Jasenovac na obilježavanje 65. obljetnice proboja zatočenika iz tamošnjega ustaškog logora. Dva predsjednika Republike Hrvatske, Ivo Josipović i Stjepan Mesić, predsjednica Vlade Jadranka Kosor i potpredsjednik Sabora Vladimir Šeks, svi negdašnji članovi SKJ, održali su — uz ovacije ili zvižduke — podjednake govore. Odavanje počasti žrtvama prepuštali su predstavnicima vjerskih zajednica.

Hoćemo li dopustiti da nas ta *beslovesna bratija* opet iščupa iz našega kulturološkog okružja — Srednje Europe i katoličkoga Sredozemlja — te ponovno presadi na Zapadni Balkan?

23. travnja 2010.

FARSA I TRAGEDIJA

Hrvatske su elite ovako ludovale samo dvaput: za Ilirskoga pokreta (1836.—1843.) i u predvečerje Balkanskih ratova (1912.—1913.). Kada je u drugoj polovici XIX. stoljeća san Janka Draškovića o Velikoj Iliriji mutirao u san Josipa Jurja Strossmayera o Jugoslaviji, hrvatskim se političkim, kulturnim i crkvenim elitama slobodna Srbija počela ukazivati kao Piemont Južnih Slavena. Stoga ih je na početku XX. stoljeća oduševljavala Kraljevina Srbija kao što ih danas, na početku XXI. stoljeća, oduševljava Europska unija.

Što su nam donijele „južnoslavenske integracije”? Pljačke, ubojstva, progone, krvoprolića u dvjema Jugoslavijama. Unatoč tomu te su integracionističke ludosti donekle razumljive. One su šiknule iz sustavne neslobode, nepravde i ponižavanja u „podunavskoj integraciji”. To dostatno ilustrira jedan primjer: Nakon Jelačićeve pobjede u Hrvatsko-madžarskomu ratu god. 1848.—1849. Austrija se nagodila s Mađarima i vratila osamostaljenu Hrvatsku pod krunu sv. Stjepana. Nije dakle posve čudno što se u takvim nevoljama začeo ludi san o „spasonosnoj integraciji” pod drugim žezlom.

A što je ovo danas? Kakva to nevolja danas tjera hrvatske elite da svoju Republiku Hrvatsku — slobodnu i suverenu državu —

tako brutalno guraju u Europsku uniju? Svaki je, pa i najljudi bijeg od ponižavanja, nepravde i neslobode, kao što rekoh, donekle razumljiv. Ali tu vrijedi i obrat: Svaki, pa i najpametniji bijeg od slobode, samostalnosti i suverenosti politički je posve neshvatljiv.

Kada smo god. 1990. s Tuđmanom i Hrvatskom demokratskom zajednicom počeli obnavljati hrvatsku državu, njezina samostalnost i suverenost bile su nam najviše političke vrijednote. No, kada su se god. 2000. na vlast vratili „reformirani komunisti”, s njima je oživjela i njihova nereformirana dogma: Hrvatska ne može biti samostalna i suverena jer je premalena. Pod teretom te dogme političke su elite odbacile Tuđmanov suverenizam i priklonile se Račanovu integracionizmu.

Od tada se Hrvati javno srame svoje državne samostalnosti i suverenosti. Na radiju, na televiziji, u WAZ-ovu *Morgenblattu*, u Styrijinu *Abendblattu*, svuda oko nas — tutnje paradoksalni cinizmi: moramo doći za stol za kojim se o nama odlučuje (Račan); za ulazak u EU Hrvatska je spremna platiti svaku cijenu (Sanader); hrvatske su banke, otkad su u stranom vlasništvu, hrvatskije i razvojnije no što su ikad bile (Škegro); itd., itsl.

Takva državnička mudrost Hrvatsku čvrsto pozicionira na Unijinu Zapadnom Balkanu. Tu je Hrvatska dosad sklopila mnoštvo multilateralnih sporazuma; razvila je svestranu političku, kulturnu i gospodarsku suradnju sa zemljama „regije”; spremna je odustati od tužbe zbog genocida protiv Srbije; preuzima na se dio srpsko-crnogorske krivnje za oružanu agresiju na Bosnu i Hercegovinu. Nad lažnim hrvatsko-srpskim „bratstvom i jedinstvom u zločinu” zgrozio se i Sulejman Tihić, predsjednik bosansko-hercegovačke Štranke demokratske akcije (SDA), te stao u obranu Republike Hrvatske od potvora njezina predsjednika Ive Josipovića. Stanje u

Bosni i Hercegovini, rekao je Tihić, bilo bi daleko gore i teže da nije bilo Hrvatske.

Medijska blokada razumna govora čuva te i takve budalaštine kao svetinje. O njima se ne raspravlja. Ni na javnoj televiziji, ni na državnomu radiju, ni u dnevnim listovima.

Najluđe je što se i takva država smatra uskogrudnom. Hrvatska je, reče ovih dana Marko Škreb, negdašnji guverner Hrvatske narodne banke, a sada glavni ekonomist talijanske Privredne banke Zagreb, previše kroatocentrična. Opsjednuta je sobom i svojim brigama, a njezin je udio u pučanstvu Europske unije manji od 1 posto; u BDP-u manji od 0,5 posto; u novčanim agregatima 0,13 posto. To su brojke na razini statističke pogreške. Hrvati, veli Škreb, trebaju shvatiti tko su i što su i prilagoditi se okolišu.

Krasno! Osobito su vrijedni usporedni podaci o veličini i snazi hrvatske države. No njihov je smisao u toj priči nakazan. To je — poludjeli vrabac koji zdvaja što nije slon! A kroatocentričnost? Da je Hrvatska opsjednuta sobom i svojim brigama, zar bi negdašnji guverner Hrvatske narodne banke i hrvatski ministar financija danas bili službenici talijanske Privredne banke Zagreb? Pouka o prilagodbi nije loša. Upitno je samo može li se sav narod, kao Marko Škreb i Božo Prka, „prilagoditi” zaposlivši se u talijanskoj Privrednoj banci. Možda bi i mogao, ali koga bi banka tada gulila?

Današnje integracionističko ludovanje hrvatskih elita priziva glasovitu izreku: „Povijest se ponavlja” i dometak: „prvi put kao farsa, drugi put kao tragedija”. Priziva izreku, ali zahtijeva preinaku dometka: Povijest se ponavlja; u Hrvatskoj, kada je riječ o integracijama, uvijek kao tragedija.

30. travnja 2010.

OPSADA TVRĐAVE

*Zmija gleda žabu.
Žaba plače.
Jadna žaba.*

Luka Bebić

Lani je hrvatski Savez za Europu ostao bez Velikoga Vođe. Odnijelo ga „malo vitra”. No to je prošlo bez većih potresa. Ah, Bože moj, bio čovjek — pa ga nema! U Savezu se to nije ni osjetilo. Kakva udruga, takvi članovi. A eurohrvat — bio „lijevi” ili „desni” — ljudina je čelična značaja. S obzirom na tu osobinu našega čovjeka, hrvatski bi Savez za Europu, i da mu kakav vihor otpuhne sve članove, bez dvojbe ostao — postojan.

Pa ipak, nezgodno je bilo u početku. Mislim: izvan Saveza. Nagadalo se neko vrijeme o Velikom Vođi. Jedni ovo, drugi ono. Na sreću, Hombach mu Bodo, rekao bi S. S. Kranjčević, stajao je o boku. Te utihnu *Morgenblatt*, te zanjemi *Abendblatt*. I smiri se — da ostanemo u tonu — europsko podnebesje.

Kako nas je Vladimir Šeks lani, po želji Velikoga Vođe, bez referenduma, tj. mimo ustavnoga članka 141., uvalio u NATO, već mišljismo da će nas ove godine, po želji namjesnice Velikoga Vođe, isti Vladimir Šeks poštedjeti najavljivanih ustavnih promjena. Dosad se isticalo da su te promjene nužne zbog uvođenja obveznoga srednjoškolskog obrazovanja, zbog demokratske najezde Slovenaca i Bošnjaka u preambulu hrvatskoga Ustava, zbog nekih drugih, poglavito unutarnjih stvari. Sad najednom ustavne se promjene prometnuše u vanjski uvjet za dovršetak „pregovora” o hrvatskomu pristupu Europskoj uniji! Razlozi su, bili unutarnji ili vanjski, upravo dražesni. A takvi su prije svega zbog toga što se uvijek, očito ili skrovito, vrte oko članka 141. Ustava Republike Hrvatske.

Zanimljiv je taj ustavni članak. Ne samo formalno i sadržajno, nego i po postanku. U Ustav je ugrađen, na prijedlog Franje Tuđmana, god. 1997., kada je već bilo posve bjelodano da je britanska zamisao o Zapadnomu Balkanu (bivše jugoslavenske republike, osim Slovenije, i Albanija) promaknuta u stratešku platformu Europske unije za odnose prema toj „regiji”. Članak 141. izdvojen je — sam — u zasebno poglavlje: UDRUŽIVANJE I RAZDRUŽIVANJE, gdje jasno i razgovijetno uređuje ta pitanja. U drugom stavku „zabranjuje (...) pokretanje postupka udruživanja Republike Hrvatske u saveze s drugim državama u kojem bi udruživanje dovelo, ili moglo dovesti do (...) neke balkanske državne sveze u bilo kojem obliku”, a u četvrtom stavku propisuje da se „odluka o udruživanju Republike Hrvatske donosi (...) na referendumu većinom glasova ukupnog broja birača u državi”.

Tko to ima na umu, tomu ne treba obrazlagati zašto integracionisti u Savezu za Europu smatraju suverenistički ustavni

članak 141. „Tuđmanovom tvrđavom”. A posve su mu jasne i muke Šeksove. Šeks naime zasigurno zna da po Eurobarometru samo 24 posto Hrvata podupire ulazak Hrvatske u Europ-sku uniju. A taj je glavni cilj integracionističke državne politike na drugoj strani u škripcu između obveznosti referendum a i većine ukupnoga broja birača. Od samog pogleda na stanje stva-ri boli glava i najspretnijega manipulatora.

Ne treba imati nikakvih iluzija o dobroj volji, dobrim namje-rama ili plemenitu duhu haaškog aeda (*identificirati, locirati, uhi-titi, transferirati*) i samovlasnog posjednika Ustava Republike Hrvatske Vladimira Šeksa. Pa ipak, neko se vrijeme činilo da bi taj i takav čovjek mogao ostaviti netaknutim ustavni članak 141. I dosad se naime činilo mnogo toga što taj članak zabranjuje. Organiziran je zagrebački Zapadnobalkanski summit EU, uspostavljena je Nova CEFTA, osnovano je Regionalno vijeće za suradnju (RCC), a i sam nas je Šeks, kao što rekoh, mimo toga članka utjerao u NATO. Sve su to krupni prijestupi. Unatoč tomu, malo tko „pisnu” ili „zubi škrinu”. Moglo se dakle očekivati da će haaško-bruxelleski pouzdanik nastaviti utrtom stazom — ostaviti „Tuđmanovu tvrđavu” kao „historijsku ruše-vinu” u perivoju hrvatskoga ustavnog prava te mimo nje, kao pokraj turskog groblja, tjerati naciju u Europsku uniju.

To bi mu dvostruko koristilo. U neukih bi Hrvata „historij-ska ruševina”, unatoč Šeksovoj integracionističkoj zloći, vrlo vjerojatno pobudila kakve-takve suverenističke simpatije. S druge strane, učeni bi činovnici u *Foreign Officeu* to protu-maćili kao „lukavstvo uma”. A među njima sigurno ima i umjet-nički nastrojenih ljudi, pa i pravih *bel-esprita*. Oni bi iz „histo-rijske ruševine” iščitali i osobno estetsko nagnuće prema engle-skoj vrtnoj arhitekturi. To bi, bez sumnje, znatno pojačalo i

onako jak umjetnički dojam što ga je haaški aed ostavio u toj slavnoj ustanovi.

Ali ništa od tih koristi. Savez za Europu (negdašnji Sabor Republike Hrvatske) zapovjedio je 30. travnja da počne opsada Tvrđave. Bože, čuvaj Hrvatsku, rekao bi Drago Britvić.

7. svibnja 2010.

RAZGRADNJA DRŽAVE

Praktično se na tomu marljivo radi već punih deset godina. I mnogo je učinjeno, od Mesićeva i Račanova Zapadnobalkanskog summita Europske unije — preko Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, kaznenih postupaka Haaškoga suda, Sanaderove Nove CEFTA-e i Regionalnog vijeća za suradnju — do zapadnobalkanske idile Ive Josipovića i Borisa Tadića. Mnogo, doista mnogo.

No sve je to učinjeno protuustavno. Stoga je Savez za Europu (bivši Hrvatski državni sabor) ovih dana pregnuo prilagoditi Ustav protuustavnomu stanju. Narod za to ne mari. Narod ne živi o Ustavu. A promjene će, veli slavni ustavopisac Vladimir Šeks, biti minimalne. Uklonit će se zaprjeke ulasku Republike Hrvatske u Europsku uniju. Što je to, znat ćemo kada se frakcije u Savezu za Europu, promičući svoje posebne političke interese, o tomu tajno dogovore. Javne rasprave, naravno, ne će biti. Ne treba uzbuđivati radne i neradne ljude, ne treba kvariti ljeto nekakvim ustavnim promjenama! Jer: Narod ne živi o Ustavu.

Ipak, ponešto je procurilo u javnost. Službouljudni će eurohrvati svakako srušiti „Tuđmanovu tvrđavu” — onaj politički nekorektni, pa i nepristojni članak 141., koji zabranjuje udruživanje u balkanske asocijacije i određuje da se odluka o udruživanju Republike Hrvatske u saveze s drugim državama, zamislite, donosi na referendumu, i to većinom glasova svih birača! U Izvorišne osnove službouljudni će eurohrvati uz deset samoniklih (autohtonih) „nacionalnih” manjina poimence usidriti još Bošnjake, Slovence, Crnogorce, Makedonce, Ruse, Bugare, Poljake, Rome, Rumunje, Turke, Vlahe i Albance. U Ustav će, europeični kakvi već jesu, ukrcati i malo kaznenoga prava: proglasit će pretvorbena-privatizacijska kaznena djela — dva desetljeća nakon počinjenja! — nezastarivima. Dosad su se dvije frakcije Saveza za Europu — „lijeva” i „desna” — gotovo o svemu dogovorile. Još se natežu samo oko pitanja kako i do koje mjere Hrvatima izvan Hrvatske onemogućiti ostvarivanje biračkoga prava. No, to nije važno, dogovorit će se oni. A narod i onako ne živi o Ustavu.

Drugo je, dakako, Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina. On uređuje manjinska prava. Ne prava manjih dijelova bilo kakvih cjelina, nego prava manjih dijelova drugih nacija u „nacionalnoj državi hrvatskoga naroda”! Tu međutim grozno škripi, ali škripa, čini se, nikomu ne smeta.

Što škripi? Ništa eksplicitno. Implicitno škripe pojmovi „narod” i „nacija”. Narod je kulturna zajednica, koju osjećajno povezuju stvarno ili zamišljeno zajedničko podrijetlo, zajednički jezik, zajednička povijest, zajednički mitovi i običaji. A nacija? Nacija je politička nadgradnja naroda — samosvjesna politička zajednica koja na određenom teritoriju odbacuje tuđinsku vladavinu.

Što su, dakle, u Republici Hrvatskoj — „nacionalnoj državi hrvatskoga naroda” — Srbi, Česi, Talijani? Što Romi, Vlasi, Rusini? Manji dijelovi srpskoga, češkoga, talijanskoga i manji dijelovi romskoga, vlaškoga, rusinskoga naroda. Dakle, narodne manjine. Oni su hrvatski državljani. Hrvatska je njihova domovina. Oni se u njoj rađaju, žive, rade, umiru. Dionici su, dakle, hrvatske političke zajednice. Da su nacionalne manjine, bili bi dionici drugih političkih zajednica — postojećih: srpske, češke, talijanske, i — nepostojećih: romske, vlaške, rusinske nacije. Hrvatsku bi vlast u Hrvatskoj smatrali tuđinskom.

U sklopu ustavnih promjena Savez će za Europu, po najavi Milorada Pupovca, mijenjati i Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina. I to tako da će manjim „nacionalnim” manjinama uz opće dati i dopunsko biračko pravo, a Srbima, uz sadašnja zakonom zajamčena tri zastupnička mjesta u Saboru, omogućiti stjecanje i četvrtoga.

Savez za Europu, kao namjesnička zakonodavna vlast, nastoji dakle Hrvatima izvan Hrvatske skućiti, a nehrvatima u Hrvatskoj povećati građanska prava. Upravo suprotno od onoga što bi trebalo činiti. Suveren bi Hrvatski sabor izjednačio građanska prava svih hrvatskih državljana. Nitko ne bi mogao biti izabran za narodnoga zastupnika zahvaljujući tzv. pozitivnoj diskriminaciji, pa se ne bi moglo dogoditi da zastupnik, poput Nazifa Memedija, s izbornim legitimitetom koji su mu dala 352 birača, suodređuje kakva će vlast biti u Hrvatskoj i sudjeluje kao odlučan čimbenik u suspenziji ZERP-a i donošenju Zakona o golfu.

Da, narod doista ne živi o Ustavu ni o zakonima. O Ustavu i zakonima živi demokratska država. Koliko su ustav i zakoni

djelotvorno prisutni u životu državljana, toliko je živa njihova država.

A Republika Hrvatska? Moralne ju i političke podrtine već deset godina marljivo razgrađuju. I sigurno će, kao što najavljuju, masakrirati njezin Božićni ustav. Ne će nesretnik doživjeti ni dvadeset godina.

14. svibnja 2010.

SVIBANJSKA OPOMENA

U svibnju iliti rožnjaku cvatu svib i ruža. No, nisu Hrvatima svib i ruža samo grmovi. Oni su njima i simboli stradanja, ufanja i slave.

U svibnju 1945., nakon svršetka Drugoga svjetskog rata, britanski su časnici, kako su izvijestili svoju vladu, Titovim partizanima kod Bleiburga u Koruškoj predali oko 200.000 poraženih hrvatskih vojnika i oko 500.000 hrvatskih civila, koji bijahu zatražili da se s njima postupa po ratnom pravu. Britanci su postupili nečasno, a Jugoslaveni zločinački. O tomu su, nakon gotovo pola stoljeća, dojmljivo svjedočili počinitelji (Simo Dubajić), očevidci (britanski dočasnici), hrvatski mučenici s „križnih putova”. No najpotresnije svjedoče nijemi svjedoci: bezbrojna masovna grobišta po Sloveniji, Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini. Ta grobišta, i kad ih vlasti prikrivaju, prodorno viču: Mjesec u kojemu cvate svib (*Cornus sanguinea*) Hrvatu je krvavi svibanj (*Maius sanguineus*)! Taj je mjesec zločinački okupan u krvi najmanje 200.000 Hrvata jer su Hrvatsku pokušali izvesti iz jugoslavenskoga sužanjstva.

Ali u svibnju iliti rožnjaku ne cvate samo svib, cvate i ruža (*Rosa*). U mjesecu rožnjaku Hrvati su 1990. prvi put slobodno izabrali svoju vlast, a u rožnjaku 1991. opet su — ovaj put na referendumu — odlučili izaći iz Jugoslavije. Malo zatim proglasili su svoju samostalnu državu, Republiku Hrvatsku. Na to su Srbi i Crnogorci odgovorili oružanom agresijom. Ali hrvatski su ratnici u Domovinskom ratu (1991.—1995.), s krunicom (*rosarium*) oko vrata, oslobodili zemlju od srpsko-crnogorskih osvajača.

Zbog toga je Hrvatima mjesec svibanj iliti rožnjak osobito dragocjen. Oni se tada duhovno sabiru. U jednomu danu skupno hodočaste na Bleiburško polje. Tamo iskazuju štovanje svojim mrtvim sunarodnjacima, žrtvama partizanskih zločina, te svetom misom i molitvom preporučuju Bogu njihove duše. A cijeli mjesec, Svibanjskim pobožnostima diljem Domovine, slave i časte Otajstvenu Ružu (*Rosa Mystica*) Blaženu Djevicu Mariju moleći njezinu Krunicu. U mjesecu u kojemu cvatu svib i ruža Hrvati se, razmatrajući radosna i svijetla, žalosna i slavna otajstva — pojedinačno i skupno — utječu milosti i zagovoru svoje najvjernije odvjetnice (*fidelissima advocata Croatiae*).

A što rade hrvatske vlasti?

Vlast u Hrvatskoj obnašaju ljudi koji potječu iz jugoslaven-
skih partizanskih obitelji. Oni ljubomorno čuvaju svoje „istine“. Krvavi svibanj ili poriču, ili umanjuju strahote, ili opravdavaju zločine. Doživotnomu bivšem predsjedniku RH hodočašće je na Bleiburško polje — „ustaški dernek“, a pokolji i „križni putovi“ — s obzirom na veličinu ustaških zločina — neminovna partizanska odmazda! Novoizabrani predsjednik RH, slavni skladatelj skladbe *Ars Diaboli*, deklarirani je neznabožac. On

ne će na Bleiburško polje. Tamo se, veli, okupljaju ljudi u crnom. Cjelokupno je hrvatsko državno vodstvo, čini se, alergično na crninu. Zbog toga valjda nitko nije otišao ni u Krakow na pogreb poljskoga predsjednika Lecha Kaczynskoga i njegove supruge Marije.

Ali svi su, i Stjepan Mesić, i Ivo Josipović, i Vladimir Šeks, i Jadranka Kosor, i gotovo cijela Vlada, otišli odati počast žrtvama stradalim u Jasenovcu. Nedostajali su samo Vesna Pusić i Luka Bebić. Od tih ljudi, naravno, nitko ne očekuje da mole Kronicu Blažene Djevice Marije. Ali nikako ne bi bilo preuzetno zahtijevati da se u ime puke pristojnosti u tako žalosnim prigodama odreknu pljeska i zvižduka iz publike.

Na Bleiburško polje izvršna vlast odlazi potajno. Zagorci bi rekli: skrivečki. No zakonodavna se ne može posve ugnuti javnosti. Izaslanik je Hrvatskoga sabora ove godine bio njegov potpredsjednik Ivan Jarnjak. Lukavi je negdašnji ministar unutarnjih poslova, obraćajući se hodočasnicima, aluzivno prokazao Mesićevu i Josipovićevu nenazočnost i — očito, da se sviđi publici — čudom se čudio što ruka Pravde dosad nije šćepala ni jednoga od sudionika u tom velezločinu.

Tomu se, dakako, čudio samo Jarnjak. No oni koji su ga slušali znaju kao i on što je posrijedi. Partizani su taj velezločin nad Hrvatima ugradili u temelje nove Jugoslavije. A takav zločin, kao što vidimo, inozemnim graditeljima Zapadnoga Balkana i nije zločin. Odatle ta neravnoteža u odnosu njihove namjensničke vlasti prema integracionističkim i suverenističkim žrtvama Drugoga svjetskog rata.

Zato pamet u glavu: jednako štujmo sve žrtve. Ali ne klonimo duhom! Ne dopustimo da nas naše odmetnute političke

elite uguraju u Zapadni Balkan. Ako se to dogodi, zlo nam se piše. Ova će „pobjednička tragedija”, koja iz potaje polako puži još od god. 2000., na Zapadnomu Balkanu posve sigurno dostići i preći one dvije što su nam se nakon dvaju poraza dogodile u XX. stoljeću.

21. svibnja 2010.

SVE ZA VRAPČE

U trgovačke pregovore o promjenama Ustava Republike Hrvatske, koje bi trebale očarati Bruxelles, najednom se, kao grom iz vedra neba, javno uključio haaški tajkun Anto Nobile. Zna on — bio je komunistički javni tužilac — kako funkcionira totalitarno jedinstvo vlasti, pa mu nije bilo teško izazvati željene reakcije iz Vlade i vodstva HDZ-a.

Nobile je odvjjetnik Damira Polančeca, pritvorenog bivšeg potpredsjednika Sanaderove Vlade. U Globusu je najavio kako će braniti svoga klijenta. Vlada je, veli, privatizirala šibensku Tvornicu lakih metala (TLM) i u urednoj proceduri donijela odluku o prodaji struje TLM-u po netržišnim cijenama. DORH i USKOK to, naravno, znaju, ali ne terete Vladu, nego samo Polančeca da je oštetiо Hrvatsku elektroprivredu (HEP) za 600 milijuna kuna. Tovare mu, veli Nobile, veću količinu kaznenih postupaka jer drže da će ga tako slomiti i pretvoriti u krunskog svjedoka protiv Ive Sanadera. Posrijedi je, dakle, politički progón njegova klijenta, jer Jadranki Kosor treba „visoko rangirani skalp” kako bi dokazala Bruxellesu da se njezina Vlada bori

protiv korupcije i kriminala. A koji će se sudac, pita se Nobile, usuditi osloboditi Polančeca u takvom političkom ambijentu?

Vladimir Šeks i Andrija Hebrang, potpredsjednici HDZ-a, i glavni tajnik stranke Branko Bačić odbacili su Nobileve teze o montiranom političkom procesu. Na djelu je pravno i moralno nedopustivi pritisak na pravosudna tijela i pokušaj političkog udara na predsjednicu vlade i vrh HDZ-a, rekao je Šeks i spočitnuo Nobilu da je prekršio odvjetnički kodeks; Hebrang je branio Vladine političke odluke o privatizaciji TLM-a, o jeftinoj struji i TLM-ovu poslovnom aranžmanu s mostarskim Aluminijem te upozorio da se u posljednje vrijeme "počela miješati kaznena i politička odgovornost"; Bačić je na Hebrangovu tragu upro prstom na političku odgovornost nekih dužnosnika SDP-a. Jadranka Kosor izjavila je da nju i njezinu Vladu u borbi protiv korupcije ne će zastrašiti ni zaustaviti nikakav odvjetnik, kako god bogat i utjecajan bio, i pozvala Hrvatsku odvjetničku komoru (HOK) da pokrene stegovni postupak protiv Nobila. Pozivu se više nego spremno odazvao predsjednik HOK-a Leo Andreis, tvrdeći da je protiv Nobila već podnio prijavu. Tako je izbezumljeno totalitarno jedinstvo vlasti iskočilo iz svoje demokratske trodiobe.

U Nobileovu obranu žustro se uključio Ivo Josipović. On je HDZ-ove prvake posprdno nazvao „trima tenorima", a Andreisa upozorio da je predsjednik HOK-a, kada je riječ o TLM-u, u mogućemu „sukobu interesa". Hebrang je otpovrnuo da on, Hebrang, nije tenor, nego bas-bariton, a mislio je da je Josipović klavir, ali on je — truba. Josipović mu je uzvratilo: Ako sam Hebrangu truba, za njega sam truba Luisa Armstronga. Andreis je zaprijetio Josipoviću da će ga HOK tužiti zbog klevete.

Josipović je to, iako zna da ima imunitet nepovrjedivosti, prihvatio hvastajući se kako mu se javljaju odvjetnici koji će ga braniti. Šeks je zamjerio Josipoviću da krši Ustav kada kritizira političku stranku i optužio ga da, prisvajajući ovlasti koje nema, pokušava provesti tihu reviziju Ustava. Uz to se nostalgичno sjetio ustavnoga predsjednikovanja Stjepana Mesića. Doživotni je bivši jedva dočekaao priliku da se i on uključi u državničku raspravu o Ustavu. Poručio je Šeksu da će mu, kad već za njim plaće, kupiti dvije spužve za brisanje suza.

I što bi od svega toga? HOK ne će pokrenuti stegovni postupak protiv Nobila niti će tužiti Josipovića zbog klevete, a Hebrang je prvih 100 dana službovanja pantovčaćke „trube“, koja „pokušava provesti tihu reviziju Ustava“, ocijenio ocjenom — dobar.

Na prvi pogled: tresla se brda. Ali, na žalost, nije tako. Pod zvonom te i takve javne rasprave HDZ je kupio potrebnu saborsku većinu za promjenu Ustava. Platilo ju je drastičnim ograničenjem biračkoga prava Hrvata s prebivalištem izvan Hrvatske. Oni će ubuduće glasovati samo u hrvatskim diplomatsko-konzularnim predstavništvima, a u Hrvatskom će saboru, koliko god ih izašlo na izbore, imati ni više ni manje nego tri zastupnika. Kao srpska narodna manjina, veli Vesna Pusić. No, gospođa griješi. Srbi, izvijestio nas je Milorad Pupovac, danas imaju zakonom zajamčena tri zastupnika, ali će — valjda stoga što su se i oružjem suprotstavljali uspostavi hrvatske države — uz njih ubuduće moći izabrati i četvrtoga.

Nazovite to kako hoćete. Ja bih rekao: Sve je to za Vrapče. Samo se bojim da je ravnatelj ustanove prof. dr. Vlado Jukić u Osoju, pa nema tko primiti tako visoku prtljagu.

28. svibnja 2010.

U KALU ČISTILIŠTA

Da su živi utemeljitelji Europske unije, katolički političari Robert Schuman, Jean Monnet, Konrad Adenauer i Alcide de Gasperi, oni bi danas vjerojatno zdvajali nad ostvarenjem svoje zamisli.

Njihovu se vjerskom nadahnuću Unija podsmjehuje. Ona ne drži ni do naravnoga, a kamoli do kršćanskoga morala. Gradonačelnici Berlina i Pariza, prvi muževi dviju najutjecajnijih europskih metropola, diče se svojom spolnom dezorijentacijom. Europljanima to nije zazorno. U Uniji se uklanjaju kršćanski simboli iz javnih prostorija, ozakonjuju se pobačaji, uvode „istospolni brakovi”. Dopušta se eksperimentiranje na ljudskim zametcima, kloniranje, eutanazija. — Bog je — zgrozili bi se Robert Schuman, Jean Monnet, Konrad Adenauer i Alcide de Gasperi — prognan iz Europske unije.

Ta bi se gospoda mnogočemu čudila. Štošta bi ih silno zbunjivalo. Na primjer: bruxelleska direktiva o zakrivljenosti krastavaca. Ili pitanje: Kako to da je Europska unija, koja je progнала Boga, ustanovila — Čistilište? To više što u postojanje te

ustanove ne vjeruju ni svi kršćani, nego samo katolici?! Tko umre u milosti i prijateljstvu s Bogom, a nije potpuno čist, odlazi u Čistilište. Tamo ostaje dok se posve ne očisti od grijeha. Jer, samo potpuno čista duša može ući u Raj, gdje će neposredno gledati lice Božje.

Mi smo Hrvati, kao i gospoda utemeljitelji Europske unije, uglavnom katolici. No mi se malo čemu čudimo. Nimalo nas ne zbunjuje zakrivljenost krastavaca, jer krastavce ne izvozimo. Ali bolno nas tišti to što je Unija rečenu ustanovu namijenila nama i našoj državi. Opet nam je poseban tretman, kao nekoć u Bleiburgu, osigurao „perfidni Albion”. London je smislio Zapadni Balkan kao čistilišnu depandansu Haaškoga sudišta. U tom čistilištu donedavno je vatru ložila gorljiva Carla del Ponte, danas je loži staloženi Serge Brammertz. On će za koji tjedan izvijestiti Vijeće sigurnosti Ujedinjenih naroda što smo i kako dosad učinili, jesmo li se očistili od grješne žudnje za slobodom, samostalnošću i suverenošću.

Gospodin je Brammertz škrt na riječima. On uglavnom múči. No, govor je njegova tijela rječit. Hrvatima će, veli to tijelo, kad se potpuno očiste, biti oprošten grijeh Franje Tuđmana. No on se ne će brisati. Taj se grijeh ne će ugaziti kao „vječna vatra” na Oltaru domovine. On će do vijeka gorjeti u svijesti Europljana. A Hrvatska? Ona će ući u Europsku uniju. Naravno, ne zasebno, ne sama. Ući će kao dio Zapadnoga Balkana. Jer London, koji tlači i veliku Njemačku, ne će dopustiti da mala Hrvatska neposredno gleda lice Hermana van Rompuya i lice barunice Catherine Ashton.

Hrvatska državna vlast slabo se druži sa slovima. Ali savršeno „čita” govor tijela europskih činovnika. Zato se ona —

rekao bi Ante Starčević: poput životinje na kojoj slanina raste — lagodno valja u kalu Zapadnoga Balkana. I, dakako, čini sve što inozemstvo od nje zahtijeva. Stoga bi Bruxelles, bez obzira na Brammertzovu ocjenu, toj vlasti trebao odati priznanje za dojmljiv niz sramotnih djela.

Uz to, vrijeme je jubileja! Uskoro će Europska unija u Sarajevu održati svoj Zapadnobalkanski sastanak na vrhu, kojim će obilježiti 10. obljetnicu svoga prvog takvog sastanka u Zagrebu. Bože, koliko se toga otad promijenilo! Hrvatsku su Stjepan Mešić i Ivica Račan temeljito „detuđmanizirali”, što će reći: izbili joj iz glave ideale slobode, samostalnosti i suverenosti. Zatim je Račanova i Budišina politika „novoga smjera” okrenula državni brod natrag, a njime je pod zastavom Carle del Ponte nastavio upravljati Ivo Sanader, lansiravši krilatice „Europska unija nema alternative!” i „Spremni smo platiti svaku cijenu za članstvo u Europskoj uniji.”

Odatle je poteklo mnoštvo hrvatskih multilateralnih ugovora sa zemljama Zapadnoga Balkana. Ne uvezuju se samo kriminalne skupine, nego i policije, i pravosuđa, i školstva, i kulture i — vojske! A niču i zajedničke institucije, kao Vijeće za regionalnu suradnju.

Znakovi su toga prevrjednovanja političkih vrijednota prilično kričavi. U pučkoj kulturi Severina i Lepa Brena, u elitnoj Miljenko Jergović i Rade Šerbedžija.

No sve je to mačji kašalj prema skladatelju s Pantovčaka. Tko je uočio druženje Jadranke Kosor s Mirkom Cvetkovićem, Tomislava Karamarka s Ivicom Dačićem, Radovana Fuchsa s Božidarom Đelićem, Ivana Šimonovića sa Snežanom Malović? Nitko. A Ivo se Josipović u samo tri mjeseca pantovčačkog

službovanja četiri puta sastao s Borisom Tadićem. Njegovo preuzimanje dijela srpske krivnje za agresiju na Bosnu i Hercegovinu na hrvatska pleća visoko je ocijenio ne samo Vuk Jeremić, nego i Valentin Inzko. Josipovića je u tomu podupro i Serge Brammertz pismenim svjedočenjem — Ratka Mladića!

Gospoda se, očito, čiste valjajući se u čistilišnom kalu. Nevolja je samo u tomu što tako kaljaju hrvatski narod i razgrađuju njegovu državu.

4. lipnja 2010.

NAMIGIVANJE VRAGU

Prva novinarska violina EPH-ova *Morgenblatta* (Jutarnji list), čovjek koji je nekoć na osnivačkoj skupštini Hrvatskoga bloka vidio „nekoliko autentičnih ratnih zločinaca i njihovih ideologa”, dakle taj i takav novinarski vidjelac i vidovnjak hrvatskoga kolonijalnog novinarstva, koji je vječnu slavu stekao opovrgnutim razgovorom s predsjednikom hrvatske Vlade, sada gudi laudu Ivi Josipoviću, reinkarnaciji Stjepana Mesića, i Jadranki Kosor, namjesnici Ive Sanadera.

Okupio je, veli taj novinar, Ivo Josipović u Republici Srpskoj većinu hrvatskih političkih vođa, dobio je srčanu potporu bosanskih biskupa i artikulirao strategiju nove hrvatske politike prema Bosni i Hercegovini, s kojom se složila i Jadranka Kosor. Laudu Josipovićevu i Kosoričinu državničkom umijeću dotični je novinar dolično prošarao standardnim klevetničkim vezom na račun Franje Tuđmana, Republike Hrvatske i Hrvatskoga vijeća obrane, dakle onih čimbenika bez kojih danas vjerojatno ne bi bilo ni ovakve Bosne i Hercegovine.

No dobro, ne može se od klevetnika očekivati da ne kleveće. Ali po čemu to Josipovićeve i Kosoričina politika prema Bosni i Hercegovini može biti drukčija od Mesićeve i Sanaderove? Nisu li Mesić i Sanader maksimalno uvažavali zahtjev „međunarodne zajednice” da Hrvatska odgurne od sebe Hrvate koji žive u Bosni i Hercegovini? Nije li ih Mesić upućivao na Sarajevo? Nije li im Sanader, uz pomoć Europske pučke stranke, razbio Hrvatsku demokratsku zajednicu? Zasad nema znakova niti da „međunarodna zajednica” mijenja svoj stav niti da Josipović i Kosorica manje štuju „međunarodnu zajednicu”. Što bi uostalom još mogla učiniti ta tobože nova hrvatska politika prema Bosni i Hercegovini? Možda samo još tamošnjim Hrvatima uvesti vize za ulazak u Hrvatsku. Tenor je dakle te novinarske laude standardni klevetnički vez.

Klevetnici međutim uvijek namiguju Vragu. Ne samo etimološki (grč. *diabolos* — klevetnik, đavao, vrag), nego i djelom. Stoga se kleveta drugdje strogo kažnjava. Kakva je u nas njezina društvena vrijednost, pokazuju reprezentativni primjeri.

Umirovljeni sudac Ustavnoga suda Vice Vukojević ovih će dana predočiti Glavnoj skupštini Matice hrvatske prigovor na odluku kojom mu je Matičin Glavni odbor god. 2003. odbio zahtjev za obnovu članstva. Stvar je čudnovata. Prvo, prigovor na administrativnu odluku opseže nekoliko stotina stranica; drugo, prigovor je u međuvremenu postao bespredmetan, jer je Glavni odbor god. 2008., a da to Vukojević više nije tražio, obnovio njegovo članstvo u Matici hrvatskoj; treće, taj zastarjeli, bespredmetni prigovor sada se — god. 2010. — objavljuje tiskom!

To možda izgleda ludo, ali ludo nije. Vukojević drži da je dužan javno odgovoriti na klevete kojima su ga javno obasipali

njegovi klevetnici.

A doista je teško oklevetan. Kada ga je u veljači 1992. Sabor imenovao predsjednikom svoje Komisije za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava Drugoga svjetskog rata, počela je klevetnička kampanja. Pretvorili su ga u revanšističko čudovište. Potvorili su ga da je u nekom hercegovačkom logoru silovao muslimansku zatočenicu, puštali su glasine da je bio suradnik UDB-e, okrivili su ga da je, s Gojkom Šuškom i Branimirom Glavašem, pucajući iz armbrusta po srpskim krovovima u Borovu Selu, izazvao srpsko-hrvatski rat. Priče su posve izvan pameti. Ali što će kleveti pamet?

Važno je da je klevetnička kampanja urodila plodom. Ivica Račan i njegova koalicija mogli su god. 2001. veselo dokinuti Komisiju za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava Drugoga svjetskog rata, a Glavni je odbor Matice hrvatske mogao god. 2003. sudca Ustavnoga suda Republike Hrvatske Vicu Vukojevića, s podjednakim veseljem, proglasiti nedostojnim članstva u Matici hrvatskoj.

A kako obrazovne elite gledaju na ozloglašivanje političkih protivnika? Urednik Glasa Koncila vlč. Ivan Miklenić savjetovao je god. 2003. onima koji su izgubili izbore, a opravdano su ili neopravdano došli na zao glas, da se povuku iz političkoga života. Duhovnik dakle ne hvali klevetu, ali je prihvaća i priznaje kao sredstvo za neopravdano izbacivanje protivnika iz političkoga života.

Predsjednica Hrvatskoga centra P.E.N.-a Nadežda Čačinović (Puhovski) i cijeli bataljun permanentnih revolucionaraca ovih se dana javno oduševljavaju klevetom. Oni izriču pohvale Predragu Matvejeviću za viteška djela: uvrijedio je i oklevetao Milu

Pešordu i ne priznaje hrvatski sud.

Dobro, literate možda ne treba odviše ozbiljno shvaćati. Ali kada se Državno odvjetništvo, koje štiti ustavne vrijednote, umiješa u završenu privatnu parnicu tražeći od Vrhovnoga suda da preispita odavno pravomoćnu presudu kojom je zbog vrijeđanja i klevetanja kažnjen čovjek koji ne priznaje hrvatski sud — to je sigurno ozbiljno upozorenje.

Naime, da će nas naša država, ne stane li na kraj očijukanju s Vragom, prije ili poslije odvesti k Vragu.

11. lipnja 2010.

VIŠE OD SINDIKALNE AKCIJE

Može li u Hrvatskoj izravna demokracija sačuvati sadašnja radnička prava? Sindikati skupljaju potpise kojima kane prisiliti državnu vlast na raspisivanje referenduma o promjenama Zakona o radu (ZOR). Nadaju se da će narodna volja odbiti Vladinu ugrozu radničkih prava.

Akcija se temelji na 3. stavku članka 1. Ustava Republike Hrvatske: „Narod ostvaruje vlast izborom svojih predstavnika i neposrednim odlučivanjem.” Ako izabrani predstavnici ne će kako narod hoće, narod neposredno odlučuje. Sve — uredno i hvale vrijedno.

Ali zahtjev za raspisivanje referenduma ima, naravno, zakonske uvjete. Mora ga poduprijeti 450.000 biračkih potpisa (10 posto ukupnoga biračkog tijela). To je biljeg koji potvrđuje njegovu društvenu utemeljenost. Skupljanje potpisa nije jednostavan posao. Oko 400.000 birača živi izvan Hrvatske, a na državnomu referendumu imaju pravo sudjelovati samo hrvatski državljani koji imaju prebivalište i prebivaju u Hrvatskoj najmanje godinu dana bez prijekida do dana održavanja referendu-

ma. Zakon ograničuje skupljanje potpisa na 15 dana. Valjanim se priznaje samo potpis praćen bivšim, jugoslavenskim, jedinstvenim matičnim brojem građanina (JMBG). Taj broj više nemaju svi birači jer je u međuvremenu Hrvatska umjesto njega uvela osobni identifikacijski broj (OIB). Uspiju li sindikati, uza sve to, skupiti 450.000 valjanih potpisa, ispunit će uvjete za „neposredno odlučivanje”. Ali to još nije sve. Da bi referendum bio pravovaljan, na glasovanje treba izaći više od polovice ukupnoga biračkog tijela, dakle najmanje 2.250.001 birač. Odluka se donosi natpolovičnom većinom glasova. Vladina se dakle nakana može spriječiti glasovima najmanje 1.125.002 birača.

Zakonski su brojevi vrlo restriktivni. Državna se vlast, kao što vidimo, ogradila visokim zidom od narodne volje. Ustav nudi institut referenduma, kao mogućnost da neposredna demokracija ispravi nepodopštine predstavničke demokracije: krivu procjenu, zlu nakanu, odluku protivnu općemu dobru. No, zakon je tu mogućnost temeljito uskopio, te se ona, kao što vidimo, doima kao djetinjasta varka. Ali ne treba očajavati. Okolnosti katkada omoguće, pa i ostvare, ono što je inače nemoguće.

Pokušajmo sami sebi odgovoriti na nekoliko irealno pogođenih pitanja: Bi li nam se, da su Stjepan Mesić i Iвица Račan pitali narod što o tomu misli, god. 2000. dogodio Zapadnobalanski summit EU u Zagrebu? Bi li Iвица Račan i Ivo Sanader, da su pitali narod, onako sramotno progonili ratne zapovjednike Hrvatske vojske? Bi li Stjepan Mesić i Ivo Sanader, da su pitali narod, Hrvatsku ugurali u NATO? Bi li Ivo Sanader, da je pitao narod, suspendirao Zaštićeni ekološko-ribolovni pojas (ZERP)? Bi li Jadranka Kosor, da je pitala narod, odustala od međunarodnopravnog rješavanja slovensko-hrvatskoga granič-

nog prijepora i prepustila ga političkoj arbitraži? Odgovori su na ta pitanja, naravno, nesigurni. Ali ta se pitanja ovdje i ne postavljaju radi odgovora, ona samo dočaravaju političku vrijednost referendumu.

No, cynično se, s druge strane, smije realnost. Nesretna povijesna iskustva hrvatskoga naroda nalažu da se o svim krupnim nacionalnim pitanjima odlučuje na referendumu. Unatoč tomu mi smo Hrvati — jednoreferendumski narod! Imali smo dosad samo jedan referendum. Onaj u proljeće 1991. Poslije su neki od nas pokušali narodnom voljom zaštititi vrijednosti Domovinskoga rata, spriječiti ulazak Hrvatske u NATO, odbiti Kosoričin i Pahorov Sporazum o arbitraži. I, što je od svega toga bilo? Prvi je zahtjev za raspisivanje referendumu vlast odbila, za drugi nije skupljen dovoljan broj potpisa, treći je vlast predusrela: Usred akcije prikupljanja potpisa Sabor je potvrdio Kosoričin i Pahorov Sporazum o arbitraži.

Što će biti ovaj put? Teško je reći. Referendumu vjerojatno ne će biti. Ako ga bude, na njemu se ne će, barem ne zadugo, obraniti sadašnja radnička prava. Ona će, unatoč radničkomu gnjevu, bivati sve manja. A kolika će biti kada se tržište rada otvori sirotinji Zapadnoga Balkana i njegovih istočnih susjeda, danas je teško i zamisliti. Radnička prava ne može obraniti hadezeovsko-esdepeovska vlast. Može ih obraniti samo samostalna i suverena država. Sindikati to još ne shvaćaju. Niti zasad idu tako daleko. To uostalom i nije njihov posao.

No, okolnosti mogu svašta učiniti. Sjetimo se Lecha Wałęse i „Solidarnosti“. A poziv je hrvatskih sindikata na referendum već sada više od sindikalne akcije.

18. lipnja 2010.

ENGLISKI PERIVOJ

Oblikovanje krajolika iznjedrilo je u Europi dva velesloga — francuski i engleski. Francuski se temelji na geometrizmu i simetriji, od tlocrta do građevina. To se sjajno ogleda u tzv. francuskom perivoju. Engleski slog odbacuje geometrizam i simetriju. On se temelji na oponašanju prirode. Zbog toga je tzv. engleski perivoj u biti umjetna šuma, omeđena opkopima, najčešće složena od egzotičnoga drveća i grmlja, prošarana vijugavim stazama, proplancima, jezercima i potocima. Katkada ga resi i lažna „historijska ruševina”.

Što su geometrizam i simetrija u oblikovanju prirode? Bez sumnje, nekakvo — recimo: humano — nasilje. Ono odbojno djeluje na estetske receptore nekih ljudi. Ali to je nasilje posve bezazleno. Već stoga što u prirodi nema ni zla ni dobra. A što je, nasuprot tomu, oponašanje prirode u oblikovanju političke zajednice? Bez sumnje, nehumano nasilje. Ono ugodno draška „moralne” receptore protuha kojima donosi probitak, no to je nasilje uistinu veliko zlo, jer niječe pravo i zatire opće dobro.

Kako to izgleda u zbilji, vidjeli smo prošli tjedan. Negdašnji je Hrvatski državni sabor, koji se prometnuo u Savez za Europu, promijenio — kažu: na zahtjev iz Bruxellesa — Ustav Republike Hrvatske i njezin Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina. Učinili smo to, hvastaju se eurohrvati, uzorno demokratski. Hm, da. Ali tu su demokraciju bitno obilježila dva momenta: izostanak javne rasprave o „javnoj stvari” (lat.: *res publica*) i tajni hadezeovsko-esdepeovski dogovor o toj istoj „javnoj stvari”. Takva ustavotvorna procedura nužno odbacuje geometrizam i simetriju. Stoga smo — umjesto republikanskog ustava koji bi u dužnosti-ma i pravima izjednačio sve hrvatske državljane — dobili nakaznu protudemokratsku i protuhrvatsku krpariju.

Mnogo je tu protudemokratskih pojedinosti. Osvrnut ću se samo na stanje temeljnoga demokratskog načela „jedan čovjek — jedan glas”. To načelo dosad je kršila tzv. pozitivna diskriminacija „nacionalnih manjina”. Na prošlim parlamentarnim izborima dvanaest je „nacionalnih manjina” dalo ukupno 351 glas Nazifu Memediju. To je bilo dostatno da Memedi postane njihov zastupnik u Hrvatskomu saboru. Nova ustavnopravna norma još odlučnije krši načelo „jedan čovjek — jedan glas”. Pripadnicima narodnih manjina koje čine manje od 1,5 posto hrvatskoga pučanstva nova norma daje pravo na dva glasa, a srpskoj narodnoj manjini, kojoj zakon jamči tri zastupnika u Saboru, omogućuje da izabere i četvrtoga. Nova norma uvodi i negativnu diskriminaciju — etničkih Hrvata! Državljanima koji nemaju prebivalište u Hrvatskoj, premda ih s pravom glasa ima barem 400.000, ne dopušta se da izaberu više od triju zastupnika u Sabor. A toliko im, kao i Srbima, koliko god ih izašlo na izbore, jamči zakon. Tako će pozitivna i negativna diskriminacija državljana u sljedeći saziv Sabora uvesti najmanje 11 za-

stupnika. Oni će slobodno sklapati saveze i vjerojatno odlučiti kakva će vlast biti u Hrvatskoj. Osam će ih, kao i dosad, s pozicije protivne političkomu hrvatstvu, ravnopravno raspravljati i suodluživati o hrvatskomu narodnom interesu.

Dobro, reći će tkogod, ali Izvorišne osnove Ustava dostojno kvalificiraju Domovinski rat, a norma osigurava nezastarivost kaznenih djela ratnog profiterstva i pretvorbena-privatizacijskog kriminala. To sigurno nisu protuhrvatske novotarije. Doista nisu, ali su, na žalost, pravno šuplje. Bitne su promjene. A one su neobična poruka Bruxellesu: Hrvati žele dijeliti suverenost svoje države s pola milijarde nehrvata u Europskoj uniji. Tu im je želju — ustavnopravno! — osigurao Savez za Europu, određivši da za ulazak Hrvatske u Europsku uniju nisu potrebni glasovi natpolovične većine svih birača, nego glasovi natpolovične većine birača koji izađu na referendum.

Time doduše nije zauzeta cijela „Tuđmanova tvrđava” (ustavni čl. 141.). Ali nova je odredba o referendumu srušila njezin suverenistički bedem. Cinična dobrohotnost ustavotvorca ostavila je međutim u engleskomu perivoju hrvatskoga ustavnog prava dvije “historijske ruševine”: neotuđivost, nedjeljivost i neprenosivost suvereniteta Republike Hrvatske (čl. 2., st. 1.) i zabranu balkanskih asocijacija (čl. 141., st. 2.). Jasan znak da će se ubuduće, kao i dosad, Ustav Republike Hrvatske veselo kršiti.

25. lipnja 2010.

NESUVISLA PRIČA

Kada razuman čovjek gleda kako država nerazumno nateže svoju ideološku priču, njezina ga nesuvislost izbacuje iz kože. Tu na svakom koraku kriješti nekakva nelogičnost. Hrvati se međutim drže kao da je sve u najboljem redu. I državni dužnosnici, i crkveni knezovi, i običan puk. Šute, začudo, i oni koji bi trebali vikati — filozofi, pisci i pjesnici.

A evo kako priča teče. Nekoć je Stjepan Mesić, kada je bio predsjednik Sabora, tumačio hrvatskim iseljenicima u Australiji da su Hrvati jedini narod koji je dvaput pobijedio u Drugom svjetskom ratu. Prvi put — 10. travnja 1941. — pobijedili su ustaše i domobrani; drugi put — 8. svibnja 1945. — pobijedili su partizani. A borili su se i jedni i drugi i treći za Hrvatsku. Bila je to, naravno, i laž i glupost. Niti su se partizani borili za Hrvatsku niti se može dvaput pobijediti u jednom ratu, i to — na početku i na kraju rata! Ali Mesićev je dijalektički paralogizam tada u Australiji glatko prošao. Valjda stoga što se činilo da vodi u političku pomirbu Hrvata.

Paralogizam nas međutim nije odveo u pomirbu. Mesićevi drugi pobjednici iz Drugoga svjetskog rata s gnušanjem su odbacili zamisao predsjednika Tuđmana da se podigne zajedničko spomen-područje u počast svim žrtvama toga nesretnog rata. Tuđmanov prijedlog bio je razborit način da se premosti tragični povijesni jaz između suverenista i integracionista. Ali integracionistička tvrdokornost nije htjela dovršiti rat koji ju je hranio gotovo pola stoljeća. Ni hrvatska pobjeda u Domovinskom ratu (1991.—1995.) nije smekšala tu tvrdokornost. A i Mesić je, kada se uspeo na Pantovčak, odbacio privremenu pomirbenu krinku i ponovno se žestoko svrstao na stranu pobjednika iz Drugoga svjetskog rata.

Kako se promijenila vlast, tako se preoblikovala i državna priča. Dok su bili u oporbi, integracionisti su trovali narod tvrdnjom da je Republika Hrvatska sotonska tvorevina Udbe. Kada su se, nakon Tuđmanove smrti, vratili na vlast, premjestili su osnutak države dublje u prošlost. Otad pripovijedaju da su Republiku Hrvatsku stvorili partizani u Drugom svjetskom ratu. Tuđman i potomci ustaša, domobrana i partizana samo su u Domovinskom ratu obranili tu državu. I pri tomu, počinivši ratne zločine, osramotili hrvatski narod. Da se partizani nisu nekoć borili na strani pobjedničke antifašističke koalicije, danas ne bi bilo hrvatske države.

Pričica je zgodna. No ona potiče mnoštvo neugodnih pitanja. Tko je, ako su se partizani borili za hrvatsku državu, ratovao protiv Nezavisne Države Hrvatske? Tko se, ako nisu partizani, borio za Jugoslaviju? Nisu valjda samo četnici? Tko je ono govorio da će prije Sava poteći uzvodno nego Hrvatska postati država? Ako je državi smrtni grijeh sudjelovanje u ratu na

strani poraženih sila, kako su uspjele preživjeti Bugarska, Mađarska, Slovačka? Ako je Hrvatska dočekala kraj Drugoga svjetskog rata na strani pobjednika, zašto su pobjednici, nakon pobjede, pobili najmanje 200.000 i trajno prognali najmanje 300.000 Hrvata?

Vlast međutim ne dopušta takva pitanja. Ona ometaju ulazak Hrvatske u uže i šire integracije — u Zapadni Balkan, u Europsku uniju, u Čovječanstvo! Osobito danas, kada imamo iznimno povoljne okolnosti za naš razvoj. Trovrh državne vlasti drže kumrovečki gojenci posebnoga kova: Titov gardist Ivo Josipović, nesuđeni sudac Haaškoga suda; Luka Bebić, čovjek koji je slijedio Franju Tuđmana jer je Tuđman bio Titov general; Jadranka Kosor, koju će povijest pamtiti po izjavi: „Kud Sander, tud i ja.” A Hrvatska — tako lijepa, a tako naša! — ona cvate u vojnom savezu sa Slovenijom, premda Slovenija drži pod okupacijom dio njezina teritorija. I još će raskošnije cvasti nakon sklapanja ugovora o vojnoj suradnji sa Srbijom, jer i Srbija drži pod okupacijom dio njezina teritorija. Ta će naime suradnja Lijepoj Našoj širom otvoriti vrata Europske unije!

Gledajući iz te razroke perspektive, integracionistička je vlast u splitskom dobrotvornom koncertu vidjela političku diverziju. Dobro je vidjela. Klapa Hrvatske ratne mornarice „Sveti Juraj” i Hrvatska televizija doista su — prva pjevajući, druga prenoseći koncert — pružile moralnu i financijsku potporu suverenističkomu generalu Anti Gotovini. I — svaka im čast!

2. srpnja 2010.

LUDE DODOLE

Kad štogod zaškripi u hrvatskoj državi, političari uvijek znaju kako iz škripca. U redu je to. Ne bi valjalo da je drukčije. Političari su naime, bili bivši ili sadašnji, čestiti ljudi. Resi ih domoljublje, svakovrsno znanje, političko iskustvo, razboritost, najrazličitije vještine i, što je osobito važno, hrabrost. Bilo bi čudno da se takvi ljudi ogluše o nevolje koje tište naciju.

I doista, oni se redovito očituju. Njihove izjave mogu se komu sviđati ili ne sviđati, ali političari uspješno zauzdavaju narodni bijes. Nekoć, u doba socijalizma, taj su bijes sputavale čvrste samoupravne veze: bespovratni zajam, pozitivna nula i revolucionarno strpljenje radničke klase. Što ga danas zauzdava? Bajke o Europskoj uniji i svijetla budućnost koja odande nadire: funkcioniranje pravne države, europski standardi, ljudska i manjinska prava, nove tehnologije, strana ulaganja u ledinu (*greenfield investments*), igrališta za golf. Kao da nam tko brani da svoju zemlju uredimo i izvan Europske unije.

Hranjeni tim bajkama, Hrvati žive loše. A živjet će i gore, ne prestanu li se od tuđina dobru nadati.

Tako međutim ne misle hrvatski političari. Oni su svjesni katastrofalnoga stanja nacije. No vlastita im nesebičnost i požrtvornost ne dopušta da posumnjaju u urođeni altruizam svih ljudi i naroda. Ali tomu altruizmu, drže oni, treba pouzdan korelat na našoj strani. To, vele, može biti samo opće suglasje o bitnim političkim pitanjima. Stoga zaključuju: Za izlazak iz velike nevolje nužna je — velika koalicija! U „bipolarnosti” hrvatske političke scene ona se svodi na vladajući savez dviju najvećih stranaka — HDZ-a i SDP-a. Taj savez bio bi dvostruko koristan. Stvorio bi suglasje za velike reforme i lakše bi nalazio inozemnu financijsku potporu.

Dosad su veliku koaliciju javno zazivali Stjepan Mesić, Dražen Budiša, Nadan Vidošević i Nikica Valentić, a njihovu su zamisao u medijima teoretski potkivali novinarski štovatelji određene političke prakse. Može se komu učiniti da samo ljudi s golemim rupama u naobrazbi traže izlaz iz krize u velikoj koaliciji. Ja ne mislim tako. Naobrazba tu ne igra nikakvu ulogu. Nije li se iz najviše znanstveno-umjetničke ustanove u Hrvatskoj — slavne JAZU/HAZU — čuo naoko suprotan, a u biti istovjetan zaziv, kada je njezin predsjednik, humanist i demokrat, Ivan Supek zagovarao raspuštanje političkih stranaka? A neki ljudi drže da je i današnji prezrivi odnos „neovisnih” intelektualaca prema političkim strankama samo odjek toga „demokratskog” zaziva.

Prava su međutim pitanja: Gdje žive ti ljudi? U kakvu intermundiju? Jesu li oni doista tako slijepi i gluhi ili se samo sprdaju s narodom? Jer teško je ne vidjeti u što se pretvorio hrvatski parlamentarizam.

Otkako je u proljeće 2004. Ivi Sanaderu za bjesomučni progon generala Ante Gotovine zatrebao opći konsenzus, sve

su parlamentarne stranke u Hrvatskoj pomalo na vlasti. A onim čestitim ljudima koji su se, kao Ivo Josipović (SDP) i Slaven Letica (HSP), proglasili „neovisnim zastupnicima”, Sanader je zakonski osigurao po 1.000.000 kuna. Takva galantnost i umješno komuniciranje udarili su čvrste temelje Savezu za Europu. Ta najveća moguća velika koalicija, koja obuhvaća sve — beziznimno sve! — zastupnike u Saboru, dosad je vrlo skladno funkcionirala. Bez ikakva je trenja donosila krupne, uglavnom protuustavne odluke. Spomenimo samo ulazak Hrvatske u zapadnobalkanske asocijacije, suspenziju ZERP-a, stupanje u NATO bez referenduma, sporazum sa Slovenijom o arbitražnom rješavanju graničnoga prijepora, ustavne promjene po nalogu iz Bruxellesa. Savez za Europu dobivao je i dobiva vrlo snažnu financijsku potporu iz inozemstva. O tomu svjedoči visina hrvatskoga inozemnog duga.

Sve u svemu, zazivati veliku koaliciju HDZ-a i SDP-a, dok postoji Savez za Europu, znači tražiti kruha preko pogače. Ali nije bezazleno, jer zaluđuje narod. Ljudi koji to čine nalikuju — neka mi oprostite usporedbu — na lude dodole. Umjesto da se priključe obrani od poplave, oni obredno zazivaju kišu, plešu i pjevaju: Oj, dodo! Oj, dodole! To je, na žalost, mnogim Hrvatima ne samo normalno, nego i mudro. A vodostaj raste.

9. srpnja 2010.

DIJALEKTIČKE KVAKE

Styrijin je *Abendblatt* (iliti Večernji list) ovih dana, sa zakašnjenjem od 26 godina, hrvatskoj javnosti ponudio dokument CK SKH: "O nekim idejnim i političkim tendencijama u umjetničkom stvaralaštvu, književnoj, kazališnoj i filmskoj kritici, te o javnim istupima jednog broja kulturnih stvaralaca u kojima su sadržane politički neprihvatljive poruke". Naslov — oružnički precizan, epski razveden, zastrašujuće rogobatan. Zato ga je nakladnik zamijenio njegovim zaumnim sažetkom: *Bijela knjiga* Stipe Šuvara. Genijalno, ali nepravedno. Tim sažetkom nedjelo se kolektivnoga duha pripisuje pojedincu.

Ali i inače je *Bijela knjiga* uzbudljiv naslov. Čitatelji nenavikli na partijsku poetiku čitaju ga lirski. Svašta, vele oni, Šuvar i bijela knjiga?! Neki od njih znaju da je Šuvar bio čovjek sa svjetskopovijesnim poslanjem. Cijeli se život, vele, crvenio kao kukurijek. Bio je jedan od predvodnika avangarde radničke klase. Bavio se sociologijom sela i ideološkom kritikom kulture. Nije ga idejno oblikovala teorija književnosti, nego kritička baština klasika marksizma-lenjinizma. A sad najednom —

Bijela knjiga?! Kao da se taj čovjek, koji je odlučno zastupao logos svijeta, avangardistički beslovesno igrao riječima i proizvedio bijele knjige, knjige bez slova! Baš naprotiv, Šuvarova je knjiga, kao što svjedoči njezin pravi naslov, bila knjiga šarovita! Ona se oslanjala na određenu silu i nastojala tu silu jačati. Pozivala je Partiju na gušenje razorne slobode govora. Ili, kao što reče Pero Kvesić, na suzbijanje govora mržnje. A Pero je K., bez sumnje, čovjek koji zna.

No, pustimo komunističku bjelinu. Intrigantnija su pitanja: Koga danas, osim šačice povjesničara, zanima bivša sloboda govora? Čemu tako visoka naklada toga spisa? Nije li nakladnik krivo procijenio tržišnu vrijednost umotvorine? Ili nam to neoliberalni inženjeri duša negdašnjom crvenom bjelinom zastiru pogled na današnju žutu crninu?

Čitatelj vjerojatno misli: Pero je K. zalutao u kolumnu IDOLA FORI kao Pilat u Vjerovanje. Možda tu ima nešto. Ali nije na odmet pogledati koliko je u kontekstu gornjih pitanja umjesna njegova dijalektička kvaka. Treba samo konkretno propitati apstraktnu tvrdnju da su komunisti nekoć činili isto što danas čine neoliberali. To nije teško. Dostatno je vidjeti što su komunisti nekoć smatrali „politički neprihvatljivim porukama”, a što danas neoliberali smatraju „govorom mržnje”.

Nekoć, za vladavine Saveza komunista, Hrvati su mogli do mile volje veličati, slaviti i hvaliti Narodnooslobodilačku borbu, diktaturu proletarijata, Jugoslaviju. S time su se međutim sudarale „politički neprihvatljive poruke”: podsjećanje na demokraciju, na pravo naroda na samoodređenje, na samostalnu hrvatsku državu. Te su poruke žigosane kao „ustaštvo”, „nacionalizam”, „šovinizam”, „fašizam”. I svoje su pošiljatelje slale u tamnice.

Danas, za vladavine Saveza za Europu, Hrvati mogu slobodno veličati, slaviti i hvaliti Europsku uniju; mogu puhati u rog svakovrsne suradnje sa Srbima i Crnogorcima; mogu se diviti divotama Zapadnoga Balkana. I uzvikivati: Europska unija nema alternative! S time se sudara čuvanje stečevina Domovinskoga rata i razborita poruka: Za Hrvate JEDINO HRVATSKA nema alternative! To je, na žalost, opet „ustaštvo”, „nacionalizam”, „šovinizam”, „fašizam”, „ekstremizam” — ili sažeto: „govor mržnje”. Te poruke zasad ne šalju svoje pošiljatelje u tamnice. Šalju ih u „Ždrijelo crnih lista”, o kojemu piše Đuro Vidmarović na internetskom portalu Hrvatskoga kulturnog vijeća.

Čini se, dakle, da je nesretni Pero K. više nego u pravu. No stvari, rekao bi cinik, ne stoje loše. *Bijela knjiga* je objavljena nakon 26 godina, a „samo” 20 godina nakon propasti Jugoslavije bivši su komunisti odlaskom u Tezno i Bleiburg priznali zločine svojih partizana nad hrvatskim narodom. To ulijeva žalosnu nadu da će nakon sljedećih 26 godina biti objavljena i *Crna knjiga* o današnjemu suzbijanju hrvatske slobode. I da će Državno odvjetništvo po isteku sljedećih 20 godina podignuti optužnice protiv partizanskih zločinaca te tako napokon „zaokružiti priču” o Drugom svjetskom ratu.

16. srpnja 2010.

GRADANSKA BUNA

Srpanjsku žegu dodatno su pojačavali društveni događaji. Dok je Ivo Josipović, pod geslom PravDA za Hrvatsku, s Borisom Tadićem u Beogradu „zaokruživao priču” o Domovinskom ratu — onako kako je s Miloradom Pupovcem i predstavnicima SAB-a u Teznu i Bleiburgu „zaokružio priču” o Drugom svjetskom ratu — u Zagrebu je plamtjela građanska buna.

Nevjerojatno, ali istinito: Pobunili se građani! Ne državljani, nego posebnici. Ne stanovnici prigradskih sela, nego stanovnici užega središta Grada. Ne protiv Josipovićeve i Tadićeve zapadnobalkanskog prijateljstva, nego protiv gradogradnje Tomislava Horvatinića.

Taj građevinarski div, tvrde buntovnici, na sumnjiv je način osvojio naklonost gradske i državne uprave, pa sada, zakonito gradeći u središtu Zagreba raskošni stambeno-trgovački blok — Zagrepčanima otima njihov grad! Sukob je, vele, privatnoga i javnoga interesa nedvojbjen. Horvatinićevoj dobiti žrtvuju se stabla gradskog zelenila i dio pješačke zone u Varšavskoj ulici. Zbog toga su, pod pravnim vodstvom Josipa Kregara, udruge

Pravo na grad i Zelena akcija pozvale građane na protupravnu obranu javnoga interesa. Buntovnici su pokušali spriječiti izgradnju ulaza u podzemnu garažu u Varšavskoj ulici, ali je policija, po nalogu gradske uprave, njihov građanski neposluh nježno prenijela iz Varšavske ulice u policijske postaje.

Sve u svemu, bila je to urbana, uglađena, građanska buna. Ona se nipošto ne smije brkati s ruralnim, neotesanim, seljačkim bunama. Ako i nije bila pretjerano umiljata, ludo bi je bilo usporediti, recimo, sa seljačkom bunom koju je god. 1573. u Hrvatskomu zagorju predvodio legendarni Matija Gubec. U Zagrebu nije bilo krvi. Nikomu nije pala ni vlas s glave. Svi su sačuvali svoje dostojanstvo — i buntovnici i gušitelji bune.

No, još nije sve gotovo. Oni koji su bunu zakuhali traže egzekuciju Milana Bandića. O tomu nisu govorili do klimaksa svoga javnog bijesa. Kao da su učili od arhitekata Pakta o stabilnosti u Jugoistočnoj Europi. Ni oni nisu spominjali Srbiju. Sve dok nisu tim projektom osigurali oprost njezinih zločina.

Ali, građanski neposluh — što je to? Metoda protupravnog ostvarivanja pravde. Građanski neposluh nipošto nije u političkoj i pravnoj teoriji tako neupitan kao ovih dana u Hrvatskoj. Pravni ga pozitivisti drže nedopustivim, a pravni naturalisti opravdanim. Građanski neposluh, u svakom slučaju, neugodno potresa vladavinu zakona. I potiče mnoštvo pitanja. Što je, recimo, javni interes? Je li javni interes konzervirati središte hrvatske metropole u stanju u kakvu je zatečeno nakon pola stoljeća komunističke uprave ili ga razvijati u skladu s liberalnim mogućnostima? Gdje je granica između javnoga i privatnoga interesa? Gdje je ona, recimo, kod Josipa Kregara? Nije li Kregar na prošlim lokalnim izborima bio protukandidat Milanu

Bandiću? Ili kod Ivana Šimonovića? On danas, netom je izašao iz Vlade, tvrdi da je Sanader donosio odluke u svomu osobnom interesu. A nije li upravo Šimonović, kao nestranački ministar pravosuđa, podupirao takvu Sanaderovu vladavinu zakona?

Neoliberalni svijet hrvatskoga društva ne muče takve dvojbe. Sva je PravDA za Hrvatsku, od Ive Josipovića do Urše Raukar, na svoj način poduprla zagrebačku građansku bunu. U prvi mah i oba dnevna lista. No, oni su se brzo uplašili svoje hrabrosti. *Morgenblatt* (iliti Jutarnji list) nanjušio je pogibelj pa ju je pokušao suzbiti ugledom „jednoga zapadnog diplomata”. — Vi ste — veli taj diplomat — pristojna, normalna zemlja, u kojoj ne postoji politički radikalizam. Obje vaše glavne stranke zagovaraju proeuropske vrijednosti, a građani se ponašaju mirno i koncilijantno. — Okretni *Abendblatt* (iliti Večernji list) nije časa časio, nego je odmah proveo anketu kojom je potvrdio ocjenu i procjenu „jednoga zapadnog diplomata”.

Krasno. No malo je vjerojatno da će potrajati. Ako su dvatri stabla gradskog zelenila u Varšavskoj ulici u Zagrebu dovoljan razlog za građansku bunu, kakvi li su tek razlozi za protupravno ostvarivanje pravde isključivi gospodarski pojas na Jadranu, arbitražni sporazum sa Slovenijom i ovo grljenje s onima koji su nas do jučer klali, a i danas drže pod okupacijom dijelove naše zemlje?! Živi bili pa vidjeli hoće li PravDA za Hrvatsku poduprijeti i tu građansku bunu.

23. srpnja 2010.

KIP DOMOVINE

Zgodan naslov. Pod njim je Pavao Štoos napisao pjesmu *Kip Domovine vu početku leta 1831.*, a pedesetak godina poslije Antun Gustav Matoš priču *Kip Domovine leta 188**.

U hrvatskomu kajkavsko-štokavskom jezičnom amalgamu ti su kipovi - slike. Slike književne. U Štoosovoj elegiji *Domovina bugari nad nejakim narodnim identitetom: Narod se drugi sebi raduje,/ A z menum sinko moj se sramuje:/ Vre i svoj jezik zabit Horvati/Hote, ter drugi narod postati.* A Matoševa crtica crta junačku smrt piljarice Pepice, supruge purgara Jože Pogačića.

God. 1883. vlast pozove vojsku da uguši zagrebačku bunu protiv mađarskih grbova na zgradi državnih financija. Zagrepčani se razbježe pred mađarskim husarima. Pobjegne i Pogačić. Pepica ga, dok on bježi, nagrdi: *Fuj te budi, pajcek vušivi!* Pljune za njim i ostane sama na Jelačićevu trgu. Mađarski husari na konjima ispreskaču piljaricu. Kada Pogačić poslije ženu nađe mrtvu, otruje se rakijom, te umre u bolnici. I pokopaju ih: *krišom - krišom, dragi čitaoče, krišom...*

Štoos i Matoš, svaki na svoj način, dijelom osvjetljaju cjelinu. Tom metodom lako bi se složio ne manje strašan Kip Domovine leta 2010. A takvih je dijelova koji osvjetljaju cjelinu na žalost nepregledno mnoštvo.

Raćan je prije desetak godina, odbacivši Tuđmanov Oltar Domovine na Medvedgradu, obećao podignuti Spomenik domovini. Nitko ne pita što bi s mjestom na kojemu se časti domovina. Vlast danas tuđom zastavom kiti zgrade svojih ustanova. Nitko se ne buni. Još nisu uređene granice ni sa Slovenijom, ni s Bosnom i Hercegovinom, ni s Crnom Gorom, ni sa Srbijom. Nitko ne pita zašto. Vlast, na poticaj iz Bruxellesa, mijenja Ustav i Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina. Tim promjenama ona s jedne strane omogućuje jednoj četvrtini ukupnoga broja državljana prijenos dijela (nedjeljivoga) hrvatskog suvereniteta na Europsku uniju, a s druge produbljuje razlike među državljanima opskrbljujući ih različitim biračkim pravom: za tuzemne Hrvate, za inozemne Hrvate, za srpsku narodnu manjinu, za nesrpske narodne manjine. Time se u nacionalnoj državi hrvatskoga naroda ustavnopravno ozakonjuje i potiče pravljenje političkih karijera na protivljenju političkomu hrvatstvu. I nitko se tomu ne protivi. Takvu skrb o općem dobru nužno prati bujanje državnoga inozemnog duga, povećavanje broja nekretnina u vlasništvu tuđinaca, neplaćanje rada po više mjeseci, nezaposlenost, strah od budućnosti, opadanje broja pučanstva.

Tko to ima na umu, ne će, gledajući Ivu Josipovića kako preko rijeke braniteljske krvi pliva u Beograd, klikatati od veselja, poput Branimira Pofuka u *Morgenblattu*. Niti će se žestiti, kao Tihomir Dujmović u *Abendblattu*. Prvi, iz perspektive jutra, telali

u ime „ljevice” da je hrvatska kultura bila u Beogradu prije politike i tvrdi da je Hrvatska zato što joj je Josipović predsjednik postala predmetom zavisti u kulturnim krugovima Beograda i — Beča! Drugi, iz perspektive večeri, zaboravlja u ime „desnice” da je bivši predsjednik sadašnje hrvatske Vlade, *metanišući* oko Milorada Pupovca, otvorio ovaj treći put u Beograd, pa zamjera Josipoviću što je, premda agnostik, ostao vjeran Sanaderovu povijesnom *Hristos se rodi!* i opetovanom HDZ-ovu savezu s SDSS-om.

A, ruku na srce, sve da je i htio, Josipović nije mogao u takvim okolnostima u Beogradu isticati ozbiljne zahtjeve. Čaršija ga je dočekala srdačno, prijatelj mu je Boris Tadić, kao predsjedniku Republike Hrvatske, simbolično vratio restauriranu ikonu Bogorodice, vlasništvo pravoslavne crkve sv. Dimitrija u Dalju, a obećao je i pohoditi Vukovar. Ne može se u takvu ozračju ustrajati na tužbi zbog genocida, ne može se tragati za nestalima, ne može se zahtijevati plaćanje ratne štete, ne može se poticati povrat okupiranih dijelova državnoga teritorija, ne može se zanovijetati o pravima hrvatske narodne manjine u Srbiji. I Josipović je u gostima doista ponizno posrtao.

Na obostrano zadovoljstvo. Jer, tako je *Genius Patriae dormiens super Praesidente* spasio slavlje 27. srpnja u ličkomu selu Srbu. Tamo su srpska i hrvatska Vlada ove godine — o hrvatskomu trošku — zajedno slavile uspomenu na dane kada su god. 1941. srpski antifašisti, partizani i četnici, klali hrvatske seljake i žive na ražnju pekli njihove župnike.

30. srpnja 2010.

KRIVI PUT

Slušam razgovor: — Kako je to moguće?! Obnoviše spomenik četničko-partizanskom ustanku u Srbu! — Pa što? — Kako što?! Hrvatska je Vlada za to slavlje dala 3.000.000 kuna, a za spomenik Oluji 100.000 kuna! Svečanost u Srbu održana je pod pokroviteljstvom predsjednika Hrvatskoga sabora Luke Bebića. Pribivali su potpredsjednik Vlade Slobodan Uzelac i predsjednik Republike Ivo Josipović. A njihov domaćin — Milorad Pupovac? Nitko od njega ne očekuje da hodočasti u Čavoglave. Ali još se nije na Dan pobjede i domovinske zahvalnosti uspeo na tvrđavu u Kninu. Ej, gdje smo mi to?! — Da-da, u pravu si! To je svakako krivi put. Ali, govori tiše! Mogao bi te čuti Ivo Goldstein, pa ćeš sutra u WAZ-ovu *Morgenblattu* pročitati da si danas „ustašoidno bulaznio”.

Slične opaske mogu se čuti na svakom koraku. Ljudi uočavaju krivi put. No nitko ne vidi da su takve stvari moguće samo u nedovršenoj naciji. Tu se političari kolebaju između državne samostalnosti i utapanja države u veće cjeline, između suverenizma i integracionizma. To se kolebanje zaodijeva u povijesne

odore. U Hrvatskoj u odore ustaša (ustanika) protiv Jugoslavije i partizana (pristaša) Jugoslavije. U tom ideološkom folkloru znatnu ulogu igra „poštena inteligencija”.

Poučan je singularan primjer. Kada je Milorad Pupovac god. 1992. lažno optuživao Hrvatsku da je „pokrstila” — to jest pokatoličila — 11.000 pravoslavne (srpske) djece, državni je odvjetnik u svibnju te godine na zagrebačkom Okružnom sudu protiv njega podignuo optužnicu. Postupak međutim nije proveden. Nesputana laž urodila je za desetak godina bogatim plodom. Svoga je oca promaknula u neku vrstu sekularnog patrijarha Srpske pravoslavne crkve u Hrvatskoj i — što je mnogo važnije — u ovjerovitelja proeuropske kakvoće hrvatske politike.

To u politici nije malo. Zato svake godine gledamo pojavu bez premca u svijetu. Otkako je Ivo Sanader probio led, sve što gmiže na hrvatskoj političkoj pozornici hrli na Pupovčev božićni domjenak, čestita Božić, blaguje koljivo, osmjehuje se i priželjkuje da ga patrijarh blagoslovi. Ove je godine blagoslovio Ivu Josipovića.

Pupovac je ohol. Ali i vješt trgovac. Veliko je umijeće tako spojiti opačinu i krjepost. To mu treba priznati, premda je to, po mojem mišljenju, u Pupovca manje čedo njegova duha, a više samorodan plod okolnosti u kojima i vlast i oporba jednodušno kliču: Europska unija nema alternative!

Možda se varam. Ali Pupovčeva je Samostalna demokratska srpska stranka (SDSS), zahvaljujući njegovoj trgovačkoj krjeposti, već sedam godina u Hrvatskoj na vlasti. Ona je pouzdana družica nekoć Sanaderova, a danas Kosoričina HDZ-a. Neki je promatrači smatraju konzervativnom strankom, pa čak i nekom vrstom HDZ-ove „eksterne frakcije”. To je već lijepa tradicija. I

čvrsto uporište za buduće pozivanje na „stečena prava”.

A ta su prava — misle hrvatski Srbi — sveta i nepovrjediva! Stoga se oni, kada traže posebna prava, pozivaju na položaj pravoslavnoga pučanstva u habsburškoj Hrvatskoj u XVII. i XVIII. stoljeću i na položaj „srpskoga naroda” u Brozovoj Hrvatskoj. A hrvatska Vlada bez imalo stida pokazuje koliko joj vrijede takvi argumenti. Ona bi, da se u Saboru nije usprotivila Vesna Pusić, nedavnim ustavnim promjenama uspostavila srpsku teritorijalnu autonomiju na hrvatskomu istoku. Ta intervencija malko je pomrsila neke račune, ali Pupovcu su ustavne promjene i te kako koristile. Učinile su njegovo Srpsko narodno vijeće ozbiljnim ustavnim čimbenikom.

Nije dakle nimalo čudno što u takvim okolnostima buja „Jugosfera” u kriminalu, u športu, u kulturi, u prometu, u gospodarstvu i — prije svega — u politici. Tu je besplatno ljetovanje obitelji srpskoga predsjednika Borisa Tadića na Brijunima samo neznatna, ali dražesna žrtva hrvatskih poreznih obveznika. Mnogo su gore stvari Josipovićev susret sa srpskim „antifašistima” u Lici i njegova oda kapi koju resi krvava partizanska zvijezda. To su kulturne sramote, a možda i nešto što hrvatski zakon zabranjuje. U svakom slučaju, nudi se put u prošlost kao put u budućnost.

Neki misle da tomu nema lijeka. Ja ne mislim tako. Nužne su nove ustavne promjene. Treba odbaciti sve diskriminacije državljana u političkim pravima, a prava narodnih manjina svesti na najvišu razinu koju takve manjine uživaju u starim članicama Europske unije. Tada će se nacija dokraja konstituirati. I ne će dopustiti da joj itko nudi put u prošlost kao put u budućnost.

6. kolovoza 2010.

KAPE

Poplave u Srednjoj Europi, požari u Rusiji, turistički blagoslovljeno ljeto u Hrvatskoj! Tako smo ove godine — međunarodno-pravno punoljetni — dočekali Dan pobjede i domovinske zahvalnosti. Odavno su, reklo bi se, Hrvati uz goleme žrtve prevladali centripetalno-centrifugalni politički razdor svojih djedova i očeva. Sada se u velikoj prigodi, čista srca i sa zahvalnošću, sjećaju Oluje i vedro gledaju u budućnost. Ali — brus! Vrag sve žešće nabija ljudima kape na oči.

Petnaest godina nakon pobjede u Domovinskom ratu građanske udruge zahtijevaju, u ime ljudskih prava, da se iz zagrebačke ulice makne ime ratnoga ministra obrane Gojka Šuška, a najslavniji *Morgenblattov* novinar pita hrvatske uglednike: Bismo li i bez Franje Tuđmana dobili rat? Uglednici odgovaraju u skladu sa svojim ugledom. Manje ugledni niječno. Ugledniji potvrdno. Oni bi rat svakako dobili. A najugledniji, poput Josipa Boljkovca, „zakucavaju”: Da nije bilo Franje Tuđmana, ne bi bilo ni rata. Što jest, jest: odgovori su zanimljivi. No još je zanimljivija magla oko pitanja.

Pitanje je to — povijesno! A Davor ga je Butković dražesno složio. U nj je ugradio irealnu pogodbu. Ona podriva zbilju. Može izricati štošta. Prijekor: Bilo bi mudro da je Davor šutio. Kajanje: Da sam znao, ne bih objavio onaj razgovor sa Sanderom. Neostvarenu želju: Da je Davor vodio rat, nitko ne bi poginuo. Iskazi su logički neobični. U njima gramatički ovisna rečenica smisljeno ne ovisi o gramatički glavnoj rečenici, nego upravo obratno — glavna o ovisnoj! A ovisna rečenica izriče da nije ispunjen uvjet pod kojim bi se dogodilo ono što se tvrdi u glavnoj. Davor, dakle, nije šutio, nije znao, nije vodio rat. Iz onoga što se nije dogodilo, to jest: ni iz čega, slijedi — ništa. Dakako, u logici. U *Morgenblattu* slijedi — naklapanje. A naklapanje je u spomenutom slučaju korisno. Ono jasno pokazuje o čemu bi ovisila hrvatska neovisnost da su rat vodili oni koji irealnom pogodbom slave Dan pobjede.

Ah, što ćemo! Povijest je teška znanost. Teška već stoga, kažu umnici, što je ona — znanost. Slažem se. Ali, usudujem se dodati, još je teža stoga što nije samo znanost. Povijest je i umijeće. U neku ruku i umjetnost. Zbog toga osobito cijenim *Morgenblattove* historike Tvrтка Jakovinu i Ivu Goldsteina.

Zabrinut da bi nas, ako sam dobro razumio, mogli zatrpiti grobovi iz Drugoga svjetskog rata i poraća, Jakovina se zauzima za „korisnu” prošlost. Za povijest koja spaja, protiv povijesti koja razdvaja. Eto, pametnu čovjeku dosta! Jakovina zna znanje. Kad bi povijest bila samo znanost, ona bi bila kudikamo lakša. Već stoga što bi povjesničar nastojao samo oko istine. Ovako, povjesničar mora, poput historika Jakovine, skrbiti i o koristi. A istina ima svakakvih — korisnih, nekorisnih, škodljivih. To je, čini se, uočio i srpski predsjednik Boris Tadić, pa je hrvatsko-

mu predsjedniku Ivi Josipoviću za njegova boravka u Beogradu natuknuo nešto o budućim zajedničkim srpsko-hrvatskim udžbenicima povijesti.

Što Jakovina i Tadić čine teoretski, to praktični Goldstein prakticira praktično. On se svaki čas zauzme za neku „korisnu“ prošlost. Nedavno su Hrvati prosvjedovali kada je njihov državni vrh na kamenu dopremljenu iz Srbije obnovio spomenik četničko-partizanskomu zločinu nad ličkim i bosanskim Hrvatima. Historik ih je Goldstein autoritativno smirio. Rekao im je da, govoreći o četničko-partizanskomu zločinu, „ustašoidno bulazne“. Jer taj su zločin, veli historik Goldstein, izmislili ustaše da prikriju svoje zločine nad Srbima. Krasno! Ali nemojte pomisliti da vrijedi obrat. Nisu partizani izmislili Jasenovac da prikriju Tezno, Hudu Jamu, Jazovku, Daksu. To nikako. To ne bi bila „korisna“ prošlost.

Držite se, dakle, kao pravi eurohrvati! Ne zamjerite svomu Predsjedniku što se u Srbu lirski razlio nad ljepotom partizanske kape. Krv nije voda! Nego, pomognite Predsjedniku! Pojurite, poput HRT-a, na Dan pobjede u Čavoglave! Tamo će vam onaj isti vrag što je u Srbu nadahnio Predsjednika nabiti na oči ustašku kapu. A Predsjednik će iz Knina poručiti naciji: Neka oni samo zvižde, hrvatski je smjer Europa.

13. kolovoza 2010.

MIKLENIĆEV ISKORAK

Naša je Domovina obilno blagoslovljena jednim kršćanskim imenom. Katkada se ono, od milja, umanjuje do neprepoznatljivosti. Kao kod Ivica Račana, Ive Sanadera, Ive Josipovića, Ivića Pašalića. Drugi put se, valjda zbog čudorednog rigorizma, to isto ime dostojanstveno čuva u izvornoj veličini. Kao kod vlč. Ivana Miklenića i vlč. Ivana Grubišića. Nositelji se toga imena, neovisno o tomu tko ih je njime obilježio, Ivan Krstitelj ili Ivan Evanđelist, različito odnose i prema kršćanstvu i prema Domovini. Kao i nositelji drugih kršćanskih i nekršćanskih imena.

Napominjem to — onako, uzgred. Ne kanim prikazivati svu raskošnu bujnost rečene vjersko-političke pojave. Samo ću površno dotaknuti ponešto od onoga na što upozorava vlč. Ivan Miklenić u komentaru Glasa Koncila od 15. kolovoza 2010.

Miklenić je malko neobičan pisac. Nekoć, dok još nije potpisivao svoje komentare, ostavljao je dojam da duboko štuje Haaško sudište. Nakon izbora zastupnika u Hrvatski sabor god. 2003. bio je ushićen relativnom pobjedom Ive Sanadera i nje-

gova HDZ-a. Ta ga je pobjeda tako ponijela te je, ničim izazvan, pozvao one državotvorne političare koji su „opravdano ili neopravdano” izašli na zao glas, a nisu izabrani u Sabor, da se povuku iz javnoga života. Neki su ljudi u tom pozivu vidjeli čudoredni mućak. I nad njim su se javno zgrozili. Jedan se u čudu pitao: Je li to glas naše Crkve?

Danas Miklenić pod naslovom *A hrvatska državotvornost?* tuži nad moralno, socijalno, politički i ekonomski opustošenom Hrvatskom. Za takvo stanje Domovine on optužuje bivše komuniste. Oni, veli, i danas — što javno, što tajno — nadziru sve i upravljaju svime u hrvatskoj državi. A nisu državotvorni. To jest: ne žele služiti legalnim i legitimnim interesima cijele hrvatske nacije. Oni su, veli, usmjerili hrvatsko gospodarstvo u skladu sa svojim interesima, na očitu štetu općega dobra i svih ostalih hrvatskih građana. Oni su uveli najsiroviji kapitalizam, oni su rasprodali velike državne tvrtke, oni pužu pred međunarodnim moćnicima. Nakon odlaska Ive Sanadera — zaključuje Miklenić — bivši su komunisti preuzeli potpunu kontrolu nad najjačom hrvatskom političkom strankom. Vlač. Miklenić zbog toga zvonu na uzbunu. On poziva hrvatske građane da se ne povlače iz javnoga života. Savjetuje im da se masovno uključe u neku danas malu državotvornu stranku i dadnu svoj doprinos da na budućim izborima pobijede državotvorni ljudi, jer samo s takvim političarima možemo se nadati boljitku.

Tekst je na razini opisa i razini želja hvale vrijedan. No pogriješno je misliti da bivši komunisti danas nisu hrvatski državotvorni — zato što su bili komunisti! To ne stoji. Prvo, ne stoji općenito. Neki su od njih i bili i ostali hrvatski državotvorni. A drugo, korijen tomu nedostatku nije u komunizmu, nego u ju-

goslavenstvu. Kao što su nekoć većinom bili odani Jugoslaveni, bivši su hrvatski komunisti danas većinom odani Europljani. Utoliko je dvojben i ocjena Ive Sanadera. Ružno je tući mrtvoga konja, ali teško je povjerovati da je znanstvenomu gojencu Zorana Konstantinovića i uredniku splitskoga Logosa bila daleka politička misao đakovačkog biskupa Josipa Jurja Strossmayera.

Prava je međutim nevolja pojam državotvornosti. On u tekstu jako šušti. Evo zašto. Temeljna politička podjela u Hrvatskoj opet teče koritom iz druge polovice XIX. stoljeća. Neki od nas hoće sačuvati svoju suverenu nacionalnu državu, drugi tu državu žele pod svaku cijenu integrirati u Europsku uniju. Na jednoj strani — suverenisti; na drugoj — integracionisti. Koga može resiti državotvornost kao politička krjepost? Tu ne bi smjelo biti nikakve dvojbe jer se država ne može zamisliti bez suverenosti. Ali Miklenićevu je „hrvatsku državotvornost“, na žalost, lakše zamisliti u Europskoj uniji nego u suverenoj hrvatskoj državi.

Unatoč tomu moram na kraju pohvaliti vlč. Ivana Miklenića. On je, već zbog toga što nasuprot dvjema velikim frakcijama iste Partije priziva hrvatsku državotvornost, otišao daleko. Možda nije dovoljno daleko. Ali za svjetlosnu je godinu pretekao vlč. Ivana Grubišića. Taj naime još nije uočio da se hrvatska politika god. 2000. promijenila.

20. kolovoza 2010.

POLITIČKA PROSVJETA

U Hrvatskoj se sve češće govori i piše o političkoj lijevici i desnici. Valjda stoga što se bliže izbori. Lavovski dio toga intelektualnog posla obavljaju vitezovi WAZ-ova i Styrijina novinstva. U njemu se oni, bilo da govore izravno ili neizravno, jedni s drugima vragometno nadmeću. Svatko na svom bunjištu. U Magazinu, tjednom prilogu Jutarnjega lista, tobožnji lijevičari; u Obzoru, tjedniku Večernjega lista, tobožnji desničari. Borilišta i honorare osiguravaju europski gospodari. Eurohrvati u tomu vide samo plemenitu svrhu: političku prosvjetu svojih etnički začahurenih sunarodnjaka.

Nitko međutim ne pita za kakvoću toga posla. Znalci odmahuju rukom. Prosvjeta pretpostavlja jasnoću pojmova, a darovanu se konju ne gleda u zube. Osim toga tražiti u Magazinu i Obzoru jasnoću i razgovijetnost nije samo uzaludan, nego i lud posao. Tudinska politička prosvjeta svagda i svugdje donosi porobljenu narodu samo mrak. Pojmovi u kolonijalnim tiskovinama moraju dakle biti neodređeni. Stoga se „lijevo” — bit lijevice — u Magazinu određuje kao protivnost „desnomu”,

a „desno” — bit desnice — u Obzoru kao protivnost „lijevomu”. Točno. Ali i politički neuko oko vidi da su obje odredbe šuplje. Od formalne protivnosti ljevice i desnice mnogo je važnija njihova sadržajna komplementarnost u istomu društvu. Naši prosvjetitelji unatoč tomu uvažavaju samo protivnost. Ta redukcija zastire pogled i na „lijevo” i na „desno” izvan uzajamne protivnosti. Tako se skrivaju i „lijeve” i „desne” vrjednote. Zašto to prosvjetitelji čine? Tko zna. Očarala ih apstrakcija, pa preziru ljude, a dive se čovječanstvu.

Ali neoprezni izričaji i snažno očitovanje osjećaja odaju namjere prosvjetitelja i otvaraju čitatelju izlaz iz njihova začaranog kruga.

Nema toga tko ne će u ljevičarskom Magazinu odmah prozreti epohalnu nesreću Miljenka Jergovića koju mu je donijela uspostava hrvatske države. Za to ne treba čitati Jergovićeve tirade o „fašizmu” Franje Tuđmana. Dovoljan je njegov panegirik sonetnomu katolištvu Skendera Kulenovića. Ista nevolja tare sarajevskog teologa i povjesničara fra Petra Jeleča. On drži da bi bez Franje Tuđmana Hrvatska bila uspješna država. Tuđman ju je, veli, korupcijom gospodarski i politički unazadio za nekoliko desetljeća. Bit će, zaboravio nesretni povjesničar kada je i kako obnovljena hrvatska država. A Jurica Pavičić? Eh, Pavičić! Taj je momak nadmašio i Jergovića i Jeleča. On leleče što je Đuro Vilović, katolički raspop, prije sedamdesetak godina otišao u četnike umjesto u partizane! Pavičić očito još nije opazio da su četnici — u Srbiji davno, u hrvatskomu Srbu nedavno — izjednačeni s partizanima. I zajedno s njima uzneseni u antifašističku slavu. Ipak, on oduševljeno preporučuje Vilovićev netom objavljeni roman *Picukare*. Svoj književni sud Pa-

vičić podupire tvrdnjom da su Vilovićeve knjige hvalili kritičari različitih ideoloških usmjerenja, „uključujući i prohrvatske i ljevičarske”. Tako dakle: i prohrvatski i ljevičarski kritičari! Stvar ostaje uzorno neodređena. Ne zna se jesu li ljevičarski kritičari protiv Hrvata i Hrvatske ili samo nisu za Hrvate i Hrvatsku.

Desničarski je Obzor suvisliji. Ali ni on ne voli pojmovnu određenost. Prosvjetitelji i tu mute. Ne će, recimo, Milan Ivković, premda vidi što se zbiva, ni za živu glavu uprijeti prstom u sablast Zapadnoga Balkana. On će, s plemenitim afektom, hrabro nabrojiti sva prokletstva kojima je Europska unija dosad obdarila Hrvatsku. No to ga ne će spriječiti da usred članka ispovjedi kako će on, bude li se o tomu odlučivalo na referendumu, glasovati za ulazak Hrvatske u Europsku uniju. Što je to? Poruka gospodarju, nešto poput citata iz Marxa i Engelsa u doba komunizma, ili uzor koji treba slijediti? Ne znam. Možda može pomoći profesorica Mirjana Kasapović. Ona desnicu dijeli na „normalnu” i „patološku”. „Normalna” je — proeuropska, a „patološka” valjda — prohrvatska.

Tu bi nam napokon trebalo sinuti! Posve je svejedno tko će nas — ljevica ili desnica — razbaštiniti i izručiti Europskoj uniji. Otmu li nam državu, i ljevica i desnica bit će, kao uostalom i danas, samo prazne riječi.

27. kolovoza 2010.

VRHOVNI ZNAČAJ

Nije to od jučer. Još prije stotinjak i više godina, dakle za tuđinske vladavine, neki su domoljubni muževi uočili pogubno pomanjkanje značaja (iliti karaktera) u hrvatskoj politici. Danas, kada je Hrvatska svoja, stvar se ponavlja. „Javni radnici” bez prestanka vape za značajem, koji je — valjda zbog njihove nesnosne buke — netragom nestao i iz pučke predodžbe političara. Političar je danas općenito ništarija: lupež, lažljivac, varalica i pre-vrtljivac.

Takva predodžba nije posve bez osnove. Ako je značaj, ovakav ili onakav, čvrst ćudoredni ustroj osobe, u Hrvatskoj doista ima mnogo beznačajnih (beskarakternih) političara. Uzmi-mo, primjera radi, one tuđmanovce koji su se nakon Tuđmanove smrti sanaderizirali. Od korjenitih hrvatskih suverenista oni su se preko noći pretvorili u radikalne europske integracioniste. Kao nekoć hrvatski pravaši Grga Angjelinović i Đuro Vilović u jugo-slavenske četnike. No, takve nestalnosti nema u izvornih integra-cionista. U njih je značaj vrlo česta, a kada je riječ o ljudima „po-sebnoga kova”, i ocalna (iliti čelična) pojava.

Izvrstan je primjer Ivo Josipović. Kada je snubio Hrvate da ga izaberu za predsjednika države, on se oslanjao na slavu Stjepana Mesića. Obecavao je: Bit ću predsjednik kontinuiteta. Nitko ga nije pitao što to znači. Niti je itko razuman vjerovao da će on, ugladeni profesor prava i skladatelj ozbiljne glazbe, predsjednikovati kao lakrdijaš na kojega se pozivao.

Razlozi su jasni. Stjepan je Mesić po mnogo čemu jedinstvena pojava. On je, poput svih nas, jedan i neponovljiv. No on, za razliku od svih nas, nije nikomu sličan. A njegove krajnje sablažnjive nepodopštine ne dopuštaju ni da itko bude njemu sličan. Jer, što bi drugoga uništilo — to njega jača! Tko će, kao on u Haagu, lažno optužiti svoju državu za oružanu agrèsiju na susjednu zemlju? Tko će, kao on, „individualizirati krivnju” za međunarodni oružani sukob? Tko će, kao on, pozivati lažno optužene generale da idu u Haag dokazivati svoju nevinost? Tko će, kao on, sa SAB-om SUBNORovati „po šumama i gorama”? Tko će, kao on, plešući na konopcu vulgarnih dosjetaka, sam sebi skakati u usta? I napokon, tko — uza sve to — ne će s Pantovčaka pasti u tamnicu, nego skočiti u Kirgistan kao UN-ov miritelj Kirgizā i Uzbekā? Takav se nije rodio.

Hrvati su stoga Josipovićevo predizborno geslo „I nakon Mesića — Mesić!” shvatili olako. Kao dražesnu laž. I nisu mu to zamjerali, jer u politici i onako nema značaja. Naprotiv, lažljivca su solidnom većinom glasova izabrali za predsjednika.

Ali, gle, Josipović nije lagao! On je doista ugladen i pametan — Mesić. Lakrdijaški Mesićev stil pretvorio je u akademski sustav. U službi nije samo zadržao oznaško-udbaškoga starostu Budu zvanog Mumija i vječnoga sigurnjačkog šegrtu Sašu Perkovića. On je njima pridružio i „mladu gardu” Zapadnoga Balkana pod

vodstvom Dejana Jovića. Mesićeve metafore o „regionu” on je — *arte Diaboli* — realizirao preuzevši na hrvatska pleća pola srpske krivnje za zločin nad Bosnom i Hercegovinom. To ga je proslavilo u Beogradu i Londonu, a lijepo se dojmilo i međunarodnoga guvernera Bosne i Hercegovine Valentina Inzka.

Predsjednikov je posao, veli Josipović, stvarati ozračje. On to sjajno čini. Svakomu je loncu poklopac. Osobito mu je drago stvarati ozračje hrvatske krivnje. Gdje god vidi kakvo grobište, udari se kamenom u — hrvatska prsa. Naš grijeh, naš grijeh! Trenutno ga zabavlja oduzimanje odličja i činova kriminaliziranim časnicima Domovinskoga rata. Jedva suspreže radost što može dekretom učiniti da bude da nije bilo ono što je bilo. Iz Haaga očekuje do kraja godine epohalan napredak u tom smjeru. No, ni sam ne miruje. Najavljuje se novi paralelizam poput onoga s kapama u Srbu i Čavoglavama. Ako je vjerovati Styrijinu *Abendblattu*, ovaj će put PravDA za Hrvatsku uravnotežiti žrtvoslov Katoličke crkve. Stotinama svećenika i klerika koje su ubili partizani pribrojiti će i one koje su ubili ustaše.

Što može biti smisao tih ludosti? Osigurati Hrvatskoj status zločinačke pokrajine u zapadnobalkanskom bantustanu Europske unije. Bijedno? Da. Ali i to je za takav značaj veliko.

3. rujna 2010.

JEDNOREFERENDUMSKI NAROD

Hrvati su star narod. Ali politički su još uvijek mladi i zeleni. U svojoj dugoj povijesti samo su jednom, u proljeće 1991., izašli na referendum. Njihova volja tada je obnovila samostalnu i neovisnu državu — Republiku Hrvatsku.

Poslije — točnije, nakon god. 2000. — Hrvati su odlučivanjem na referendumu htjeli i braniti svoju državu. Ne od tuđina, nego od svoje demokratske, ali neprijateljske vlasti. Zahtijevali su referendum o izmjenama Ustavnog zakona o suradnji s Haaškim sudom, referendum o ulasku Hrvatske u NATO, referendum o uređivanju hrvatsko-slovenske granice.

I što je od toga bilo? Prvi zahtjev potpisom je poduprlo zakonski propisanih 10 posto svih birača. No vlast je, uz obrazloženje da potpisi nisu skupljeni u zakonskomu roku od 15 dana, zahtjev glatko odbila. Za drugi zahtjev organizacijski odbor nije skupio dovoljan broj potpisa. Ali taj zahtjev nije ni trebalo podupirati. Ustav i Zakon o referendumu propisivali su da se o udruživanju Republike Hrvatske u saveze s drugim državama odlučuje na državnomu referendumu natpolovičnom veći-

nom broja glasova svih birača. No tadašnji je predsjednik Vlade, slavne uspomene Ivo Sanader, kršeći Ustav i Zakon, zaobišao narodnu volju i trijumfalno uveo Hrvatsku u NATO. Treći zahtjev vlast je bezobrazno predusrela. Usred akcije skupljanja potpisa Sabor je potvrdio hrvatsko-slovenski Sporazum o arbitraži, kojim se Jadranka Kosor, pristavši na političku arbitražu, odrekla međunarodnopravnog rješavanja graničnog prijepora.

Kada su proljetos sindikati počeli skupljati potpise za referendum o izmjenama Zakona o radu, vlast im se smijala. Ona se pouzdavala u spasonosnu visinu zidina kojima se zakonski ogradila od narodne volje, pa je u skupljanju potpisa vidjela Sizifov posao.

Nesređen popis birača, previsok broj potrebnih potpisa (450.000), prekratak rok za njihovo skupljanje (15 dana), zbrka oko Zakona o referendumu koju su stvorile nedavne ustavne promjene, porazno iskustvo s narodnom voljom u „proeuropskoj” Hrvatskoj — sve to i štošta drugo govorilo je da referendum ne će biti. Ali, dogodilo se čudo! Sindikalni je Siziif svoju gromadu, gurajući je na vrh brda, gotovo udvostručio i — slavo-dobitno — prevalio na drugu stranu.

Vlada se cijelo ljeto znojila nad 815.826 potpisa. Prebrojavala ih i provjeravala njihovu valjanost. Napokon se — valjda po napatku svoga vrhovnog pravoslovca — na početku rujna hrabro ustobočila. Izjavama ministra uprave Davorina Mlakara i ministra unutarnjih poslova Tomislava Karamarka ustvrdila je da je od tih 815.826 potpisa samo oko 300.000 nesumnjivo valjanih. To je dođuše nedovoljno, ali Vlada, veli njezina predsjednica Jadranka Kosor, Saboru ne predlaže ništa. Ona mu samo „šalje gole činjenice”.

Vlada se osramotila. Ali trijumfirao je neprispodobivi Vladimir Šeks. On je ovih dana, plešući na konopcu procedure, sam sebe više puta preskočio. Ponizio je Jadranku Kosor izjavom medijima da Vlada povlači prijedlog izmjena Zakona o radu. Iz Vladinih „golih činjenica” u saborskom je Odboru za Ustav zaključio da su sindikati skupili 717.149 valjanih potpisa birača i time ispunili zakonski uvjet za raspisivanje referenduma. Ali na poslijetku je, mudro, odgodio odluku o tomu hoće li Saboru predložiti da se referendum doista i raspiše.

Javnost je taj neobični igrokaz dočekala s gnušanjem i ogorčenjem. *Morgenblatt* (Jutarnji list) žestoko je vlasti zamjario to što ona nehotice (da, upravo tako!) prezire narodnu volju i zbog toga joj prorekao propast na slijedećim izborima. *Abendblatt* (Večernji list) najprije se rasplakao nad porazom Jadranke Kosor u HDZ-u, a zatim razjasnio da drukčije i ne može biti, jer gospođa je Kosor i u HDZ-u i u Vladi predsjednica bez izborne legitimnosti.

Ali narodna volja uživa moćnu zaštitu predsjednika Ive Josipovića. On se doduše nije zauzeo za referendum. To ne! Po njegovu mišljenju dostatna je svečana izjava Hrvatskoga sabora da će narodnu volju — poštovati.

Krasno! Ali što će biti s referendumom? To se zasad ne zna. Sadašnja se radnička prava kratkoročno mogu i bez njega sačuvati. A dugoročno? Ostanu li jednoreferendumski narod, Hrvati će s ovakvom vlašću — ne odveć dugoročno — ostati i bez države.

10. rujna 2010.

HARAKIRI

Više od desetljeća vlast u Hrvatskoj žudi za Europskom unijom. Njezina je žudnja neobično jaka. Katkad neodoljiva. God. 2000. ta je žudnja nagnala Stjepana Mesića, Ivicu Račana i Dražena Budišu da u Europsku uniju nasrnu prječacem — preko Beograda! Od tada je, kako tumače državni vrači, hrvatski narod u neprekidnu transu. Spreman je, a da ne trepne, žrtvovati i sebe i sve svoje za — golo članstvo u Europskoj uniji! Jer, život niti ima niti može imati kakva smisla izvan Europske unije.

To je, bez dvojbe, ludost. No ona zaslužuje obzir. Ima naime iznimnu spoznajnu vrijednost. Mimo te ludosti ne može se razumjeti ni Mesićeva, Račanova i Budišina politika „novoga smjera”, ni njezin nastavak — Mesićeva i Sanaderova „proeuropska politika”, ni ovo današnje pravno-političko mahnitiranje Ive Josipovića i Vladimira Šeksa.

Politika „novoga smjera” organizirala je god. 2000. Zapadnobalkanski summit EU u Zagrebu. Taj su događaj Vladini stručnjaci za „kuhanje žive žabe”, za domaću porabu, nazvali zagrebačkim sastankom na vrhu. Pravi je naziv po njihovoj procjeni

tada, za početak „kuhanja”, bio odviše „vruć”. Na tom su se skupu Mesić i Račan obvezali vratiti Hrvatsku u okvir Zapadnoga Balkana. I, gle! Malo zatim protuustavna politika „novoga smjera” s milostivim je Bruxellesom sklopila Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju Hrvatske Europskoj uniji (SSP).

Tim putom nastavila je, s mnogo više žara, Sanaderova „proeuropska politika”. Nakon HDZ-ove pobjede na izborima u jesen 2003. Sanader je — poučen o europskoj orijentaciji četništva — sklopio strateški savez sa Samostalnom demokratskom srpskom strankom (SDSS); zatim je u veljači 2004., na usta Vladimira Šeksa, objavio da se u biću i u politici HDZ-a dogodio „kopernikanski obrat”; nakon toga u Hrvatskom je saboru osnovao neformalni, ali nevjerojatno čvrsti Savez za Europu, koji obuhvaća sve — bez iznimke: sve! — narodne zastupnike.

Od tada sve teče kao podmazano. Sanaderov savez s SDSS-om nije doduše „pokrenuo Hrvatsku”. Ali pokrenuo je u njoj procese kakvih drugdje, u nacionalnoj državi, nema. SDSS je etnička stranka. Neki su se njezini članovi oružjem suprotstavljali uspostavi i opstanku hrvatske države. Danas se svi, sudeći po nazivu stranke, izrijeком protive političkomu hrvatstvu. Unatoč tomu SDSS, zahvaljujući HDZ-u i „pozitivnoj diskriminaciji”, sudjeluje u Hrvatskoj u svim granama vlasti na svim razinama.

U tako politički raspamećenoj zemlji sve je moguće. I ništa nije zazorno. Vlast može prihvatiti optužnice u kojima se temelji njezine države kvalificiraju kao udruženi zločinački pothvat cijeloga naroda; može prirediti svečanu večeru u čast tužiteljice koja potpisuje takve optužnice; može pod lažnim, srednjoeuropskim imenom protuustavno uspostaviti zapadnobalkansko

područje slobodne trgovine (Nova CEFTA); može progoniti i ocnjivati svoje branitelje i osloboditelje; može se odreći suverenog prava svoje države na isključivi gospodarski pojas na Jadranu; može odustati od međunarodnopravnog rješavanja graničnoga prijepora i pristati na političku arbitražu u tom pitanju; može dopustiti da slavni protagonist „proeuropske politike” bez obrazloženja pobjegne s dužnosti predsjednika Vlade; može čuvati toga gospodina godinu dana, a onda mu omogući da u jeku neviđenih korupcijskih afera odmagli u inozemstvo i poruči narodu: „Psi laju, a karavana prolazi.”

Što učiniti s takvom državom? Život izvan Europske unije, tvrdi vlast, nema smisla. A hrvatska je državna samostalnost ljetos pod ravnanjem Vladimira Šeksa počinila harakiri. Sada Hrvatska može u Europsku uniju vrlo jednostavno: većinom glasova birača koji izađu na referendum. A kako će se ponovno uspostaviti okaljana čast hrvatske države, opisuje njezin najnoviji Ustav u poglavlju: „VIII. Europska unija”.

Harakiri je međutim prostački čin: izvaljivanje utrobe. Okaljano čast može ponovno uspostaviti samo plemeniti sepuku. On se ne može obaviti bez pomoćnika koji će umješno odsjeći glavu. Da to učini, nedavno je Boris Tadić, a ovih dana i prijatelj mu Ivo Josipović pozvao sudca Haaškoga suda Alphonsea Orijea.

No ne treba očajavati. Treba se uzdati u Boga i činiti sve da se što prije obistini ona Hölderlinova: „Ali gdje je pogibelj, tu raste / i ono spasonosno.”

17. rujna 2010.

SUMNJIVE KRJEPOSTI

Što je prva asocijacija na Veliko Vojvodstvo Luksemburg? Kako komu. Mene — na žalost — spomen Luksemburga najprije podsjeti na Jacquesa Poosa, njegova negdašnjeg ministra vanjskih poslova. Taj me je gospodin prenerazio. God. 1991. došao je u Hrvatsku u „tro-jacques-nom” izaslanstvu Europske zajednice. Bio je u tom društvu geopolitički najmanji Jacques. I upravo je on, Luksemburžanin, uvjeravao Hrvate da Hrvatska ne može biti samostalna jer je — premalena! A Hrvatska je, tada kao i danas, imala deset puta više žitelja i 33 puta veće ozemlje nego Veliko Vojvodstvo Luksemburg. Druga je priča omjer banaka i investicijskih fondova.

Hrvatsku je ovih dana pohodila Luksemburžanka Viviane Reding. Gospođa je potpredsjednica Europskog povjerenstva i ujedno povjerenica za pravosuđe, temeljna prava i državljanstvo. U tom je svojstvu došla u posjet eurohrvatima. Oni su očekivali da će visoku gošću silno ganuti futuristička ustavnopravna lirika Vladimira Šeksa. Napose prva kitica ustavnoga članka 146.: „Državljanima Republike Hrvatske su / građani Europske unije i /

uživaju prava koja im jamči/pravna stečevina Europske unije...”

Ali ganuća ne bi.

Štoviše, gospođa je imala izrazito tvrde uši i još tvrde srce. Istina, pohvalila je eurotropnu volju Jadranke Kosor, ali u istom je dahu ustvrdila da Hrvatska još nije podobna za nesamostalnost. Za to se, rekla je gospođa Reding, hoće reforma pravosuđa, borba protiv korupcije i organiziranog kriminala, procesuiranje hrvatskih ratnih zločina, povratak srpskih izbjeglica i poštovanje manjinskih prava. A Povjerenstvo, zaključila je osorno, ne će hrvatsku podobnost za pristup Europskoj uniji ocjenjivati po slovu zakona, nego po činjenicama.

Čudno! Tko gleda s bruxelleskoga vidikovca, tomu se svašta privida. A odatle gledaju naši dragi Luksemburžani. Prije dvadesetak godina Hrvatska im se činila premalenom za samostalnost. Danas, kada nas naša namjesnička vlast gura u europstvo, Hrvatska im nije prevelika za nesamostalnost; ona im je za tu „sreću” samo politički nepodobna.

U Bruxellesu očito ne čitaju. To možda nije velik propust. Ali ne obziru se ni na činjenice. Samo se strogo drže svoga geostrateškog projekta Zapadnoga Balkana.

Da čita i uvažava činjenice, gospođa bi Reding bruxelleske zahtjeve sigurno svela na reformu pravosuđa. Jer Hrvatska je danas — vidi to svatko tko nije hotice slijep — svjetsko bojište protiv korupcije i organiziranog kriminala; Hrvatska sudbeno progoni i nepostojeće ratne zločine Hrvatā; povratak srpskih izbjeglica Hrvatska nagrađuje obnovom njihovih kuća i novčanim naknadama za bivša, zakonito izgubljena prava; Hrvatskoj su, kako reče Ivo Sanader, manjine općenito „najveće bogatstvo”,

pa ih je — i zakonski i stvarno — opskrbila pravima kakva manjine nigdje drugdje nemaju.

S gledišta nacionalnih interesa malo se što od toga može opravdati. Dapače, sve su to, blago rečeno, politički sumnjive krjeposti. No njima se ne diče ni oni koji drže da su hvale vrijedne. Na mjerodavnim se mjestima pred inozemnim gospodari- ma pobožno šuti, a protuhrvatski nasadena javna priopćivala, pregaraju i svoj zluradi užitak samo da se ne bi komu učinilo da, makar i licemjerno, Hrvatsku hvale.

Potvrđuje to nedavna zgoda. Kada se digla buka oko protjerivanja Roma iz Francuske u Rumunjsku i Bugarsku, cijela se apstraktno humanistička Europa solidarizirala s povjerenicom Vivianeom Reding u obrani „pravne stečevine” Europske unije i osudi francuskoga predsjednika Nicolasa Sarkozyja zbog etničke diskriminacije. U Hrvatskoj su dnevni listovi izvješćivali o pravnom srazu Europskog povjerenstva i Pariza. No, hrvatska se ni vlast ni oporba, iako eurohrvati njeguju kult „pravne stečevine”, o tomu nije očitovala.

O emancipaciji Roma pisao je, koliko sam uočio, samo *Morgenblattov* (Jutarnjakov) rimski erudit Inoslav Bešker. Taj gospodin, koji se odlikuje „lijevo” fazoniranom bradom i upornim idiografskim kršenjem ortografije, humanistički je procvilio nad nesretnim Romima. Požalio je što danas nema Balfoura, koji bi, kao nekoć Židovima u Palestini, tomu narodu negdje našao domovinu. No, zaludu mudrač proli golemu „evro”-suzu! Ne znadijaše, jadan, da su Romi u Hrvatskoj našli ne samo domovinu, nego i državu. Te nisu više samo narod, nego i nacija. Gdje toga ima u Beškerovoj - „Evropi”?

24. rujna 2010.

DA ILI NE?

Hrvatski su se biskupi na svetkovinu sv. Josipa, nebeskog zaštitnika Hrvatske, 19. ožujka 2010., opširnim *Pismom* očitovali o izrazito političkom pitanju: o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji. Pismo se sastoji od uvoda i četiriju poglavlja. U uvodu se očitovanje obrazlaže početnom rečenicom pastoralne konstitucije *Radost i nada* Drugoga vatikanskog sabora. U prvom poglavlju govori se o nakanama utemeljitelja Europske unije; u drugomu kako na Europsku uniju gledaju rimski prvosvećenici; u trećemu koji su problemi i kakve perspektive Europske unije; u četvrtomu kako bi se Hrvatska trebala odnositi prema Europskoj uniji.

Ne kanim tumačiti, hvaliti ili kuditi biskupsku poslanicu. Ona je kompleksno štivo. Svatko će u njoj — bio integracionist ili suverenist — naći nešto svoje. Mene se ugodno dojmila domovinska skrb predvodnikā naše Crkve. Biskupi podsjećaju da su Hrvati (što svojom, što tuđom voljom) već živjeli u različitim gospodarskim i političkim integracijama. Kako im je bilo u državnom zajedništvu s Mađžarima, Austrijancima, Mlečanima,

Talijanima, Turcima, Srbima — zna svaki odrasli hrvatski državljanin. Biskupi stoga ističu: „važno je da sadašnje pristupanje suvremenoj europskoj integraciji bude rezultat slobodne volje naših građana, nakon što su bili dobro upoznati s prednostima i nedostacima, s pozitivnim i negativnim posljedicama takva ujedinjavanja”.

Od svetkovine sv. Josipa, nebeskog zaštitnika Hrvatske, prošlo je više od pola godine. Na kakav je odjek naišlo *Pismo*? Ni na kakav. Barem što se tiče zahtjeva za izgradnju odgovorne slobodne volje hrvatskih državljana. To se stanje u međuvremenu i pogoršalo. Premda se „proeuropska politika” nakon odlaska Ive Sanadera sramotno strmoglavila u nečist prijevare, grabeža, utaja i izdaja, Savez za Europu jednostavno „ide dalje”. On unatoč tim strahotama ne dopušta raspravu o pozitivnim i negativnim posljedicama pristupa Europskoj uniji. Štoviše, proljetos je radi pristupanja Uniji bez javne rasprave promijenio Ustav. Ustavnom odredbom da se odluka o udruživanju s drugim državama ne donosi većinom glasova ukupnog broja birača, nego većinom glasova birača koji izađu na referendum, zapravo je pripremio atentat na hrvatsku državnu samostalnost.

Ustavotvorac naime zna svomu svetcu post. Na izbore obično izlazi otprilike polovica biračkoga tijela. Za pravovaljanu odluku bila bi dakle dostatna otprilike jedna četvrtina glasova svih birača. To je — tobože posve slučajno — upravo onoliko koliko Hrvata, po Eurobarometrovu istraživanju javnoga mnijenja, u posljednjih nekoliko godina odobrava ulazak Hrvatske u Europsku uniju. Ali na referendum mogu izaći i tri četvrtine biračkoga tijela. Što onda?! Strah od takve mogućnosti već je pustio u optjecaj glasinu da se referendum ne će

održati prije, nego nakon potpisivanja pristupnoga ugovora. A kada se ugovor potpiše, ne će biti teško reći da je referendum, kao i za ulazak u NATO, zapravo — nepotreban.

Pod zaglušnim zvonom „proeuropske” promidžbe na jednoj strani i gluhim zvonom cenzure na drugoj strani zamire svaka razborita riječ o „gorućemu problemu”, kako bi rekli naši biskupi. A kakvu je „političku korektnost” Savez za Europu utjerao u kosti izvanparlamentarnim domoljubima, pokazalo se 7. svibnja 2010. na prvom sastanku tzv. Bjelovarske inicijative. Tamo je u dvorani urešenoj natpisom „Zajedno na izbore!” Milovan Šibl, predsjednik stranke Jedino Hrvatska, predstavnik domoljubnih skupina i pojedince okupljene pod portretima Ante Starčevića i Franje Tuđmana — sablaznio nedužnim pitanjem: Jeste li vi, gospodo, za samostalnu Hrvatsku? To se, dakako, podrazumijevalo. No nitko se nije usudio raspravljati o „gorućemu problemu”.

Usudio se međutim prije mjesec dana Marjan Bošnjak u knjizi *EU? - Ne, hvala!* To je, na tristotinjak stranica, pokušaj argumentirana proboja gluhog zvona cenzure. Autoru treba pomoći. Za početak mogla bi koja kulturna ustanova, na primjer Hrvatsko kulturno vijeće, organizirati predstavljanje knjige i otvoriti demokratsku javnu raspravu.

Ili ćemo mi svjetovnjaci svoj svjetovni „gorući problem” kukavički prepustiti drugima, našim duhovnicima i nebeskom zaštitniku Hrvatske — sv. Josipu?

1. listopada 2010.

SIR I VRHNJE

Ti eurohrvati što danas gmižu po političkoj pozornici, a predstavljaju se kao ljevica, centar, desnica — sve je to, dragi čitatelju, samo prurušeni jad jugohrvatski.

Svi su oni, uz neznatne iznimke, stasali na partijskoj sisi. Kada im se Partija raspala, oni su se, hrleći trbuhom za kruhom bez motike, razmiljeli u mnoštvo stranaka i strančica. Ali dobra su to djeca. Dvadesetak je godina prošlo od razlaza, a oni se i danas međusobno maze i paze. Istina, katkad jedni druge nazovu — zločincima. Ali ne misle oni tako. Odaju to temeljne činjenice. I „lijevi“, i „srednji“, i „desni“ složno ozloglašuju prvoga hrvatskog predsjednika; i prvi, i drugi, i treći složno njeguju kult Josipa Broza Tita. Povremeni verbalni sukobi nisu dakle ništa drugo doli puka igra. „Srp“, „čekić“ i „poštena inteligencija“ uvježbavaju u toj igri građanske krjeposti. Vuku, poput pasje mladunčadi, ćudorednu dijalektiku za nogavicu. Svatko na svoju stranu. Vuku, reže, trgaju. Ali ne zaboravljaju zajedničko leglo.

Nisu ta gospoda, kako bi se moglo pomisliti, čeljad neuka. Daleko od toga. Oni u Savezu za Europu znaju sve i svašta. Ali

svjedočiti ne će. Pred istražnim povjerenstvima ili na sudu, ako se tamo zateknu, oni naprječac „posokrate”: svatko najednom zna samo da ništa ne zna! A nitko i ne želi znati. Eto, predsjednik Vlade iznebuha odstupi, bez ikakva obrazloženja. Prođe 15 mjeseci. I nitko ga ne upita zašto ode. Zašto tako ružno? On, domoljubni muž — kojega hrvatskomu narodu preporučivahu Europljani Angela Merkel, Wilfried Martens, Bertie Ahern, Kostas Karamanlis, Jean-Claude Juncker — najednom ispari! Kao da ga ni bilo nije. Kako to?! Pa, u politici je, misle eurohrvati, sve moguće. A kada kažu „sve”, ne misle oni: svako dobro; misle: svako zlo. I ničemu se ne čude.

Ne čude se oni ni tomu što se domoljubni rodonačelnik njihova eurohrvatstva, koji bijaše onako kukavički ispario, sad iznebuha vratio. Što kao kobac — niotkuda — sletje u Zagreb usred „uskočkih” olimpijskih igara. Silan ih je pred njim obuzeo strah. Oni sad gonetaju čiju li će taj nesretnik zapečatiti kob. Ali ne čude se... Što bi se, uostalom, čudili? Nisu oni ni filozofi ni pjesnici. I nikakav ih A. B. Šimić ili njegov rođak ne će nazvati čuđenjem u svijetu. Oni, dragi čitatelju, samo drhture. Jer, u politici je, misle, sve moguće.

Moguće je, na primjer, da 574 radnice Kamenskoga mjesecima rade a da ne primaju plaću; moguće je da takvu sudbinu s njima dijeli još 69.000 hrvatskih radnika; moguće je da u Hrvatskoj 300.000 radno sposobnih ljudi očajava bez posla. Tko je za to odgovoran? Nitko. To je, kažu znalci, tako, stanje koje tvrdoglavo prkosi beskrajnomu milosrđu, žarkoj ljubavi prema bližnjemu, nenadmašivoj socijalnoj solidarnosti komunističko-kršćanskih eurohrvata. Bog im — i „lijevima”, i „srednjima”, i „desnima” — po zaslugama platio!

Od iščekivanja Božje plaće eurohrvatima je, naravno, kao pravim Europljanima, puno važnije dobro se snaći među ljudima. Kada ne žele ili ne mogu bez ikakva rizika svladati nevolju, oni nevolji pripomognu. Ovih je dana Sanitarna inspekcija dokrajčila prodaju sira i vrhnja u Zagrebu na otvorenom. Domaći mliječni proizvodi odsad će se moći prodavati samo u zatvorenim vitrinama, i to na temperaturi od četiri do osam stupnjeva. Posljedice: mala korist trgovačkim lancima i velika šteta malim seljačkim proizvođačima, koji ne će moći podnijeti nove najamnine na tržnicama.

Ima međutim i čudnih stvari. Sir i vrhnje danas brane i neki eurohrvati. Prodaja sira i vrhnja na otvorenom, tvrde oni, jedan je od simbola Zagreba, a nije zabilježen nijedan slučaj trovanja tom hranom. Nitko se, naravno, više ne sjeća Nenada Ivanovića ni njegove stranke Samostalnost i napredak. Pogotovo se više nitko ne sjeća da su oni pod tim simbolom prije pet-šest godina vodili suverenističku predizbornu kampanju. I da su ih zbog toga eurohrvati temeljito ismijali.

A kako i ne bi, dragi čitatelju, kad eurohrvati, kao što svjedoči Carla del Ponte, uvijek daju više no što se od njih traži. Uostalom, potvrđuje to i WAZ-ov glavni eurohrvat u *Morgenblattu* (Jutarnjemu listu), slaveći bošnjački izbor Željka Komšića za hrvatskoga člana predsjedništva male Europske unije.

8. listopada 2010.

ŽALOSNA GROTESKA

U ovogodišnjoj proslavi Dana neovisnosti vjerno se zrcali stanje nacije.

Predsjednik države Ivo Josipović, predsjednik Sabora Luka Bebić i predsjednica Vlade Jadranka Kosor položili su 7. listopada na zagrebačkom groblju Mirogoju vijence kod spomenika Glas hrvatske žrtve - Zid boli, kod Središnjega križa u Aleji poginulih hrvatskih branitelja i na grob prvoga hrvatskog predsjednika Franje Tuđmana.

Taj trovrh današnje eurohrvatske državne vlasti politički je i duhovno odgojila jugoslavenska komunistička partija. No danas je jugohrvatstvu besramno vjeran samo Josipović. On je u povodu Dana neovisnosti Republike Hrvatske položio vijence i na grob jugoslavenskih „narodnih heroja”, koji su se u Drugom svjetskom ratu borili protiv samostalne Hrvatske, i na grob Ivice Račana, hrvatskoga komunista koji se protivio hrvatskomu državnom osamostaljenju. Postupio je dakle protupovijesno, čudački, izazovno. Ali prisni prijatelj srpskoga predsjednika Borisa Tadića nije nikoga iznenadio.

Hrvatski je sabor zatim održao svečanu sjednicu. Tu se opet proslavio neprispodobivi Vladimir Šeks, također negdašnji gojovac jugoslavenske komunističke partije. Nakon što je Bebić na početku sjednice među visokim gostima pozdravio Ivu San Josipovića (!), Šeks se, kao pustopašan *miles gloriosus*, patetično osvrnuo na svoj prinos povijesnoj odluci Hrvatskoga sabora o raskidu državnopravnih sveza s Jugoslavijom. Na kraju su podijeljene državne godišnje nagrade za znanost.

Sutradan, na Dan neovisnosti, novinari su zločesto uočili da na zgradama u kojima stanuju Ivo Josipović i Luka Bebić nisu izvješene državne zastave.

No ne treba se nad tim zgražati. Kakva neovisnost, takva proslava. Što to znači? Prije dvadeset godina Franjo Tuđman i Hrvatska demokratska zajednica uložili su sve svoje snage u obnovu samostalne, neovisne i suverene hrvatske države. Kada je posao uspješno dovršen, Tuđman je umro, a stranku je preuzeo Ivo Sanader.

Suverenistički program Hrvatske demokratske zajednice donio je Sanaderu pobjedu na parlamentarnim izborima god. 2003., no on je odmah nakon izbora stranku preustrojio u „novi HDZ”. Nova stranka dobila je novi program. Sanaderov ga je „politički filozof” Vladimir Šeks zbio u dvije riječi: „kopernikanski obrat”. Malo je tko tada u HDZ-u razumio tu Šeksovu filozofsko-astronomsku mudrost, ali drastični su politički potezi vrlo brzo pokazali da je riječ o radikalnu otklonu od suverenizma k integracionizmu. Tuđmanovo geslo „Sve za Hrvatsku, Hrvatsku ni za što” Sanader je zamijenio geslom „Nema cijene koju nismo spremni platiti za članstvo u Europskoj uniji”.

Tako se „kopernikanski obrat” sam od sebe raskrinkao kao eufemizam za izdaju ideje samostalne, neovisne i suverene države.

Na takvu supstratu rastu lude gljive. Novi HDZ nastavio je još žešće provoditi Mesićevu, Račanovu i Budišinu „detudmanizaciju”. On je stvorio kult Milorada Pupovca, sklopio vladajući savez sa Samostalnom demokratskom srpskom strankom (SDSS), ušao u „dobre aranžmane” s glavnom tužiteljicom Haaškoga sudišta Carlom del Ponte, prihvatio čudovišne haaške optužnice protiv generala Ante Gotovine, Mladena Markača i Ivana Čermaka, organizirao sramotni lov na Gotovinu, ugurao Hrvatsku mimo narodne volje u NATO i u zapadnobalkansko područje slobodne trgovine pod lažnim imenom „Nova CEFTA”, odrekao se suverenoga hrvatskog prava na isključivi gospodarski pojas na Jadranu.

Doda li se tomu kontinuirana rasprodaja strancima svega i svačega, od bankarskoga sustava, preko medija, telekomunikacija, farmaceutske industrije, turističkih kapaciteta, nekretnina, Ine... do trgovačkoga prostora, i sve to pod teretom inozemnoga duga od 45 milijarda eura, jasno je na koju su mjeru Račanov SDP i Sanaderov HDZ sveli hrvatsku državnu neovisnost.

Svega toga bitko je svjestan Vladimir Šeks. On sada podjednako drhti pred haaškim raspletom i pred raspletom protukorupcijske borbe u Hrvatskoj. Zato mu javno pada na pamet da bi hrvatska politika trebala moliti naciju za oprost. Oprost za veleizdaju?! Ma ne, ne misli on to ozbiljno. To je, tako, himbena gesta, kojom opačina slavi krjepost. Kao i cijela svečanost kojom integracionistički Savez za Europu slavi ni manje ni više nego — neovisnost Republike Hrvatske.

15. listopada 2010.

MUŠKI KOKOŠ

Tko je, pita se Zvonimir Despot u *Abendblattu* (Večernji list), zapravo Ivo Sanader?

Toga su čovjeka donedavno slavili svi hrvatski mediji. Po-djednako oni u državnomu i oni u tuđinskomu vlasništvu. Mediji su od njega stvorili zanosan simulakrum: muž stasit i zgodan; humanistički obrazovan i domoljuban; dobro odgojen i ukusno odjeven; posvećen znanosti i umjetnosti; njemački romanist, gojenac srpskoga komparatista Zorana Konstantinovića. Književnu slavu stekao je u Innsbrucku doktorskom disertacijom o svjetonazoru u kazališnom djelu Jeana Anouilha. U Splitu se proslavio kao pjesnik lokalno-„region”ske pjesme *Nenia Salonitana* (Solinska tužaljka), u Zagrebu kao sastavljač antologije hrvatskih domoljubnih pjesama *U ovom strašnom času*, koju je u suradnji s Antom Stamaćem priredio u jeku Domovinskoga rata i dao prevesti na mnoštvo stranih jezika. Sve u svemu: *Europäer und Kroate comme il faut*. Te kao takav — rado viđen u Bruxellesu, Strasbourgu i Luxembourg. Dražima toga hrvatskog simulakrura nisu mogli odoljeti ni u

Beogradu. Na tamošnjim predsjedničkim izborima jedan je kandidat izvikivao: Ako me izaberete, bit ću srpski Sanader.

Nitko taj simulakrum nije tako ludo volio kao WAZ-ov *Morgenblatt* (Jutarnji list). Jelena mu je Lovrić obećavala glas na izborima, a Davor mu se Butković obraćao formulom „Dragi Ivo!” U izrazima ljubavi neznatno je zaostajao Styrijin *Abendblatt*. Ali i njegovi su se profesionalni hrvatski „desničari” duboko klanjali pred tim simulakrumom. Taj i takav Sanader deset je godina bio neupitni predsjednik HDZ-a, mandat i pol neupitni predsjednik Vlade i neupitni vođa Saveza za Europu. U HDZ-u su ga obožavali. Na prvu obljetnicu Tuđmanove smrti ljudi su mu — hadezeovci, katolici — kod Tuđmanova groba klicali: „Ivo! Ivo!” Miomiru Žužulu, vitezu Malteškoga reda, dok je bio ministar vanjskih poslova, Sanaderova je poliglotska umješnost nagonila u oči suze radosnice, a Jadranka je Kosor znala reći: Kud Sanader, tud i ja.

Što je međutim Sanader činio? Sve ono čemu su mogli pljeskati idejni baštinici Komunističke partije Jugoslavije — od bjesomučnog progona junaka hrvatskoga Domovinskog rata do uzdizanja srpskih buntovnika na sve razine hrvatske vlasti; od bajanja o Europskoj uniji kao svetom Gralu hrvatske državne politike do gospodarskoga, političkoga i kulturnoga uvezivanja Hrvatske u Zapadni Balkan. Taj proces dobio je - uz pljesak iz Bruxellesa — institucionalne oblike. Uspostavljeni su Zapadnobalkansko područje slobodne trgovine (Nova CEFTA), Vijeće za regionalnu suradnju (RCC) i kult Rade Šerbedžije (brijunski *Theater Ulysses*).

Onda je iznenada popuhnulo nekakav vjetar s Alpa. I veliki je dr. sc. Ivo Sanader zadrhtao. Podijelio je suradnicima poli-

tička promaknuća i bez ikakva obrazloženja, kao novoimenovani doživotni počasni predsjednik HDZ-a, pobjegao iz „aktivne politike” na jahtu „Malo vitra”. Kada se u siječnju ove godine pokušao vratiti u „aktivnu politiku”, izbačen je iz HDZ-a, a danas, kada hoće u Sabor, izaziva silan otpor u HDZ-u i ko-mešanje u Savezu za Europu.

Mediji su u međuvremenu posve smrskali svoj simulakrum. Sanadera su proglasili glavom korupcijske hobotnice. Zamjeraju mu što se u državnoj službi silno obogatio. Davor ga Butković „hapsi”, Jelena Lovrić s gnušanjem odbacuje, Tihomir ga Dujmović optužuje da je uništio hrvatsku političku desnicu, Josip Jović drži da je od početka bio hadezeovac po zadatku, a Zvonimir Despot odgovara na svoje pitanje s početka ovoga teksta: „Kralj je bio, radio je što je htio, otišao je i sad bi nas sve pokopao. Da sačuva pokradene milijune?”

Nitko ne opaža da je krupnu korupciju u Hrvatskoj stvorila Europska unija. Tko je od Hrvata mogao kupiti Hrvatski telekom, hrvatske banke, Inu, Sunčani Hvar? No, Sanader se ne da. On je ponosan na sve što je učinio Hrvatskoj. A njegovo svjedočenje pred saborskim Povjerenstvom za Inu metaforički se zgrušalo u grotesknu gramatičku pouku Goranu Mariću. — Prodaja Ine *grosse Spiele*? Ne, to je množina - rekao je dr. sc. Ivo Sanader i autoritativno, ali krivo ispravio neukoga zastupnika: — Velika je igra *grosse Spiel*. — Nešto kao muški kokoš.

Tko ima zrno pameti, vidi gdje je um te bezumne igre. Zato nema druge: Treba stvoriti Savez za Hrvatsku i izaći na izbore.

20. listopada 2010.

Uzbuna u ČerGI

Vratio se Ivo Sanader. Ne u HDZ, ne u Vladu. Vratio se u... Savez za Europu.

Kamo?! U ono u što su eurohrvati pretvorili Hrvatski državni sabor otkad su mu iz naziva izbacili pridjevak „državni”.

Hrvatski državni sabor uživao je, kao vrhovna predstavnička i zakonodavna ustanova, poštovanje i povjerenje goleme većine Hrvata. Velim: goleme većine, jer su ga neki Hrvati otvoreno prezirali. Blistav je za to primjer onaj hrvatski ministar kulture koji je Hrvatski državni sabor javno nazvao kokošinjcem. Kada je ostao bez pridjevka „državni”, Hrvatskomu je saboru vjerovalo znatno manje Hrvata, jer je njegov naziv implicitno nijekao državu — smisao i svrhu političkoga razvoja nacije. A kada se pretvorio u Savez za Europu, koji eksplicitno zagovara tuđinsku vladavinu, spao je na vrlo niske grane. Danas mu vjeruje samo 20 posto hrvatskih državljana.

Vratio se dakle dr. sc. Ivo Sanader u svoj Savez za Europu. Otišao je, veli, jer nije htio sa Slovencima trgovati hrvatskim dr-

žavnim teritorijem. — Laže! — uzviknuo je dr. sc. Andrija Hebrang. — Ja sam smislio tu izliku. On joj se samo divio.

Hm... onaj tvrdi, ovaj niječe. Tko govori istinu? Tvrditelj je s onu stranu istine i laži. Nijekatelj se zauzima za istinu. No on se u istom dahu diči svojim umijećem laganja! Što dakle? Istina se zaplela. Kao vila Ravijojla u trnjaku Vladimira Nazora. Tko će je odatle ispetljati? Ja ne mogu. Nisam Marko Kraljević. Ostavit ću je dakle — posve neviteški — u nevolji. No, ona će se snaći. Jer, kao što ističe Hrvatski list, *Veritas vincit*. Ne bude li mogla sama, pomoći će, ako nitko drugi, Vladimir Šeks. Uostalom, tko sam ja, da u pitanjima istine arbitriram među doktorima znanosti?

Ostavljam dakle taj prijevor postrani. No uz najbolju volju ne mogu zaobići neka pitanja. Kako, recimo, častan čovjek, ako ne želi trgovati državnim teritorijem, može za taj nečasni posao zadužiti svoju najbližu suradnicu i njezino trgovačko društvo? A sebe istodobno uzvisiti na pijedestal „doživotnoga počasnog predsjednika” toga nečasnog društva? Zar čast raste i cvate iz nečasti kao ruža iz stajске nečisti?!

Zaludu govoriš, rekao bi Ante Starčević. Naši su političari mahom pasmine slavosebrske (robovsko-sluganske), pa ih se takav nauk ne prima.

Bit će da je Stari u pravu. Ali kao što je tužno ne znati zašto je „veliki vođa” Saveza za Europu onako otišao, radosno je znati zašto se ovako vratio. Nevjerojatni ga je, veli, razvoj događaja nakon njegova odlaska nagnao da aktivira svoj saborski mandat. Nada se, veli, da će u Saboru otkriti što je dovelo do ovako nevjerojatnog i nedemokratskog razvoja događaja, koji je apsolutno neprimjeren europskim demokratskim standardima.

Otkud mu sada to?! Pa, u Hrvatskoj se laže, vara, krade, pljačka, ubija — posve demokratski, apsolutno primjereno slavnim europskim standardima. Pod vodstvom Jadranke Kosor Hrvatska nezaustavljivo napreduje preko Zapadnoga Balkana u Europsku uniju. Na dlaku isto kao pod Račanovim i njegovim vodstvom. Hrvatska je i sad — kao i 2004. i 2007. — „na vratima Europske unije”. Gospodarski se sporo, ali ipak oporavlja. Možda je borba protiv korupcije krenula nevjerojatno? No, tu će, ako Bog da, USKOK-u i Sovi stati na rep Bodo Hombach, Erhard Busek ili koji drugi Europljanin većega kalibra. Sve u svemu, nije bilo nikakva razloga za tako ružno uznemirivanje „kokošinca”, osim ako nije došao po onih 250.000 kuna što ih je, dok je vedrio i oblačio, zakonski osigurao kao nagradu zastupnicima koji se odreknu svoje stranke i proglase „neovisnima”.

Sutra, kada „kukurikavci” (SDP, HNS, IDS, HSU) zapodjenu u Savezu za Europu raspravu o povjerenju Jadranki Kosor, ako im se pridruži Ivo Sanader, dignut će se silna halabuka. Tada će Nazif Memedi, zastupnik s „najtanjim” legitimitetom (svega 351 glas), slavni „kokošinjac” vjerojatno promaknuti u — čergu. To je u biti već učinio u prošli petak, kada je HDZ-ovo lakrdijanje oko „velikoga vođe” komentirao riječima: „Svi Cigani, samo ja Rom.”

A što će biti s Jadrankom Kosor? Ništa. Ona će, ako je vjerovati iskustvu, ostati u sedlu. Čvršće nego dosad. Savez za Europu ne puca od znanja, no resi ga životna mudrost. Bolje golub u ruci nego vrabac na grani.

29. listopada 2010.

SVETA ANTIGONA

Okolnost blagdana Svih svetih i Dušnoga dana politička bi misao najradije odlepršala u Sofoklovu Tebu. Kao pčela koju tamo mami neodoljiv cvijet. Ali mora ostati ovdje. Kod lažnih Grčkih Gorica.

A ovdje se odnedavno sve uskomešalo. S više strana čuju se čudni glasi. Svi hoće da se nešto zabrani ili dokine. Navodno su neki članovi Saveza za Europu zatražili od DORH-a da pokrene zabranu Sanaderova HDZ-a. Ta je stranka, tvrde oni, zločinačka organizacija. Dokaz su im slavni remetinački sužnji.

Zabranu zaziva i komunistički lažni svjedok Žarko Puhovski. No on ne bi zasad zabranjivao HDZ. Prječa mu je čast hrvatskoga pravosuđa. On bi zabranio HDSSB jer ta stranka, ne priznajući presudu Vrhovnoga suda, ne priznaje ni Republiku Hrvatsku, a tvrdeći da je osuda Branimira Glavaša zbog ratnih zločina ishod politički montirana sudskog procesa, kalja čast hrvatskoga pravosuđa.

Sindikalist Ozren Matijašević drži da treba dokinuti Ustavni sud, jer, po njegovu mišljenju, nije smio odbiti provedbu referen-

duma o Vladinu prijedlogu izmjena Zakona o radu iako je Vlada u međuvremenu taj prijedlog povukla iz zakonodavne procedure.

Slično misli i predsjednik SDP-a Zoran Milanović. „Pravno” ih — u ime PravDE za Hrvatsku — podupire predsjednik Republike Ivo Josipović. On bi, poručuje s Pantovčaka, da je ustavni sudac, drukčije glasovao.

Saslušavši tu argumentaciju, Vladimir Šeks okreće pilu naopako. SDP, veli Šeks, ne priznajući presudu Ustavnoga suda, ruši temeljna načela ustavnoga poretka. Zbog toga bi ta stranka mogla doći pod udar zakona i dobiti zabranu rada.

Široko rastvorene škare te pomame za zabranama i dokidanjem cinično zatvara Zvonimir Hodak. Ustavni bi sud RH, veli duhoviti odvjetnik, prije negoli ga Matijašević dokine, trebao zabraniti i SDP i HDZ.

Taj pravno-politički urnebes priziva u sjećanje ružna vremena. No on i danas čini što je nekoć činio: guši bitna politička pitanja. Prije svega pitanje legitimnosti takva uprizorenja politike i legitimnosti političkih aktera. Tvrđnja je možda čudnovata ili nerazumljiva? Valjda stoga što je značenje riječi „legitimnost” najčešće prilično neodređeno. Politološki neuki ljudi često brkaju „legitimnost” i „legalnost”. Nije im to zamjeriti. Obje su te riječi izvedene iz latinske riječi *lex*, koja znači „zakon”, pa obje u neku ruku znače „zakonitost”. Ali legalnost je samo formalna zakonitost, usklađenost sa zakonom. Legitimnost je zakonitost višega reda. Ona se može očitovati kao protivnost postojećemu zakonu, no ona je uvijek bitna usklađenost s vrijednotama svoga društva. Legalnost određuje, legitimnost opravdava. Hrvatski Domovinski rat nije u nekim aspektima bio legalan, ali bio je posve legitiman.

Uprizorenju hrvatske suverenističke politike legitimnost je dala volja hrvatskoga naroda izražena na referendumu o neovisnosti u svibnju 1991. Integracionistička politika, koju su nakon Tuđmanove smrti uprizorili Stjepan Mesić i Ivice Račan, nastavili Stjepan Mesić i Ivo Sanader, a sada je svojim nepodopštinama dograđuju Ivo Josipović i Jadranka Kosor, u najboljem je slučaju legalna. Ni u kojem slučaju nije legitimna.

Čini vam se da pretjerujem? Ne bih rekao. Prije će biti da sam, valjda zbog Dušnoga dana, nedopustivo nježan. Na kojemu je to referendumu hrvatski narod ovlastio Stjepana Mesića i Ivicu Račana da u Zagrebu organiziraju Zapadnobalkanski summit Europske unije? Ili Ivicu Račana da parafira onaj sporazum s Drnovšekom o hrvatsko-slovenskom razgraničenju na moru? Ili Ivu Sanadera da kooptira četnike u državnu vlast, da progoni generala Gotovinu, da se odrekne hrvatskoga suverenog prava na isključivi gospodarski pojas na Jadranu? Ili Jadranku Kosor da se u ime Hrvatske odrekne međunarodnopravnog rješavanja graničnog prijepora sa Slovenijom? Ili Ivu Josipovića da u četvrtak s Borisom Tadićem pred očima cijeloga svijeta sramotno izjednačuje državni velezločin nad Vukovarom sa zločinačkim incidentom u Paulinu Dvoru?

Da, dragi moji. A sada, oprostite mi, navlastito vi oko lažnih Grčkih Goricah! Odoh u Sofoklovu Tebu — k svojoj svetici Antigoni, koja umrije braneći legitimnost od legalnosti, Božji zakon od Kreontova ljudskog zakona.

6. studenoga 2010.

JAVNO-PRIVATNI IGROKAZ

Hrvati su općenito, tvrde anglosaski rasisti, umno i čudoredno kržljiv narod, ali ima među njima i svestrano razvijene čeljadi. Prva je tvrdnja očita budalaština. S drugom se teško ne složiti. Primjera je mnogo, no dostatan je jedan. Tko je, recimo, svestrano razvijenim zapadnobalkanskim eurohrvatima ravan u krivotvorenju zbilje?

Istina, nije to čudoredno neprijeporan posao. Ali umijeće je — umijeće! A svakom se umijeću, napose kazališnomu, općinstvo divi. Ljudi oduševljeno plješču. Pri tomu se malo tko osvrće na zbilju, a samo ponetko nastoji dokučiti krajnji smisao igrokaza.

Ta svestrano razvijena hrvatska čeljad opet je, kao što vidimo, navalila u svijetlu budućnost sa Srbima. Takvi pothvati dvaput su svršili grozno. U hrvatskoj krvi do koljena. Ali zapadnobalkanski se eurohrvati ne daju krstiti. Ovo je, vele oni, nešto posve drugo! Ovo ne nastaje silom oružja, ovo je povijesni iskorak, javno-privatno partnerstvo sinova svjetla — Ive Josipovića i Borisa Tadića! A događaj je duboko simboličan. Srpski

predsjednik Tadić privatno je, s broda Golubica, iskoračio na vukovarsku obalu. Tamo ga je javno dočekaao hrvatski predsjednik Josipović. Povijesni iskorak uprizoren je kao isprika i polaganje vijenaca — Tadićeva vijenca na Ovčari, Josipovićeve vijenca na mjesnom groblju u Paulinu Dvoru — s istim tekstom na vrpčama: Nevinim žrtvama. Na Ovčari hrvatskim žrtvama rata, u Paulinu Dvoru srpskim žrtvama rata.

Bio je to, po općem shvaćanju, trijumf zapadnobalkanske politike Ive Sanadera. Stoga je upravo neshvatljiv njegov vrisak upućen Bruxellesu i Washingtonu. — Politički me — zapomaže Sanader — progone Jadranka Kosor i Vladimir Šeks! — Koješta. Oni kojima se Sanader obraća dobro znaju da Hrvatska kazneno ne progoni ni izdaju ni veleizdaju. U Hrvatskoj su to djela političke krjeposti. Za ta nedjela ustanovljene su visoke počasti i visoke nagrade. Na primjer: „bivši predsjednik Republike Hrvatske” i bivši „doživotni počasni predsjednik Hrvatske demokratske zajednice”. Ali što jest, jest. Sanadera doista progone njegovi politički prijatelji. Ne zbog politike, nego zbog posve vulgarnih razloga. A sudeći po tomu kako su krenuli, namijenili su mu strašni usud onoga mitskog lovca kojega su rastrgali njegovi lovački psi.

No, vratimo se Josipovićevu i Tadićevu javno-privatnom pothvatu. U Hrvatskoj su javna priopćivala taj događaj garnirala čudorednom tankočutnošću dvojice državnih poglavara, njihovom ljudskom toplinom, suosjećanjem s ratnim stradalnicima, žudnjom za pomirbom Hrvata i Srba, politikom hrvatsko-srpskoga dobrosusjedstva. Ganutljivo se izvješćivalo kako je četrdesetak djevojaka i mladića iz Vukovara, Zagreba i Beograda tu morbidnu idilu pozdravilo bacanjem bijelih ruža u rijeku

Vuku. Snažno su je poduprle i neke agencije. GfK Croatia objavila je vijest da 72 posto Hrvata odobrava gospodarsko povezivanje država nastalih raspadom Jugoslavije, a Puls je potporu građanstva hrvatskomu članstvu u Europskoj uniji povisio s 26 na 63 posto! Stojan se de Prato iz Bruxellesa ne može domisliti što je prouzročilo takav nagli skok. Očito ne zna za genijalna predavanja Paula Vandorena, što ih taj gospodin drži po hrvatskim školama o prednostima članstva u Europskoj uniji. A Tadićev iskorak u Vukovar izmamio je, što nikako nije nevažno, i pljesak u Washingtonu i Bruxellesu.

Nitko međutim ne pita: Kakva to sućutna humanost ćudoredno izjednaćuje uzrok i posljedicu? Nekažnjeni zločin na Ovčari i kažnjeni zločin u Paulinu Dvoru? Što Tadić ima sa zločinom na Ovčari, pa se privatno isprićava i ųali? A što Josipović sa zločinom u Paulinu Dvoru, pa se službeno isprićava i ųali zbog sudbeno kažnjena zloćina? Umjesto takvih pitanja zagrebaćki nas *Abendblatt* (Većernji list) poućava kako je i simbolićno završen, a beogradska *Politika* kako je „zapravo” poćeo rat između Srbije i Hrvatske.

Uostalom, ćemu takva pitanja? Platforma na kojoj je uprićoren Josipovićev i Tadićev javno-privatni igrokaz jasno je izloćena ljetos u Srbu, kada su Hrvatska i Srbija zdrućenim snagama obnovile spomenik ćetnićko-partizanskomu humanizmu. Krajnji smisao toga igrokaza dobro su razumjele one ucvićljene ųene koje su politićkim trgovcima tućdom boli na Ovčari okrenule leća.

12. studenoga 2010.

GALBRAITHOVA MAJONEZA

Hrvatska je Vlada 12. studenoga upriličila svečano obilježavanje 15. obljetnice Erdutskoga sporazuma, kojim je 1996. srpsko-crnogorska Jugoslavija Hrvatskoj vratila Baranju, istočnu Slavoniju i zapadni Srijem. Što se tu slavilo? To što je povrat zaposjednutih hrvatskih krajeva u hrvatski ustavnopravni poredak postignut mirnim putem, bez ljudskih žrtava.

Slavlje je predvodio vrh hrvatske državne vlasti. Ivo Josipović, predsjednik Republike Hrvatske, svečano je objavio da je njegova mirotvorna politika dijete Erdutskoga sporazuma. Luka Bebić, predsjednik Hrvatskoga sabora, pohvalio je kakvoću baranjsko-slavonsko-srijemskoga tla; Jadranka Kosor, predsjednica hrvatske Vlade, uzvisila je Erdutski sporazum u najveću hrvatsku pobjedu.

Dvije su, dakle, očite političke laži oklopile poljoprivrednu mudrost Luke Bebića. Ljetošnje je naime slavlje u Srbu jasno pokazalo da je politika današnjega hrvatskog predsjednika čedo četničko-partizanske tradicije, a uzvisivanje Erdutskoga sporazuma nad Oluju nije samo retoričko pretjerivanje. To je i

uvrjedljivo. Koliko je Oluja bila slavna, toliko je uspostava teritorijalne cjelovitosti hrvatske države pod okriljem Prijelazne uprave UN-a za istočnu Slavoniju, Baranju i zapadni Srijem (UNTAES) bila bolna: kompromis od kojega će Hrvatima još dugo trnuti zubi. Odgovorna hrvatska politika nema tu što slaviti.

No, slavlje i nije bilo namijenjeno Hrvatima. Vidi se to po uzvanicima, uglavnom stranim diplomatima. Oni su se u Erdutskim vinogradima okupili oko glavnih gostiju: Petera Galbraitha, Thorvalda Stoltenberga, Jacquesa Paula Kleina, Vesne Škare Ožbolt, Ivice Vrkića i Vojislava Stanimirovića, koji su kao sudionici povijesnih događaja veličali svoje djelo.

Mirovni je posrednik Stoltenberg posao što ga je na istoku Hrvatske obavio UNTAES ocijenio uzornim. Uz to je radosno uočio „dobru kemiju” i razumijevanje među današnjim predsjednicima Hrvatske i Srbije — Josipovićem i Tadićem. Američki general Klein, bivši upravitelj UNTAES-a, izjavio je da mu je čast biti „fusnota” u hrvatskoj povijesti. Negdašnji američki veleposlanik u Hrvatskoj Galbraith nije bio tako skroman. On je nacrt Erdutskoga sporazuma pripisao sebi. Pri tomu je prilično egzaltirano — *ad majorem sui gloriam* — istaknuo tadašnju smionost i današnju plodotvornost svoga pothvata. Tada se, rekao je, nije znalo hoće li Hrvatska biti država snošljivosti ili uskogrudna nacionalistička država. No sada je, nakon 15 godina, jasno: Hrvatska je moderna europska država, članica NATO-a i saveznica SAD-a. Galbraith se, veli, time ponosi.

U Galbraithovu diplomatskom prelijevanju domaćina majonezom ima neobično puno istine. Hrvatska je doista snošljiva i preko svake mjere širokogrudna država. Doista je članica NATO-a i saveznica SAD-a. No razuman se Hrvat ne može

ponositi tim atributima svoje države. Njega podjednako bole uvodne istine i zaključna laž.

Razuman se Hrvat pita: Po čemu je to Hrvatska moderna europska država? Po tomu što najljepši trg u svomu glavnom gradu još uvijek kiti imenom komunističkoga velezločinca Tita? Po tomu što je u NATO ušla bez referenduma, flagrantno kršeći svoj Ustav? Po tomu što je, pod Kleinovim pritiskom, abolirala stotine srpskih ratnih zločinaca? Po tomu što se odrekla svoga suverenog prava na isključivi gospodarski pojas na Jadranu? Po tomu što je svoje branitelje strpala u zatvore, a svoje agresore kooptirala u državnu vlast? Ili je, možda, Hrvatska po tomu moderna europska država što je sa Srbijom — koja još uvijek drži pod okupacijom dijelove njezina teritorija — sklopila ugovor o obrambenoj suradnji?!

Svašta. No lako je moguće da je Hrvatska najednom postala modernom europskom državom samo zbog toga što je predsjednik Europskog vijeća Herman van Rompuy znatno prije nego Stoltenberg uočio onu „dobru kemiju”, pa je 9. studenoga u Berlinu ovako izvijestio o Hrvatskoj i njezinu Domovinskom ratu: „U prvih deset mjeseci svoga mandata posjetio sam sedam zemalja Zapadnoga Balkana da im potvrdim njihovu europsku perspektivu. Ulazak Zapadnoga Balkana u Uniju zapečatit će kraj posljednjega građanskog rata u dugoj povijesti Europe — ni više, ni manje.”

Tako ta besmislena erdutska predstava dobiva posve određen smisao: kao manifestacija konačne izdaje Domovinskoga rata i samostalne i suverene Republike Hrvatske. Ni više — ni manje, rekao bi Van Rompuy.

19. studenoga 2010.

AZAZELOVI NAKUPCI

U pastoralnim zemljama ljudi vole ovce i koze. Točnije, ne toliko ovce i koze koliko njihovu mladunčad: janjce i jariće. I sir ovčji i kozji. Vole podjednako u gradovima i u selima, stari i mladi, muškarci i žene. Ljubav prema janjcima i jarićima nadilazi sve podjele u Hrvata. Ona im je kao more. U njoj se svi radosno praćakaju: i bogati i ubogi, i kršćani i hrišćani, i muslimani i nevjernici, i bezbošci i neznabošci — ukratko, svi politički Hrvati. Mnogima od njih para uši pravda koja pjeva: *Glava glavi, plečka harambaši, / a fukara može i rebara*. Drugima taj distih upravo čudesno utjelovljuje visoko načelo pravednosti: Svakomu svoje! Ostali se brane od načela kao od muha. Oni drže da je nos puno pouzdaniji vodič kroz život. Ali uza sve te narodnosne, vjerske i svjetonazorne razlike, zdrav će politički Hrvat ponosno kapitulirati pred slasnim zalogajem janjetine ili jaretine i gutljajem dobra vina.

Krasno je to. Ali mene u ovom času draže druge stvari. Ni okusi ni mirisi. Ni janjetina ni jaretina. Draži me simbolika: jaganjci i jarci. To su valjda oduvijek žrtvene životinje. Jaganjac je

blagost, čistoća, dobrota. Isusovom smrću na križu on se na poslijetku uzvisio u Jaganjca Božjega koji oduzima grijehe svijeta. Drukčiji je jarac ili prč. On je smrad, nečist, pohota. Ali i on je nekoć imao visoku žrtvenu vrijednost. No ništa ne bi od njega. Potonuo je u odvratne mrtve metafore: *hircosus senex* (prčevit starac), „stari jarac”, i sl.

Ali, gle! Komisija *Iustitia et pax* Hrvatske biskupske konferencije uhvatila je prije desetak dana toga nesretnika za rogove i izvukla ga iz njegove nečisti! U priopćenju pod naslovom *Mito, korupcija i klima u društvu* ona je među ostalim upozorila i na mitologiju „žrtvenoga jarca”, koja priječi hrvatsko društvo da ozbiljnije postavlja i primjereno rješava probleme mita i korupcije. Uz to je osudila ozračje linča što ga oko USKOK-ovih istraga stvaraju javna priopćivala, jer se u takvu ozračju gube iz vida pravedni ciljevi borbe protiv korupcije, pozitivni se rezultati pretvaraju u nepravde, a one mogu biti „lijevak gori od bolesti”.

Glas je Komisije *Iustitia et pax* razborit, odmjerjen i jasno zauzet za opće dobro. No, najvećim je dijelom otišao u vjetar. Javna ga priopćivala nisu u dostatnoj mjeri posredovala društvu, a vlasti su tradicionalno otporne na takve poruke. Samo je kao bomba odjeknuo u *Morgenblattu* (Jutarnji list). Pogodila ih natuknica o mitologiji „žrtvenoga jarca”.

A „grješni jarac”, „žrtveni jarac”, „jarac otkupitelj” — sve je to isto. U tim izričajima ogleda se ono nesretno zvijere iz Levitskoga zakonika. Bio je to jarac po naravi smrdljiv, nečist i pohotan, ali možda nevin, možda bez grijeha. „Grješnim” ga je učinio tek prvosvećenikov izbor kockom i pomirbeni obred. Prvosvećenik je tomu jarcu stavio obje ruke na glavu i nad njim

ispovjedio sve krivnje, prijestupe i grijehе židovskoga naroda. Zatim je jarca, tako natovarena grijesima cijele zajednice, poslao kao žrtvu demonu Azazelu u pustinju (Lev 16,20—22).

Hm... To se priopćenje nikako nije moglo svidjeti Azazelovim nakupcima. Ni njegovim žrecima u *Morgenblattu*. Vjerojatno su se nad tim štivom kolektivno zgrozili Inoslav Bešker, Denis Kuljiš, Jelena Lovrić, Jurica Pavičić i Branimir Pofuk. A sigurno je razbjesnilo i Davora Butkovića. On se naime smatra Azazelovim prokuratorom u Hrvatskoj. On je nedvojbeno i prva violina *Morgenblattova* novinarstva. Ljudi mu vjeruju, jer besramno laže. A ima on i dobar nos i — što jest, jest — „pouzdanе sugovornike” u diplomatskim krugovima, u DORH-u, u USKOK-u. I, gle, sad! Baš sad — pred tim i takvim Butkovićem ispriječila se Komisija *Iustitia et pax!* I poručuje mu: *Suum cuique!* Svakomu svoje?! Neka svatko radi svoj posao?! Što to znači? Njemu, Azazelovu prokuratoru, sada kad je došao na „pet minuta do Sanadera”, ta *Iustitia et pax* ne dopušta da svomu „dragomu Ivi” stavi obje ruke na glavu i da ga pošalje u pustinju?!

Da, u *Morgenblattu* su doista iznenađeni. Kako i ne bi bili! Iznenaden sam i ja. Jer, i prije su se „žrtveni jarci” na isti način otpremali u pustinju, a nikad se nitko iz Crkve nije o tomu oglasio... Sjetimo se što su sve Azazelovi nakupci činili generalu Anti Gotovini... Ali ne treba sjenom starih propusta zastirati svjetlo novoga čina.

26. studenoga 2010.

ONE ČETIRI RIJEČI

Iz razgovora, kako god prijetvoran bio, znade katkad vrcnuti spoznajno vrijedna iskra.

Zgodan se primjer zbio neki dan. Novinar Ivica Radoš dogovorio je s potpredsjednikom Sabora Vladimirom Šeksom razgovor o „uskočkim” istragama i političkomu previranju u HDZ-u. Teme — aktualne i unosne. Draže najniže strasti i, što je podjednako važno, uzdržavaju novine. Ali, gle vruga, visoki je sugovornik u zadnji čas „iskočio” iz dogovora! I povukao novinara iz goruće aktualnosti u pljesnivu prošlost. Gotovo šest godina natrag.

Šeks najednom nije htio razgovarati o krađama, o utajama, o pronevjerama, o korupciji, o policijskomu svratištu u Remetincu. To su, valjda, sitne, prizemne, prolazne stvari. Nisu za razgovor s državnikom njegova formata. Njega trenutno zaokuplja sekularna vječnost, tj. - Povijest. Navlastito njegovo osobno mjesto u Povijesti.

A ono, to mjesto, već sada, drži Šeks, ugrožavaju suvremenici. Neistinom i zlobom. Neka novinarka predviđa da će ga

Povijest pamti po riječima: *identificirati, locirati, uhititi, transferirati*; Nedjeljko Mihanović, bivši predsjednik Sabora, ponavlja te „četiri riječi” u knjizi *Tudmanova baština* i misli da je dvojbeno hoće li Povijest Šeksu ikada oprostiti što se sramotno ponio prema generalu Anti Gotovini; Hrvatski list piše da se Šeks boji oslobađajuće presude Gotovini jer je on „otac plana” da ga treba uhititi; Ivan Aralica tvrdi da je za HDZ Šeks jednako zlo kao i Sanader.

Bolne su to stvari. I nije nimalo čudno što se Šeks u tom ispovjednom razgovoru vrti kao piškor u loncu. Boli ga podlost ljevičarske klike, koja širi animoznost prema njemu. Nerazumljiva mu je „još i veća” mržnja onih desnih krugova kojima je, veli, sve razjasnio. Jer on je onaj isti Vladimir Šeks! Njega su ljudi gledali „kao jednog od hrvatskih bogova”! A Gotovina je i dalje hrvatski heroj! Protiv Gotovine je podignuta „čisto politička” optužnica!

I zato on, Vladimir Šeks, ne želi nositi stigmatu i pečat Gotovina krvnika. Stoga — a radi povijesne istine — on opovrgava mit da su one „četiri riječi” plod njegova srca i uma. Ne, tumači Šeks, to je zaključak Vijeća nacionalne sigurnosti. Donesen je na prijedlog Stjepana Mesića i Ive Sanadera na sjednici održanoj 4. veljače 2005. On, Vladimir Šeks, po zakonu je, kao tadašnji predsjednik Sabora, pribivao toj sjednici, ali nije sudjelovao u raspravi. Kada je 2. ožujka na tiskovnoj konferenciji izgovorio one „četiri riječi”, samo je jasno prepričao zapisnik! On, veli, ne smije iznositi zaključke da su Mesić i Sanader prodali Gotovinu, on samo želi naglasiti da je on, Vladimir Šeks, bio — puki glasnogovornik!

I maše zapisnikom, te nas, onako usput, izvješćuje tko je sve pribivao toj sjednici. Dakle, osim predsjednika Države,

Sabora i Vlade, Marijan Mlinarić, Berislav Rončević, Miomir Žužul, Vesna Škare-Ožbolt, Josip Lucić, Mladen Bajić, Imra Agotić, Gordan Čačić, Veseljko Grubišić, Tomislav Karamarko, Ivica Franić, Davor Božinović i Vladislav Pivčević. Hm... Zvuči kao denuncijacija. Ali prihvatimo to dobrohotno, kao bezalenu informaciju.

Kakva ispovijed! Ali tko će mu povjerovati?

Moja je vjera u toj stvari manja od gorušičina zrna. Ne zbog preuzetne mnogobožačke hule (Šeks kao „jedan od hrvatskih bogova“!), nego zbog toga što ne mogu preko raspada logike. Tko je i kada Šeksa imenovao glasnogovornikom Vijeća nacionalne sigurnosti? Nisu li tri bivša predsjednika bila ravnopravna? Kako je to visoki glasnogovornik izvješćivao javnost, gotovo mjesec dana nakon događaja? Nismo li na HTV-u gledali Šeksa kako slasno krasnoslovi haaški nalog zbijen u one „četiri riječi“? A kod treće riječi zastaje, jer se ne može sjetiti internacionalizma „arestirati“, pa se zadovoljuje kroatizmom „uhititi“? Napokon, gdje je dovoljan razlog za tu kasnu ispovijed? Zašto se Šeks, ako u toj stvari ništa ne zamjera Mesiću i Sanaderu, danas — nakon gotovo šest godina — tako panično od njih distancira? Zašto hoće biti samo glasnogovornik? Što će mu tužna slava malodobne Salome, koju je grješna majka nagovorila da od očuha, kao nagradu za svoj ples, zatraži — glavu Ivana Krstitelja?

Ipak, ta javna ispovijed ima određenu spoznajnu vrijednost. Doznali smo tko „nije sudjelovao“. Tko zna, možda ćemo od koga drugoga uskoro doznati i tko je primio američku ucjenu u iznosu od 5.000.000 dolara.

3. prosinca 2010.

TOGA NEMA NIGDJE

Život je pun paradoksa. Obično se zbog njih sliježe ramenima i odmahuje rukom. No, jedan je politički paradoks nedavno uzbudio ekonomista Borislava Škegru i politologinju Mirjanu Kasapović.

Neko se vrijeme naime mislilo da Hrvati ne će moći donijeti državni proračun za god. 2011. Oporbeni su mudraci ispotiha proricali pad Vlade. I doista, već se gotovo sigurnim činilo da ćemo Božić i Novu godinu dočekati i bez proračuna i bez Vlade, kadli se iznenada to negativno proroštvo izjalovi. Hrvatski Srbi, Česi, Slovaci, Talijani, Mađžari, Židovi, Nijemci, Austrijanci, Ukrajinci, Rusini, Bošnjaci, Slovenci, Crnogorci, Makedonci, Rusi, Bugari, Poljaci, Romi, Rumunji, Turci, Vlasi i Albanci pritekoše u pomoć. Svi oni — u zatvorenom bojnem redu, kako ih je ustavno postrojio Vladimir Šeks — složno pregnuše preko svojih saborskih zastupnika te izvukoše državu iz proračunske paralize i spasiše Vladu Jadranke Kosor!

Divota! Da ne znamo što je posrijedi, ta bi nas zgoda ganula do suza. Zvuči kao domoljubna pjesma. No to je samo privid. Jer,

proračunska je poezija po naravi stvari brutalno prozaična.

Tko će to bolje znati nego Borislav Škegro, negdašnji ministar financija, a današnji savjetnik predsjednice Vlade? On je to čudo odmah raskrinkao kao čedo ordinarnih ucjena. Hrvatska bi proračunska, pa i ekonomska politika, veli Škegro, bila drukčija da u Saboru nema malih klijentelističkih stranaka. One svoju potporu Vladi uvjetuju velikim proračunskim izdvajanjem za njihovu stranačku dobrobit. Stoga Škegro misli da malim strankama treba reformom izbornoga sustava onemogućiti ulazak u Sabor.

A Škegro je, veli Mirjana Kasapović, donekle u pravu. To potvrđuje donošenje državnoga proračuna za god. 2011., kada su saborsku većinu osigurali zastupnici narodnih manjina i HSLS-ovi „neovišnjaci” Đurđa Adlešić i Ivan Čehok. Gospodi se Kasapović i politološki sviđa Škegrina gospodarska misao. Ne smeta joj ni ideološki jedinstveno dvostranačje (HDZ-SDP). Čini se da joj je dapače drag taj stranački „gigantizam”. Valjda stoga i napominje kako se može održati i učvrstiti: podizanjem izbornoga praga s pet na osam ili pače deset posto glasova i povisivanjem praga za izborne koalicije. Ipak, razmjerni izborni sustav gospođa Kasapović ne bi zamijenila većinskim. To bi, veli, vodilo u lokalizaciju nacionalne politike. No, ne navodi takve primjere iz Engleske, Francuske i Bjelorusije, europskih zemalja u kojima je većinski izborni sustav na snazi. Hoće, valjda, da joj vjerujemo na riječ.

Sve bi to bilo luk i voda da se profesorica nije ogriješila o „političku korektnost”. No ona je hrabro upozorila na nejednaku vrijednost zastupničkih mandata. Štoviše, istaknula je tanku legitimnost glasova, manjinskih zastupnika koji su mandat stekli „pozitivnom diskriminacijom”. Jer kako može biti jed-

nako vrijedan mandat „općega zastupnika”, za koji je trebalo oko 17.000 biračkih glasova i mandat „zastupnika nacionalne manjine”, za koji je, kao u slučaju Nazifa Memedića, bio dostatan 351 birački glas?

Zanimljivo je to. Gospođa je Kasapović upozorila na prekomjernu predstavljenost „nacionalnih” manjina, ali se nije usudila spomenuti nedostatnu „opću” predstavljenost u Saboru, a kamoli se pozvati na nedavnu Gallupovu anketu po kojoj više od 60 posto ispitanika u Hrvatskoj za sebe tvrdi da ih nitko ne predstavlja. Nije se očitovala ni o institutu posebnoga političkog predstavljanja narodnih manjina. Ne misli, valjda, da se, kao što piše u Ustavnomu zakonu, stečena prava narodnih manjina ne mogu smanjivati?

No, te su stvari posve jasne. Institut posebnoga političkog predstavljanja narodnih manjina u modernoj je nacionalnoj državi čudovišan. Dokinuti ga treba zbog načelnih razloga. Svi državljani moraju imati jednaka politička prava. Kao što je stanovita pozitivna diskriminacija socijalno slabijih skupina i pojedinaca hvale vrijedna, tako je svaka politička diskriminacija državljana ne samo sablažnjiva nego i nedopustiva.

Stoga u starim članicama Europske unije nema posebnoga političkog predstavljanja narodnih manjina. Ako Hrvatska ne kani tim zemljama nametati svoje standarde, dobro bi bilo da se što prije okani toga neobičnog pretjerivanja u krjepostima. Inače će i ubuduće glasovi upitne legitimnosti donositi proračune i prinostiti tuđincima krupne žrtve, kao što su nedavno Europskoj uniji žrtvovali Zaštićeni ekološko-ribolovni pojas (ZERP) na Jadranu.

10. prosinca 2010.

DIVLJA PRAVDA

Kada sam prije godinu dana ugledao izborno geslo Ive Josipovića „PravDA za Hrvatsku”, zgrozio sam se.

Čudno? Možda i jest. Sve je toj poruci obećavalo dobru prođu. Vanjska, bruxellesko-haaška pravda obarala se na Hrvatsku kao teška nepravda. Unutarnja, hrvatska pravda svodila se na bijedno ulagivanje vanjskoj nepravdi. Pravda međutim ne može biti nešto sporedno. Pravda je državi temelj, državljaninu kruh svagdanji. U takvim okolnostima malo je koga „PravDA za Hrvatsku”, koju obećava tankočutni profesor kaznenoga prava, mogla ostaviti hladnim. No mene je, rekoh, zgrozila. Zašto?

Da sam kandidatu mogao vjerovati, ta bi me krilatica bila zagrijala. Ali odveć mi je dobro bila znana pravda koju su Hrvatskoj gotovo pola stoljeća dijelili, a i danas dijele, Josipovićeve ideološki rođaci. Stoga me je njegova krilatica neugodno podsjetila na Petera Handkea, fanatičnoga ljubitelja velikosrpske Jugoslavije. Taj je austrijsko-njemački pisac god. 1996. sablaznio svjetsku javnost. Objavio je nostalgично-mistagogički ogleđ *Pravda za Srbiju*. Zgrozila me je pomisao da bi „PravDA

za Hrvatsku” mogla biti samo drugo ime toga ogleđa.

Neko sam vrijeme odbijao tu slutnju. No ona se od ustoličenja novoga predsjednika obistinjuje na svakom koraku: od Zagreba do Sarajeva, od Sarajeva do Banje Luke, od Brijuna do Vukovara, od Ovčare do Paulina Dvora, od Bleiburga do Srba, od Zagreba do Beograda.

A Hrvatska već dvadeset godina priziva svoju pravdu. Čeka da se otkriju, istraže i objave imena svih žrtava jugoslavenškoga terora, što su ih od Drugoga svjetskog rata i poraća do hrvatskoga državnog osamostaljenja na oltar Jugoslavije prinijeli hrvatski komunisti i njihovi protuhrvatski saveznici. Demokratska Hrvatska čeka da se tim žrtvama vrati ljudsko dostojanstvo. Čeka da se posmrtni ostatci dostojno pokopaju, a ubojice primjereno kazne. Bilo se počelo na tomu raditi. No, Račanova je i Budišina vlast te radove obustavila, a Sanaderov ih Novi HDZ nije nastavio.

Naprotiv, Sanaderova je proeuropska vlast poziv Vijeća Europe na osudu komunističkih zločina pretvorila u sprdnju. Rezoluciju je prihvatila, ali zločince je — kako nalogodavce tako i izvršitelje — od prvoga do zadnjega ostavila u častima i lastima u kakvima su živjeli za Jugoslavije. Simbol je toga stanja Trg maršala Tita u Zagrebu. Kao da se ruga i pravdi i zdravom razumu, ta je vlast za sva jugoslavenska zlodjela počinjena nad hrvatskim narodom dosad osumnjičila samo jednoga čovjeka — Simu Dubajića! I to kada je zločinac već bio na samrti i izvan dosega hrvatskoga pravosuđa.

Ta će vlast najvjerojatnije odbiti i prijedlog Komisije HBK *Iustitia et pax* da se popis pučanstva u travnju 2011. iskoristi za popisivanje žrtava komunističkoga terora. Komisija upozorava

da je zbog velika vremenskog odmaka od velikih pokolja sljedeći popis pučanstva posljednja prilika da se taj prevažni posao obavi. Zbog toga je predsjednik Komisije, sisački biskup mons. Vlado Košić, duboko zabrinut. Za razliku od biskupa, vlast na to pitanje zbog istog razloga gleda vedro i veselo.

Uostalom, još nismo dostojno pokopali ni sve žrtve zadnje srpsko-crnogorske agresije na Hrvatsku. Unatoč tomu davno smo, pod pritiskom onih koji su tada krojili pravdu za Hrvatsku, oslobodili krivnje mnoštvo njihovih ubojica. Da stvar bude gora, Sanader je svoju odanost Bruxellesu dokazivao na najperverznije načine. Isticao je kako nema cijene koju nije spreman platiti za hrvatsko članstvo u Europskoj uniji, stvarao zapadnobalkanske integracije pod lažnim imenima (Nova CEF-TA, Vijeće za suradnju u Jugoistočnoj Europi), organizirao hajke na hrvatske generale (Gotovina, Glavaš), uzvisio četnike na vlast u Hrvatskoj. Tako je pod hrvatskom zastavom, uz svesrdnu pomoć mnogih od nas, srpsko-crnogorsku oružanu agresiju na Hrvatsku elegantno pretvorio u unutarnji, građanski rat! Tko misli da pretjerujem, neka nađe primjer da su pobjednici ikad — osim nakon građanskoga rata — dijelili vlast s poraženim neprijateljem.

Da, a što će biti sa Sanaderom? Pitanje je teško, jer je divlja pravda nepredvidljiva. A sud, i kada sudi lupežu, obično razmatra cjelokupni optuženikov život. Uračuna li Sanaderu veleizdaju kao olakotnu okolnost, mogao bi proći mnogo bolje no što predviđaju „USKOK-ovi psi” u *Morgenblattu* i *Abendblattu*.

17. prosinca 2010.

ODAKLE TO ZLO

Cijelu ovu godinu, koja polako izmiče, državna vlast ratuje protiv korupcije i organiziranoga kriminala.

Tijela kaznenoga progona idu iz bitke u bitku. Žestoku bojnu buku raspiruju WAŽ-ov *Morgenblatt* i Styrijin *Abendblatt*, Globus i Nacional, Hrvatski radio i sve televizije — javna nesretnica HTV i komercijalne sretnice u tuđinskomu vlasništvu RTL i Nova. Odasvud trešte pravedničke parole: Nulta tolerancija prema korupciji! Nema nedodirljivih! Pravna država funkcionira!

Pošten čovjek ne može imati ništa protiv tih poruka. Ali bojna buka — a napose lov na odbjegloga Ivu Sanadera — odviše podsjeća na negdašnje komunističke kampanje.

Građani uglavnom ne znaju što je posrijedi. Pogdjekoji, obrazovaniji i imućniji, sumnjičavo vrte glavom. No golemo mnoštvo, napose onih više od 300.000 nezaposlenih i 70.000 nesretnika koji rade a ne primaju plaću, odaje se žalosnu užitku što ga u duši prezrena siromaha izazivaju lisičine na rukama bogataša i javno sramoćenje uglednika i njegove obitelji.

Ministarstvo je unutarnjih poslova svjesno delikatnosti toga posla. Stoga ono na svojoj internetskoj stranici lijepo tumači što je korupcija, tko može biti korumpiran, gdje se pojavljuje korupcija, kako se treba boriti protiv korupcije, koje su zakonske osnove i okviri te borbe, te poziva građane na suradnju s policijom.

Zadržimo se na opisu pojave. Korupcija je, veli bezimni MUP-ov teoretičar, u najširem smislu svaki oblik zlorabe ovlasti radi osobne ili skupne koristi, kako u javnom tako i u privatnom sektoru. Korumpirana je, tumači dalje, svaka službena ili odgovorna osoba koja radi osobne koristi ili koristi skupine kojoj pripada zanemari opći interes koji je dužna štiti. U korupciju se ubraja i ponuda ili pristanak na davanje zatraženog mita. A korupcija se, zaključuje MUP-ov mudrac, pojavljuje u gotovo svim područjima života i djelovanja, od javnih institucija, preko politike, do gospodarstva i poslovanja s inozemstvom.

Lekcija dobro zvuči. Dapače, sjajno. Ipak, ne bi škodila još jedna sitnica — uvid u izvorna značenja internacionalizma „korupcija”. Ta imenica — u latinskomu jeziku *corruptio* — izvedena je od glagola *corrumpere*, pa znači: uništavanje, upropaštavanje, razaranje, kvarenje, slabljenje; oskvnjivanje, obeščašćivanje, kaljanje; zavodenje, podmićivanje, potkupljivanje.

Etimologija nije ovdje luksuz. Ona s jedne strane snažno osvjetljuje pogubni sadržaj pojma, a s druge jasno pokazuje u kako su se „široke gaće” obukla hrvatska tijela kaznenoga progona. Ili, jednostavnije rečeno, upozorava da je antikorupcijska legislativa, premda to zvuči paradoksalno, širom otvorila vrata zlorabama ovlasti u DORH-u, USKOK-u i MUP-u.

To što su u borbi protiv korupcije dosad radila i što sada rade tijela kaznenoga progona težak je, ali u biti bijedan posao. To je

suzbijanje banalnoga kriminala: hvatanje varalica, lupeža i razbojnika. Spektakularan je u svemu tomu bio samo bijeg Ive Sanadera. A i toga su bjegunca ulovili Austrijanci. Nemamo dakle čemu pljeskati.

U takvim okolnostima, ničim izazvano, kriči pitanje: Odakle to zlo?

Nije to metafizičko pitanje. To se pitanje ne obraća umu. Ono se obraća zdravomu razumu. A njemu je koruptivni čin najvišega reda — veleizdaja. To će reći: prelazak na stranu suparnika, protivnika, neprijatelja svoje države. Takve stvari dijelom su sustavno ugrađene u hrvatski politički život. Drastičan je primjer apsolutna trgovina tzv. manjinskih narodnih zastupnika: osmero nehrvata više nego upitne zastupničke legitimnosti može određivati i određuje kakvoću vlasti u Hrvatskoj. Što to znači, pokazuje enomna — ne samo financijska, nego i politička — cijena HDZ-ove koalicije s SDSS-om. Tu sustavnu manu obilno dopunjuju veleizdajničke improvizacije visokih državnih dužnosnika i naša beskrajna tolerancija prema veleizdaji. Nismo li i drugi put na Pantovčak uzvisili Stjepana Mesića? A znali smo što je sve odanle činio punih pet godina. Nismo li Mesićeve ortaka Ivu Sanadera i drugi put uzdignuli u Banske dvore? A nije nam tajio da nas je spreman prodati za članstvo Hrvatske u Europskoj uniji.

Zato će hrvatska „pravna država“, dokle god nacija bude tolerirala korupciju najvišega reda, a glavni državni odvjetnik podnosio izvješća stranomu veleposlaniku, nositi ne samo stigme nego i negve kolonijalne uprave. A u takvoj državi tijela kaznenoga progona mogu samo loviti muhe na smetištu sramotne političke povijesti.

24. prosinca 2010.

OBRAT ILI OBMANA

Potkraj godine obično donosimo prijelomne odluke. Odbacit ćemo stari i početi novi život. Od Nove godine živjet ćemo drukčije — zdravije, krjeposnije, pametnije! Rast ćemo kao što raste dan nakon zimskoga suncostaja. Naš je zavjet plod temeljita ispita savjesti. On je čist i čvrst. Ako s proljeća i omekša, otpi se, okopni, a nakon ljetnoga suncostaja od njega ne ostane ništa osim sjetne uspomene — to nas ne će obeshrabriti. Zavjet ćemo potkraj godine obnoviti. I tako... Naš novi život vrtjet će se u krugu, kao ponavljanje staroga.

Tako je to, ili uglavnom tako, kada je posrijedi naš mali, osobni život. Ima, dakako, i uspješnih proboja iz opakoga kruga. Oni se rijetko događaju. No ni uspjeh nije uvijek uspjeh. Katkada je on samo put iz zla u gore. Ali mi se na to ne obziremo. Novo je nama, dok se ne ostvari, uvijek bolje. Stoga uvijek iznova hoćemo novo. Pod svaku cijenu novo.

Naoko se slično, ali u biti posve drukčije, drže narod i nacija. Ni narod, kulturna zajednica, ni nacija, politička zajednica, ne preispituju sami svoje stanje — zdravlje, ćudoređe,

organizaciju energije. Niti na osnovi nalaza donose kakve odluke. Za njih to čine njihove elite. Za narod — kulturne, za naciju — političke. Narod i nacija u demokratski uređenim državama plebiscitom ili građanskim neposluhom prihvaćaju ili odbacuju odluke svojih elita.

Kada narod preraste u naciju, on odbacuje tuđinsku vladavinu i uspostavlja svoju državu. Ako u državno vodstvo dospiju suverenisti, oni će državu čuvati i jačati. Dođu li na najviše državne položaje integracionisti, oni će državu razgrađivati. Narod će prije ili poslije pretvoriti u obezglavljen i obespravljen puk. Referenduma ne će biti, a građanski neposluh ne će imati tko organizirati. To se Hrvatima dogodilo kada su nakon smrti suverenista Franje Tuđmana na vlast doveli integracioniste Ivicu Račana, Dražena Budišu i Stjepana Mesića.

Od tada, punih jedanaest godina, cvate politika „novoga smjera”. Ona zapušta Oltar domovine; iz naziva Hrvatskoga državnog sabora briše pridjev „državni”; dokida Županijski dom Sabora; mijenja nadnevke i imena državnih blagdana; organizira u Zagrebu Zapadnobalkanski summit EU; potpisuje s Bruxellesom Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP); ozloglašuje ideju samostalne hrvatske države; rasprodaje strancima sve što žele kupiti: banke, telekomunikacije, naftnu industriju, turističke kapacitete, medije, trgovački prostor. Tu politiku, nakon smjene vlasti, radikaliziraju Ivo Sanader i njegova Vlada. Sve što nije moglo proći pod zvijezdom petokrakom SDP-a glatko prolazi pod hrvatskom zastavom Novoga HDZ-a. Sanader i njegovi potpisuju mnoštvo multilateralnih sporazuma sa zemljama Zapadnoga Balkana; dovode četnike u Vladu; prihvaćaju sramotne haaške optužbe protiv generala Ante Goto-

vine, Mladena Markača i Ivana Čermaka; organiziraju — u suradnji s britanskim špijunima — hajku na Gotovinu; pretvaraju svoga „vizionara” Branimira Glavaša u ratnog zločinca. Sve to i još štošta drugo samo radi hrvatskoga — članstva u Europskoj uniji!

To nas je dovelo do pogubnih učinaka na svim područjima našega života. Što se dogodilo, neizravno opisuje gorka opaska Radoslava Katičića. Danas je, veli akademik, u Hrvatskoj intelektualac čovjek koji sumnja u hrvatsku državu. Točno. Ali to je mnogo gore no što se na prvi pogled čini. Opaska o intelektualcu, ako ne guramo glavu u pijesak, sama se od sebe silno proširuje. Danas, možemo reći, samo sumnja u hrvatsku državu ovjerovljuje ljudsku, intelektualnu, ćudorednu, umjetničku, znanstvenu, stručnu, političku vrijednost Hrvata.

Taj virus žestoko je napao političke stranke na tzv. desnoj strani. HSP je u saborskomu Savezu za Europu. U taj bi savez, kao dušom u raj, i druge starčevićansko-tuđmanovske stranke. No zasad se one, dok su izvan Sabora, drže mudro kao vlaška mlada. One ne bi pod svaku cijenu u EU; njima EU nije cilj, EU je njima sredstvo; one bi se odrekle hrvatske državne samostalnosti, ali ne na koljenima; one bi to uspravno, ponosno, dostojanstveno, itd.

Smiješno. Treba vidjeti kako u takvu ozračju HRAST misli rasti. Možda ima nade da ćemo od Nove godine početi zdravije, krjeposnije, pametnije. Dosta je vrtnje u opaku krugu.

31. prosinca 2010.

UNIJIN ANĐEO

Hrvatski su biskupi prije osam mjeseci, 19. ožujka 2010., objavili opširno *Pismo* (18 kartica teksta) potaknuto dugo najavljivanim ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju. Iako se ne bave politikom, biskupi vide političku zamašnost toga događaja, a ne mogu — poput hrvatskih političara i politikanata — mimo savjesti. Oni stoga ističu da ulazak ili neulazak Republike Hrvatske u EU treba biti rezultat slobodne volje hrvatskih građana. A njihova će volja, drže biskupi, biti slobodna samo ako se prije referenduma dobro upoznaju s prednostima i nedostacima, s pozitivnim i negativnim posljedicama takva ujedinjavanja.

Biskupi rekoše i spasiše svoje duše. Ali državna se vlast očito boji slobodne volje građana. Zato je, umjesto da otvori javnu raspravu o pozitivnim i negativnim posljedicama ulaska u Europsku uniju, tajnom političkom trgovinom s oporbom promijenila Ustav Republike Hrvatske. Odluka o udruživanju u saveze s drugim državama više se ne donosi glasovima natpolovične većine svih birača, nego glasovima natpolovične većine birača koji izađu na

referendum. Popis birača ostao je neuređan, a referendum se ne će provesti nakon dovršetka pristupnih „pregovora”, nego — usred ljeta — nakon potpisivanja pristupnoga ugovora! Tako će, nadaju se stratezi Saveza za Europu, na referendum izaći malo birača. A glasove će brojiti vlast, pod nadzorom GONG-a, nevladine udruge koju uzdržavaju Vlada i Europska komisija. Državna vlast vjeruje da će u takvim uvjetima sveprisutna promidžbena kampanja koja članstvo u Europskoj uniji predstavlja kao lijek za sve hrvatske nevolje uspješno suzbiti slobodnu volju hrvatskih građana.

Zasad sve teče kako je predviđeno. Od slave Europske unije Hrvatima se vrti u glavi. Sve su zgrade državnih ustanova okićene Unijinom zastavom. GONG i Paul Vandoren unijate školsku djecu. U spasonosnu slavu Europske unije HRT, *Morgenblatt* i *Abendblatt* sustavno umaču sve hrvatske opacine — izdaje, pronevjere, krađe. Više ta slava ne odjekuje samo iz usta plaćenih propagandista, nego sa svih strana: šire je pjevači, težaci, pčelari, drvosječe, vinogradari, braniteljski zadrugari, pa čak i uvoznici — žigica! Toj slavi nije uspjela umaknuti ni tiskovna konferencija na kojoj je 10. prosinca u Europskom domu javnosti predstavljen politički pokret Hrvatski rast — HRAST.

U takvu ozračju nedopustivo je spominjati očito utapanje Hrvatske u bantustan Zapadnoga Balkana, iako je to temeljni uvjet za hrvatsko članstvo u Europskoj uniji. Tko gleda te vatromete budalaština i sluša buku o novcu iz europskih fondova, složit će se s ocjenom pomoćnoga biskupa zagrebačkog Valentina Pozaića, izrečenom u propovijedi na Silvestrovo, da je prošla godina bila godina terora, pohlepe, bezumlja i medijske manipulacije.

Propovjednik se tada upitao: Postoji li još itko koga zanima istina, tko traži istinu i živi od istine i za istinu? Nije to pitanje šiknu-

lo iz očaja, nije bilo zdvojno, bilo je pobudno. Ono je usmjerivalo pozornost vjernika na takve ljude i njihov rad.

Kada je riječ o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji, istinu sigurno traže oni ljudi koje udruga *Volim Hrvatsku - ne u EU* okuplja na javnim tribinama oko knjige Marjana Bošnjaka *EU? - Ne, hvala!*

Stoga je upravo sablažnjiva polemika Anđelka Kaćunka s mladićima iz udruge *Volim Hrvatsku - ne u EU*. Ne zbog nje-gove ocjene neoliberalnog globalizma, nego zbog širenja defetizma pred tom pošasti. Kaćunko savjetuje domoljubnim mladićima da se okane ćorava posla, jer se, veli, usisavanju Hrvatske u Europsku uniju Hrvati ne mogu oduprijeti. Don Angelo (*Dominus Angelus* umjesto *Angelus Domini*) voli premetaljke pa iz preobilne svoje učenosti argumentira fonemskim igrama („ne možeš ni reći Ne u EU, a da je ne spomeneš čak DVA puta - evo: 'nE U eu'”), očitim neistinama („ništa NE ovisi o nama - nego o tzv. velikima”), vragolastim ispuštanjem imena kardinala Bozanića („Zna li to kardinal X.?”). Na kraju daje univerzalan savjet: „MOLI, RADI, RODI!”

Savjet je dobar. Nije za svakoga. Ali je kao stvoren za Starčevićeve slavoserbe (robosluže). Samo nije jasno zašto ga je don Angelo podupro neumjesnim navodom: Isusovom opomenom protiv odmazde (“Ne opirite se Zlomu!” — Mt 5,39)? Razum naime nikako ne može dokučiti kakvu to odmazdu u sebi kriju sloboda i samostalnost hrvatske države. Svašta...

Da, svašta se događa. Eto, bivši nam tajnik Vojnog ordinarijata RH don Anđelko Kaćunko postade anđelom — Europske unije.

7. siječnja 2011.

POLITIČKI BOŽIĆ

Božićni domjenak Srpskoga narodnog vijeća (SNV) u Zagrebu ima već lijepu tradiciju. Otkad je tu priredbu god. 2004. riječima *Hristos se rodi!* posvetio predsjednik hrvatske Vlade, *piae memoriae* Ivo Sanader, ona se na pravoslavni Badnjak redovito priređuje u Novinarskom domu. Stožerna je osoba priredbe predsjednik SNV-a Milorad Pupovac. Od tada svake godine, evo već osmi put, sve u Zagrebu što hoće biti dobro viđeno u svijetu — točnije: u Bruxellesu, Londonu i Washingtonu — sve to na pravoslavni Badnjak pobožno hrli na rečeni Božićni domjenak.

Divna je stvar jedinstvena kršćanska pobožnost! Duhovna ljepota te pojave može duboko ganuti vjerničko srce. A ni njezin pričin nije bez stanovite snage. On može potaknuti i najsmionije maštarije. Takva se zgoda ovih dana odigrala u malom, prijateljskom krugu. Jedan je gorljivi katolik uvjeravao prijatelje da je Pupovčev božićni domjenak plod Drugoga vatikanskog sabora! Žarki je, veli, ekumenizam toga sabora milošću Božjom i na Zapadu — kako u katoličkom Zagrebu tako i u protestantskim glavnim gradovima — raspirio pravoslavnu pobožnost...

Stvar je međutim posve jasna. Na tom domjenku bio je samo jedan, pravoslavni, svećenik. Drugih kršćanskih duhovnika nije bilo. Ove se godine, koliko se moglo vidjeti na televiziji, tamo nisu u većem broju tiskali ni „ugledniji” bivši komunistički ateisti (bezbošci) ni današnji pomodni agnostici (nezna-bošci). Nije bilo ni Vesne Pusić ni Radimira Čačića; ni Stjepana Mesića ni Đurđe Adlešić; ni Josipa Friščića ni Ivana Jakovčića, a nije ni Milan Bandić nesebično koljivom pitao Duška Ljuštinu. Glavne su zvijezde domjenka bili bivši komunisti: predsjednik Republike Ivo Josipović, predsjednica Vlade Jadranka Kosor i potpredsjednik Sabora Vladimir Šeks. A pobožnost se posve očito vrtjela oko političke moći i državnoga proračuna.

Domaćin je Pupovac neštedimice slavio i hvalio svoje goste. Ustvrdio je da su prošlogodišnje promjene Ustava i Zakona o pravima nacionalnih manjina konačno priznale ključne manjinske institucije, uključujući i njegov SNV, te da je promijenjeno izborno zakonodavstvo prekinulo višegodišnju protuustavnu praksu manjinske izborne segregacije i manjinskoga izbornog geta.

Visokoparne fraze prikrivaju prostotu. Pupovac je naime kao cijenu za SDSS-ovu savezničku vjernost od Vlade Novoga HDZ-a iznudio sve što je ona mogla dati: odredbu Ustavnoga zakona da funkciju koordinacije vijeća srpske nacionalne manjine obavlja isključivo Pupovčev SNV; relativnovećinski izborni sustav na općim izborima, koji isključivo SDSS-u jamči sve srpske zastup-nike; proračunsku novčanu potporu od milijun kuna udruzi Zajedničko vijeće općina (ZVO), koju čine srpski vijećnici izabrani na izborima za tijela jedinica lokalne uprave i samo-uprave na području Osječko-baranjske i Vukovarsko-srijemske županije.

Pupovac, naravno, zna da se segregacija i getoizacija manjinskih etničkih zajednica ne dokida dijeljenjem povlastica. Ta se bolest djelotvorno suzbija suprotnim postupkom: izjednačivanjem političkih prava svih državljana. Dobro to znaju i pravnici Josipović, Kosor i Šeks. Ali predsjednik Republike na Pupovčev izazov uzvraća revolucionarnom tvrdnjom da je Hrvatska višenacionalna država, te da ona stoga treba biti „dom manjinskih prava”. Pa, to je Hrvatska bila prije svoga osamostaljenja! Predsjednica Vlade zahvaljuje Pupovcu na SDSS-ovu pouzdanom savezništvu. A potpredsjednik Sabora podupire prevratničku državnopravnu tezu predsjednika Republike.

U tako pobožnu ozračju bljesnule su i dvije cinične nagrade. Vesni Škare Ožbolt i Ivici Vrkiću dodijeljena je Nagrada „Svetozar Pribićević” (za unaprjeđenje odnosa između Hrvata i Srba!), a Vojislavu Stanimiroviću Nagrada „Nikola Tesla” (za doprinos razvoju srpskih institucija). Pribićeviću baštinu, koja je umrla u Vukovaru god. 1991., Stanimirović tada nije mogao održati na životu. No on tu baštinu danas uspješno uskrisuje.

Za to je najzaslužniji Ivo Sanader. On je — što u Hrvatskoj, što izvan Hrvatske — pozatvarao popriličan broj hrvatskih branitelja. Na poslijetku se i sam uvalio u blagodati austrijskog bajboka. Vide to njegovi eurohrvati. No oni i dalje, u slatkom zajedništvu sa Srbijom, love zločince koji su — kao Petar Janjić Tromblon i Tihomir Purda — god. 1991. u Vukovaru nemilosrdno ubijali srpske tenkove. Ako Hrvati ne zaustave taj lov, na red će doći i svi oni „znani i neznani” iz haaških optužnica Carle del Ponte.

14. siječnja 2011.

BRANITELJI I VLAST

Devetnaestu obljetnicu međunarodnopravnog priznanja Republike Hrvatske i trinaestu obljetnicu povratka hrvatskoga Podunavlja iz srpske okupacije u hrvatski ustavnopravni poredak obilježili su prosvjedi hrvatskih branitelja protiv hrvatske državne vlasti.

U Bosni je tjedan dana prije te obljetnice na zahtjev srpskoga Interpola uhićen Tihomir Purda, vukovarski branitelj i negdašnji zatočenik srpskih logora. Srbija je Purdu optužila da je god. 1991. u Vukovaru počinio ratni zločin i zatražila njegovo izručenje. Ali, kako su službena Srbija i službena Hrvatska u zadnjih desetak godina uspostavile srdačne odnose, dva su se ministarstva pravosuđa dogovorila da pravosudni postupak protiv Purde vodi hrvatsko pravosuđe pod srpskim nadzorom.

Hrvatska se vlast drži kao da je zaboravila tko je godine 1991. temeljito razorio Vukovar, pobio, prognao, odveo u zarobljeništvo tisuće i tisuće Vukovaraca. Zato se i ne pita: Otkud sada srpska jurisdikcija u Vukovaru? Nije li Vukovar u Hrvatskoj? Ako je u Hrvatskoj ratovala JNA, a ne Srbija, otkud u Srbiji toliki

logori za Hrvate? Ako se danas Srbija odriče svoje negdašnje vojske, zašto u Purdinu slučaju postupa po odluci njezina suda? Ta pitanja možda ne muče sve hrvatske branitelje. Ali sve ih uznemiruju optužbe zbog ratnih zločina. Oni znaju da su gotovo svi istaknutiji sudionici Domovinskoga rata već zaglavili u haaškim, hrvatskim, bosansko-hercegovačkim, srpskim tamnicama. A vide: Vrijeme teče, ali teče i proizvodnja hrvatskih ratnih zločinaca. Eto, nedavno je programska ravnateljica *Amnesty International* Nicole Duckworth otjerala u zatvor Tomislava Merčepa. Sada pritišće Vladimira Šeksa. A označila je i Davora Domazeta Lošu. Ta ludost ne će sama od sebe stati ni kada se zatvori Haaško sudište. A pravosudno mrcvarenje karlovačkog branitelja Mihajla Hrastova zorno pokazuje kako će posao toga sudišta obavljati hrvatski sudovi.

Hrvatski su branitelji zbog toga izašli na ulice i trgove. Oni javno optužuju hrvatsku državnu vlast da ih je izdala. Traže da se napokon obustave „neosnovani progoni“, da država zaštiti njih i njihove obitelji.

Vlast na tu optužbu odgovara mudro. Predsjednik Države Ivo Josipović ne vidi razloga da se branitelji osjećaju izdanima. On se njima ponosi jer su svojim zauzimanjem i žrtvovanjem stvorili državu. Stoga im poručuje: Nitko ne će progoniti branitelje koji su časno branili domovinu. Ali pred hrvatskim će pravosuđem odgovarati svi koji su se ogriješili o zakon. Hrvatska, veli, ne će biti slijepo crijevo Europe, nego ravnopravna 28. zvijezda Europske unije. Slično zbori predsjednica Vlade Jadranka Kosor. Branitelji su, ističe ona, uz prvoga hrvatskog predsjednika Franju Tuđmana, najzaslužniji za slobodnu i suverenu hrvatsku državu, kojoj se danas smiješi članstvo u

Europskoj uniji. Predsjednik Sabora, slavni haiku pjesnik Luka Bebić, s neznanih se razloga ovaj put odmaknuo od obljetničke poezije.

Argumenti su vlasti i etički, i patetički, i logički — šuplji. Etički: Josipović i Kosorica sretna su Titova djeca, koja danas — kao krajnji korisnici Domovinskoga rata — štite Udbine ubojice. Patetički: Josipovićeve je „zvijezda” blizanka četničke kokarde na partizanskoj kapi, koju je ljetos slavio na četničkomu sajmu u Srbu, a Kosorica je svoga Tuđmana davno zasjenila slavom Ive Sanadera („Kud Sanader, tud i ja!”). Logički: Hrvatska može u Europskoj uniji biti ravnopravna samo s Albanijom, Makedonijom, Crnom Gorom i Kosovom. Stoga nuditi tvorcima slobodne i suverene Hrvatske svijetlu budućnost u Europskoj uniji može samo netko tko ili ne zna što govori ili temeljito prezire zdravi razum tih ljudi

A Domovinski rat, izvorište naše slobode i neovisnosti? Njegovu je slavu definitivno izdala i prodala politika vođena pod geslom „Europska unija nema alternative” kada je — na zahtjev iz Bruxellesa — četnike promaknula u državnu vlast i otvorila trajni lov na hrvatske branitelje.

Što dakle? Hrvatskomu branitelju i ponosnu Hrvatu samo slobodna i samostalna Hrvatska nema alternative. A kako danas stvari stoje, krajnji je čas da takvi ljudi — nasuprot Savezu za Europu, koji čine sve stranke zastupljene u Saboru — stvore Savez za Hrvatsku. Samo se tako može na sljedećim izborima otkupiti izdana i prodana slava Domovinskoga rata. Drugoga puta nema.

21. siječnja 2011.

GLADAC

Ivu Josipovića voli golema većina Hrvata. Novine, radio, televizija barataju podacima — 87 posto, 82,5 posto, 81 posto. Čitatelji, slušatelji, gledatelji gutaju podatke. Likuju... Vrte glavom... Negoduju...

Koliko su pouzdane te vijesti? Tko zna. Djeluju doduše nevjerojatno, ali unatoč tomu obilno hrane i nade i strahove. Zato i jesu tu. A što je zapravo danas u Hrvatskoj vjerojatno, što nevjerojatno? Stvari se čudesno mijenjaju. Neke su se, kao što reče Josipović, jednostavno „izobičajile”. Na primjer Oltar domovine, predsjednička lenta, itd. To se „izobičajilo”. Druge su se stvari, kao što vidimo, jednostavno „uobičajile”. Na primjer izborna prijevara, nacionalna izdaja, itd. To škodi naciji i državi. Ali ne smeta „sposobnu” političaru. Njemu to omogućuje osobitu vrstu kreativnosti.

Stjepan je Mesić na toj novoj običajnosti, nakon lažna svjedočenja protiv Hrvatske u Haagu, osvojio dva predsjednička mandata. Koliko je Mesićevo političko djelo na cijeni, ne pokazuje samo odličje kojim je toga komunističkoga prostaka u ime

Hrvatskoga sabora odlikovao Vladimir Šeks, nego i raskošni ured kojim ga je — zakonski doživotno — o trošku državnoga proračuna počastila Vlada Ive Sanadera. I, dakako, medijski gladac pučke ljubavi prema građaninu predsjedniku iliti predsjedniku građaninu.

Današnji salzburški sužanj Ivo Sanader očito je davno prije nego što je to pokazao hodio stazom Stjepana Mesića. Okretan, kakav već jest, on je odmah nakon izborne pobjede god. 2003. izveo „kopernikanski obrat” u politici svoga Novog HDZ-a. U državnu je vlast kooptirao četnike i ustanovio kult Carle del Ponte. To je sjajno odjeknulo diljem svijeta. Klicale su mu hrvatske kulturne, političke i gospodarske elite, a pljeskali su i moćnici u Washingtonu, Londonu i Bruxellesu, koji su — ako ga možda ipak nisu projektirali — u Sanaderu prepoznali „svoga čovjeka”. Taj pljesak bio je više nego dostatan da ga podjednako slave Hrvatska televizija i Hrvatski radio, Nova TV i RTL, Globus i Nacional, *Morgenblatt* i *Abendblatt*. Sjetimo se kako ga silno ljubljahu i kako mu biglisahu i najprivrženiji sljedbenici i najžešći protivnici — od Jadranke Kosor i Vladimira Šeksa do Davora Butkovića i Jelene Lovrić — sve dok se gladac ne razbi o nekakvu zasad nevidljivu hrid.

— Gledaj ti to! — viče postolar Gašo. — Svi ti državnici nadvisiše Franju Tuđmana. Tuđman je u svoje najbolje vrijeme oduševljavao oko 65 posto hrvatskoga pučanstva, a ovaj, kako’no reče gospodar Banac, ovaj maneken politike, već ga u prvoj petini mandata natkrili za 22 posto! — Pssst, mamlaze! — poklopi ga pipničarka Cila. — Rastjerat ćeš mi goste. A Tuđman? Pa, njega ti je u anketama tih istih novina nadvisivao i Mate Granić. Shvati već jednom: Što čovjek manji, šušur veći!

Ne sluša mi se taj razgovor. Već sam otplovio. Pitam se: Kako su nas, nakon Domovinskoga rata, uspjeli opet odvojiti od nas samih? Kako su nas Ivica Račan, Ivo Sanader i Ivo Josipović uspjeli tako sljubiti sa Srbima? Srbi su nam pobili dvadesetak tisuća ljudi, razorili i spalili desetke naselja, još uvijek tražimo 1015 nestalih ratnika i civila. Ali to nas ne priječi u našoj nastranoj ljubavi. Srbima protuzakonito dajemo 19 tisuća stanova kao naknadu za izgubljena stanarska prava, za to godišnje izdvajamo iz proračuna 400 milijuna kuna, priznajemo mirovinski staž i za vrijeme provedeno u ratu protiv Hrvatske, obnavljamo četničko-partizanske spomenike, družimo se u kulturi, u športu, sudjelujemo u orjunaško-četničkim čarkama oko Draže Mihailovića u Društvu hrvatskih pisaca, promičemo srpsko imperijalno jezikoslovlje, osnivamo zajedničke srpsko-hrvatske ustanove i tvrtke.

Hrvatska osim toga štiti od njemačkoga pravosuđa Udbine udarnike Josipa Perkovića, Zdravka Mustaća, Ivana Lasića, Borisa Brnelića, Brunu Smokvinu, Ivana Cetinića i Marina Modrića osumnjičene za sudjelovanje u ubojstvima Hrvata na njemačkomu tlu, a srpskomu pravosuđu elegantno prepušta vukovarskoga branitelja Tihomira Purdu osumnjičena za tobožnji ratni zločin počinjen na hrvatskomu tlu u borbi protiv srpskog agresora. Tko je tu lud!?

Kada padne brus u bunar, prsnut će medijski gladac. Tada će doduše biti kasno, ali će i slijepac jasno vidjeti što zdrave oči i danas vide gledajući idilu Ive Josipovića i Borisa Tadića: Josipović je posljednji hrvatski *Hans im Glück* (Ivo u sreći). Nesretnika je u nizu: grumen zlata za konja, konja za kravu, kravu za gusku — zapala zadnja trampa: gusku za brus. Neka mu se Bog smiluje.

28. siječnja 2011.

ZA HRVATSKI ENTITET

Što je danas Bosna i Hercegovina? Službeno: država jednakopravnih naroda — Bošnjaka, Srba i Hrvata. Prostire se na 51.129 četvornih kilometara kopna između Srbije, Hrvatske i Crne Gore.

Narodi su kulturološki više različiti nego slični. Narodne oznake uglavnom se poklapaju s vjerskima. Bošnjaci su muslimani, Srbi pravoslavci, Hrvati rimokatolici. Tri naroda žive u dvama podjednako prostranim, široko autonomnim područjima — u tzv. entitetima (“bićima”, “bivstvima”) — i u jednom “iščašenom” distriktu (kotaru). Veći entitet, Federacija Bosne i Hercegovine, obuhvaća oko 51 posto, a manji, Republika Srpska, oko 49 posto ozemlja. Distrikt Brčko ustanovljen je kao kondominij dvaju entiteta. No on je pod izravnom upravom središnje državne vlasti.

Pučanstvo je Federacije BiH mješovito: oko 70 posto Bošnjaka, oko 20 posto Hrvata i neznatan broj Srba. Federacija je dakle multinacionalna, multikulturalna i multikonfesionalna. U Republici Srpskoj žive gotovo samo Srbi. Republika je dakle uninacionalna, unikulturalna, unikofesionalna. Zbog takva sasta-

va pučanstva većinski narodi imaju premoćnu većinu u entitetskim parlamentima — u Federaciji Bošnjaci, u Republici Srbi. Politiološke su oznake u nazivima entiteta nepouzdana. Bošnjačko-hrvatska Federacija BiH nije federacija (savez). Nije naime sazdana ni od kakvih saveznih jedinica. Republika Srpska, iako je tomu vrlo blizu, zasad nije republika (država), jer nije samostalna. Država je Bosna i Hercegovina. Ona je konfederacija Federacije i Republike. Ali, iako u sebi nosi Republiku Srpsku, sama Bosna i Hercegovina nije republika. A nije ni monarhija, iako njome samovoljno upravlja Visoki predstavnik međunarodne zajednice.

Visoki predstavnici nisu uvijek samo moćni upravitelji. Oni su katkada i vrlo kreativni državnici. Carlos je Westendorp Bosni i Hercegovini skrojio državne simbole, grb i zastavu, koji nikomu ne znače ništa. Wolfgang joj je Petritsch god. 2002., ne obzirući se na Daytonski mirovni sporazum, nametnuo ustavne promjene koje određuju da Vladu Republike Srpske čine — 9 Srba, 5 Bošnjaka i 3 Hrvata, a Vladu Federacije BiH — 9 Bošnjaka, 5 Hrvata i tri Srbina. Od tada u Parlamentu i u Vladi Republike Srpske Srbi mogu nadglasavati Bošnjake i Hrvate, a u Parlamentu i u Vladi Federacije BiH Bošnjaci mogu nadglasavati Hrvate i Srbe.

Tom pogodnošću izdašno se koriste i Srbi i Bošnjaci, pa jednostavnom većinom i u parlamentima i u vladama entiteta donose odluke protiv Hrvata. U tomu prednjače najviše zakonodavne i izvršne vlasti Federacije BiH. One prenose ovlasti županija na razinu entiteta. Tako zatiru zadnje tragove hrvatske kulturne, obrazovne, informativne i političke autonomije. Daytonska Bosna i Hercegovina nudi dakle Hrvatima okrutan

izbor: ili se pretopiti u druge narode ili se iseliti u druge države. Crno? Svakako. Ali nudi ako ne osobito mudar, barem nuždan zaključak: Bez entiteta (“bića”, “bivstva”) nema identiteta (onih obilježja koja biće čine upravo onim bićem koje ono jest).

To stanje bilo je jasno vidljivo i prije pet godina. Tada je Ivan Zlopaša u nakladi Hrvatskoga bloka BiH u Mostaru objavio knjigu *Politička sudbina Hrvata u BiH* (dostupna u elektroničkom obliku na internetskoj adresi: www.hercegbosna.org). Hrvatski blok BiH pokušavao je, predstavljajući tu knjigu u predizbornoj kampanji god. 2005., nametnuti hrvatskoj javnosti pitanje hrvatskoga entiteta u BiH kao prvorazredno političko pitanje. Ali “politička” je “korektnost”, kako u Hrvatskoj tako i u Bosni i Hercegovini, ugušila javni govor o tomu. U međuvremenu je vanjska stega malo popustila, pa bi Zlopašina *Politička sudbina Hrvata u BiH* mogla naići na relativno široku recepciju. Ona to svakako zaslužuje jer je u biti solidno obrazložen pledoaje za ustavni preustroj Bosne i Hercegovine u samoodrživu državu. A višenarodna država, da bi bila samoodrživa, mora počivati na načelu institucionalne ravnopravnosti svih svojih konstitutivnih naroda.

Uz tu preporuku Zlopašina suverenizma, evo na kraju i utjehe onim spekulativnim mudracima koji se svim svojim umnim silama protive stvaranju hrvatskoga entiteta u Bosni i Hercegovini. Po posljednjemu popisu pučanstva iz god. 1991. imala je Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina 4.377.033 stanovnika: 1.902.956 (43,47%) Muslimana, 1.366.104 (31,21%) Srbina i 760.852 (17,38%) Hrvata. Danas nitko ne zna stvarno stanje. Američka Središnja obavještajna služba (CIA) procijenila je u srpnju 2010. da u Bosni i Hercegovini živi 4.621.598

ljudi. Procjenu o udjelu pojedinih naroda: 48% Bošnjaka, 37,1% Srba, 14,3% Hrvata i 0,6% ostalih, CIA nije mijenjala od god. 2000., kada je procijenila da u Bosni i Hercegovini živi ukupno 4.025.000 ljudi. U daytonskoj se dakle nakazi od države u zadnjih deset godina broj Hrvata povećao sa 625.916 na 660.889! Blago onomu tko povjeruje.

4. veljače 2011.

RUŽNA PRIČA

Treba čitati. Osobito kolumniste u tuđinskim dnevnim listovima. Tamo uvijek netko domoljubno dipli. To što dipli obično nije odveć suvislo, ali uvijek je lijepo. I kao takvo zavrjeđuje uljuđenu pozornost.

Gdje čitatelj ne vidi prsta pred nosom, kolumnist, vidovit kakav već jest, vidi bjelodano. I vidi sve — od pobude i iskona do svrhe i svršetka svakog čina! Njemu za to ne treba nikakva zbilja. Dostatan je mig s lažnih Grčkih Gorica. On će oko toga miga za tili čas ispresti podobnu — ovakvu ili onakvu — priču. A tko daje mig? Možda kakva hulja, licemjer, lažljivac, prevrtljivac, smutljivac? Možda. No to nije važno. To se u priči ne će odraziti. U njoj će svjetlucati istina. Kao rosa u paukovoju mreži Banijskih ratnih praskozorja Gordana Lederera.

U subotu, 5. veljače, zagrebački je *Abendblatt* (Večernji list) donio pravi dragulj novinske lijepe književnosti — priču pod naslovom „Tko to u Hrvatskoj zaziva građanski rat”. Pisac je općinstvu dobro znani štovatelj političkoga lika onoga narodnog zastupnika koji je slavio kameleonstvo kao umijeće

preživljavanja, svjetlao ćudorednu čistoću Sanaderove sahat-zbirke, kao kršćanin, birajući između Crkve i Europske unije, izabrao Uniju. A povrh svega toga nikada ne laže, samo katkad ne govori istinu.

Priča je upravo apokaliptična. Utoliko je bolja od svoga naslova. Pisac se pribojava gadna spleta okolnosti. Purda bi mogao biti izručen Srbiji i tamo osuđen, a Haaški bi sud generalima Gotovini, Markaču i Čermaku mogao izreći drakonske kazne. Ako se to dogodi, veli pisac, Hrvatska će biti na nogama! U nezgodan čas, jer pred nama je dovršetak pregovora s Bruxellesom o članstvu Hrvatske u Europskoj uniji. A oni koji promiču „jugosferu”, nastoje prekinuti te pregovore kako bi Hrvatska poslije, umrežena u „jugosferu”, ušla u Europsku uniju „u paketu” sa Srbijom. I zato će, veli umni pisac, ovdje biti politički pakao do ljeta.

Taj pakao je valjda građanski rat. A tko ga zaziva? Nipošto Jadranka Kosor. Gospođa Kosor je eurotropna i mirotvorna. Njoj treba stabilnost, kako u zemlji tako i u stranci.

Građanski rat zazivaju oni koji čeznu za „jugosferom”, „Zapadnim Balkanom”, „Balkanijom” ili kakvom god Jugoslavijom. Tu struju simboliziraju predsjednik Republike Ivo Josipović i „SDP-ov jastreb” Željko Jovanović. Prvi se diči prijateljstvom sa srpskim predsjednikom Borisom Tadićem, a drugi — Bože mu oprost! — naziva vodstvo HDZ-a zločinačkim.

Ima tu nešto. Hrvatska „na nogama”, „građanski rat”, „repetiranje pištolja” — nisu osobito vjerojatne stvari. Ali, premda DORH i USKOK, Remetinec i Salzburg snažno podupiru Jovanovićevu retoriku, u *Abendblattovoj* priči ipak svjetlucaju zrnca istine. No ona su tu samo da nas opsjene. Da nam se učini

kako je ropstvu protivno ropstvo — Zapadnomu Balkanu Europska unija. A nije tako. Ropstvu je protivna sloboda, integracijama samostalnost.

Zbog toga je ta lijepa priča u biti — ružna. Ona ne laže, samo ne govori istinu. Model je zamjena teza. Postavio ga je negdašnji glavni tajnik HDZ-a Ivan Jamjak, kada je udrugu državotvornih stranaka „Jedino Hrvatska” optužio da želi zadržati Hrvatsku na Zapadnom Balkanu.

Priča je i tužna. Umni kolumnist sigurno zna da je ideja Zapadnoga Balkana i „jugosfere” potekla iz Londona, a k nama došla iz Bruxellesa.

Ostvarivanje te geopolitičke ideje počelo je u jesen god. 2000. na Zapadnobalkanskomu summitu EU u Zagrebu. Točka 3. „Završne izjave” toga skupa, koju su potpisali Mesić i Račan, precizira: „Od sada šefovi država i Vlada pet zemalja (Albanije, Makedonije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Jugoslavije) (...) obvezuju se da će između svojih država sklopiti sporazume o regionalnoj suradnji koji predviđaju politički dijalog, regionalno područje slobodne trgovine”, itd. Držeći se tih obveza, Mesić i Sanader češće su izjavljivali da „Hrvatska ne će bježati iz regije”.

U svjetlu tih obveza treba gledati i na Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju, na Sanaderovu koaliciju s SDSS-om, na Zapadnobalkansku zonu slobodne trgovine (tzv. Nova CEFTA), na kult Milorada Pupovca i Rade Šerbedžije. Hrvatsku su dakle u Zapadni Balkan najvećim dijelom umrežili eurotropni Sanader i njegova podjednako eurotropna namjesnica Jadranka Kosor. O tomu se, naravno, ne može domoljubno dipliti u Styrijinu *Abendblattu*.

11. veljače 2011.

VRAŽJE ŠKUDE

Ova je godina u znaku zločina. Haaški će sud izreći presude „udruženomu zločinačkom pothvatu” hrvatskih i bosansko-hercegovačkih Hrvata. Taj izričaj podrazumijeva u Haagu državno osamostaljenje Hrvatske i pokušaj bosansko-hercegovačkih Hrvata da u svojoj zemlji izbore slobodu i ravnopravnost s Bošnjacima i Srbima. Haaški sud sudi simbolično. Stoga će Antu Gotovinu, Mladena Markača, Ivana Čermaka, Jadranka Prlića, Brunu Stojića, Slobodana Praljka, Milovoja Petkovića, Valentina Čorića i Berislava Pušića ili osloboditi krivnje ili im izreći drakonske kazne.

Predstavnici hrvatske državne vlasti nekoć su javno ispovijedali vjeru u nedužnost haaških optuženika i predstavljali se kao *amici curiae* (prijatelji Suda), koji će im pomoći da dokažu svoju nevinost. Ali nisu bili prijatelji Suda, bili su prijatelji njegova Tužiteljstva. Potvrđuju to pohvale Carle del Ponte nakon uhićenja generala Gotovine i dojučerašnje zlostavljanje Gotovinina odvjetnika Marina Ivanovića na zahtjev Sergeja Brammertza.

Ne treba podcijeniti ni rad podružnica Haaškoga suda u Hrvatskoj. One su u progonu „zločina” mnogo djelotvornije od svoje središnjice. Dosad su osudile sve uglednije „zločince”, a oko 1.500 sudionika „udruženoga zločinačkog pothvata” nagale su na samoubojstvo. Nedodirljivih nema. Saslušavaju se svi sumnjivi, jednako bivši ministar unutarnjih poslova (Ivan Vekić) i bivši branitelji Vukovara (Predrag Janjić Tromblon, Danko Maslov). Načet je i negdašnji „Tuđmanov jastreb” Vladimir Šeks, iako se u međuvremenu prometnuo u Šanaderova haaškog aeda. Gdjekoji se „zločinac”, kao Tihomir Purda, radi očitosti dobre *saradnje u regionu*, galantno prepušta sestrinskim ustanovama u Srbiji i Bosni i Hercegovini. Što će današnjoj Hrvatskoj vukovarski branitelj i bivši zatočenik srpskih koncentracijskih logora Tihomir Purda? On Zagrebu ne treba. Zato ga danas, doduše u Sarajevu, opet *isledjuje* Beograd.

Hrvatska je postala zavičaj svakojakog zločina. Puni su nam zatvori fine gospode. Što — puni?! Prepuni! Borba protiv korupcije silno ih je pretrpala. Eto, ni čestit diplomat s pravomoćnom presudom u džepu ne može početi vraćati dug pravnoj državi. Nema mjesta u buhari. Gospodin se stoga smuca po otmjenijim zagrebačkim lokalima i troši — svoj?! — novac. Što može. Velika je nevolja neriješeno zatvorsko pitanje. Davno je na to u Šibeniku upozorio Ivo Josipović. Nismo vjerovali. A gle, bivši nam predsjednik Vlade već mjesecima čami u tuđini, čekajući da mu vlast u domovini riješi zatvorsko pitanje.

Ali nije zločin u našoj domovini od jučer. On je tu valjda oduvijek. Eto, službeno doznadosmo da je u Hrvatskoj evidentirano 718 lokacija na kojima se nalazi 628 masovnih i 171 pojedinačno grobište. U tomu nas je razmjerno nadmašila samo Slo-

venija. Tamo je utvrđeno 581 neobilježeno masovno grobište. Ali i u tim su grobovima najbrojnije kosti Hrvata. Nisu to nikakve novosti. Novost su policijski dokazi da su u partizanskom velezločinu nad Hrvatima osobno sudjelovali Josip Manolić, Josip Boljkovac i Rade Bulat.

Nije nas iznenadila ni Josipovićeve javna obrana tih ljudi. Sjećamo se njegove ode partizanskoj kapi kao poruci ljubavi i mira. Ali od predsjednika Republike Hrvatske nismo ni u snu očekivali izjavu da su ljudi koji su u Drugom svjetskom ratu rušili hrvatsku državu, a nakon rata, da bi mogli obnoviti Jugoslaviju, pobili najmanje 200.000 Hrvata — bili na pravoj strani. Kako je sve to moguće? Kako je moguće bez grižnje savjesti zamijeniti opće dobro općim zlom?

Sve je to, sav taj odvratni zapetljaj — veli mi prijatelj — vulgarna posljedica politike kojoj Europska unija nema alternative. Naše je ponašanje u konačnici pitanje vjere. Tko ne vjeruje da Hrvatska može biti slobodna i samostalna država, tko misli da ona mora biti igračka stranih sila, taj nema čudorednih dvojba. Njemu je pobrinuti se za se. To je, prijatelju, uzvišeni razlog s kojega naši politički kesedžije već deset godina, poput Petra Schlemihla, prodaju đavlu svoju sjenu za kesu u kojoj nikad ne ponestaje škuda. A tako će posve sigurno državu pretvoriti u zločinački entitet Zapadnoga Balkana.

Da — rekoh — hoće oni. Naravno, ako narod, poput Petra Schlemihla, u odlučnom času ne odbaci kesu u kojoj ne ponestaje vrazjih škuda.

18. veljače 2011.

VELIKOSRPSKA SUDBENOST

Trostrani, srpsko-hrvatsko-bošnjački zapletaj oko Tihomira Purde svima je napokon otkrio ono što je od početka mogao vidjeti svatko koga je to zanimalo. Ali ljudi su se uglavnom pravili gluhima i slijepima.

Kada su god. 2000. Stjepan Mesić, Ivica Račan i Dražen Budiša inaugurirali „politiku novoga smjera”, nazivom su — hotice ili nehotice — prizvali u sjećanje „politiku novoga kursa” iz god. 1905. Tada su dalmatinski pravaši Frano Supilo i Ante Trumbić odbacili Starčevićev suverenizam i priklonili se Strossmayerovu integracionizmu. Promjenu „kursa” opravdavali su dogmom: Bez Srba ne možemo ništa, sa Srbima možemo mnogo. Tako je stvorena Hrvatsko-srpska koalicija, koja je poslije, pod vodstvom Svetozara Pribičevića, Hrvatsku utjerala u Jugoslaviju.

Mesićev i Račanov „novi smjer” vrlo nas je brzo vratio na početak XX. stoljeća. Supilo i Trumbić pronevjerili su, rekao bi Đalski, san hrvatskoga naroda — ideale slobode i samostalnosti. Mesić i Račan pronevjerili su ostvarenje tih ideala. Zaokret državne politike od suverenizma Franje Tuđmana u integra-

cionizam Josipa Broza neshvatljiva je ludost. No ona se Mesiću i Račanu ne može zamjeriti. Nisu oni bili novi ljudi. Narod ih je znao. Mogao je brojnijim izlaskom na izbore spriječiti njihov povratak na vlast, ali je radije sagriješio propustom.

Drugo su Ivo Sanader i Vladimir Šeks. Oni su god. 2003. izbornu pobjedu svoga Novog HDZ-a izvojevali pod Tuđmanovom suverenističkom zastavom. Nakon izbora izveli su glasoviti „kopernikanski obrat”. Krilaticu „Sve za Hrvatsku, Hrvatsku ni za što” zamijenili su trgovačkom ponudom: „Nema cijene koju nismo spremni platiti za članstvo Hrvatske u Europskoj uniji”. Da pokažu Bruxellesu kako ozbiljno misle, sklopili su vladajuću „hrvatsko-srpsku koaliciju” sa zločincima koji su Hrvatsku poharali kao nitko dotad. Taj zaokret od suverenizma k integracionizmu, od Tuđmana k Titu, nije samo ordinarna prijevara birača. To je mnogo više: prelazak sa svoje na tuđu stranu, sa strane svoga naroda na stranu njegova neprijatelja. Takav se postupak prije procvata „političke ispravnosti” (*political correctness*) nazivao jednostavnim imenom i jednostavno kažnjavao.

To su stvari koje ne treba elaborirati. Dostatno je spomenuti preventivno umirovljenje ratnih zapovjednika Hrvatske vojske, Zapadnobalkanski summit EU, Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP), „dobre aranžmane” s tužiteljicom Haaškoga sudišta Carlom del Ponte, lov na generala Antu Gotovinu, upletanje u zapadnobalkanske organizacije (Nova CEFTA, Vijeće za regionalnu suradnju), sklapanje multilateralnih sporazuma i ugovora sa zemljama Zapadnoga Balkana. Sve su to sudbonosni potezi. A kako smo na njih reagirali? Mlako ili nikako.

Nisu te ludosti u Hrvatskoj samonikle. To su plodovi srca i uma moćnih ljudi u Bruxellesu, Londonu i Washingtonu. Na

području ideja hrvatski su politički kesedžije mnogo manjeg kalibra i dometa. Potvrđuju to dva vrlo svježja primjera.

Kaznenopravni skladatelj Ivo Josipović ne može se kod svoga ideološkog rodaka Borisa Tadića zauzeti za Tihomira Purdu. Time bi, veli, ugrozio neovisnost srpskoga pravosuđa. Krasno! Ali može stručnim i političkim autoritetom braniti Manolićeve i Boljkovčeve zločine od policijskih dokaza. To valjda krijepi neovisnost hrvatskoga pravosuđa?! Hrabrost i odlučnost Jadranke Kosor u boju protiv korupcije ravna je hrabrosti i odlučnosti sv. Jurja u boju protiv zmaja. Nema, veli gospoda Kosor, nedodirljivih. Ali kad ju prosvjednici u Grubišnomu Polju prozvaše maćehom hrvatskih branitelja, gospoda hrabro odbi tu zamjerku samooptužbom za korupciju. Nije im, veli, bila maćeha kada je nekima od njih „isposlovala respektabilne mirovine“. Što znači „isposlovala“? Kako na te stvari gledaju DORH i USKOK? Onako kako su hrvatski branitelji dosad gledali na politički zaokret od Tuđmana k Titu. Mlako ili nikako.

Napokon je državni dužnosnik malo manjega kalibra, ministar pravosuđa Dražen Bošnjaković, ispalio svijetleću raketu: Ili Purda ili zatvaranje Poglavlja 23. U prijevodu: Ili slobodna i samostalna Republika Hrvatska ili velikosrpska sudbenost u zapadnobalkanskomu bantustanu Europske unije. Trećega nema.

Sada, kada je alternativa kristalno jasna, više ne ćemo moći mlako ili nikako. Morat ćemo prosvjedovati — masovno, odlučno, uredno — pretvarajući prosvjede u vježbališta za slobodne i odgovorne izbore.

25. veljače 2011.

TRI PROSVJEDA

Uzburkala se Hrvatska. Prosvjeduje se u Vukovaru, u Grubišnomu Polju, u Koprivnici, u Zagrebu, u Splitu, u Puli, u Osijeku, u Omišu, u Slavonskomu Brodu, u Šibeniku. Prosvjeduju hrvatski branitelji, seljaci, radnici, ribari, nezaposleni. Prosvjeduju stari i mladi.

Što tjera ljude na ulice i trgove? Nezadovoljstvo općim stanjem u državi. Svi prosvjednici složno drže da je poročna vlast, koja se odvojila od njih i njihovih potreba i želja, dovela državu na rub propasti. Ali ciljevi prosvjedā nisu ni jedinstveni ni posve razvidni. Oni su dijelom očito različiti, dijelom prilično nejasni, dijelom posve mutni.

Ipak, ponešto se u prosvjedu održanom u subotu 26. veljače 2011. pod geslom „Stop progonu hrvatskih branitelja” izbistrilo i — s obzirom na ciljeve — oštro razlučilo neke skupine prosvjednika, pa se može reći da su taj dan u Zagrebu održana tri prosvjeda — dva na Trgu bana Josipa Jelačića i jedan u Policijskoj akademiji.

Organizator središnjega prosvjeda, Udruga hrvatskih branitelja 1990.—1996., i njegov voditelj, general Željko Sačić, nisu rušili Vladu. Oni su pozivali na solidarnost s Hrvatima koje srpsko-hrvatsko-bošnjačko pravosuđe danas progoni kao ratne zločince: u prvom redu s vukovarskim braniteljima i bivšim zatočenicima srpskih sabirnih logora Tihomirom Purdom, Petrom Janjićem Tromblonom i Dankom Maslovom, te Veljkom Marićem, kojemu se sudi u Beogradu.

Zahtijevali su obustavu progona hrvatskih branitelja; kaznenozakonsku zaštitu Domovinskoga rata; uskratu financijske potpore udrugama i publikacijama koje kriminaliziraju i izvrgavaju ruglu Domovinski rat; dokidanje Zakona o općem oprost; kazneno procesuiranje agresorske srpske vojske; čišćenje Hrvatske od komunizma; zabranu provedbe naloga protuhrvatskih moćnika; objavljivanje skrivenih sporazuma sa Srbijom i Crnom Gorom.

Vođe Vladinih „nevladinih udruga” nisu, naravno, mogli pristati uz takve zahtjeve. Okrenuli su stoga leđa braći po oružju i povukli se, pod vodstvom Josipa Đakića, u Policijsku akademiju u Dubravi. Odatle su prosvjedovali protiv — prosvjeda u središtu Grada! Oni, rekao je Đakić, ne podupiru taj prosvjed, jer ga organiziraju ljudi koji su „govorom mržnje” i „zveckajući oružjem” osramotili braniteljsku populaciju. Iz Policijske su akademije istaknuli službouljudan zahtjev. Vlast bi se, vele, trebala držati Deklaracije o Domovinskom ratu koju je Zastupnički dom Hrvatskoga državnog sabora donio u listopadu 2000. To je onaj dostojanstveni dokument koji je Račanova zastupnička većina sročila kao dimnu zavjesu za izdajnički Zapadnobalkanski summit EU u Zagrebu.

Unosnu kapitulaciju ratnika i ratnih stradalnika u Policijskoj akademiji pokušalo je na Trgu bana Josipa Jelačića junački poništiti nekoliko stotina mladih ljudi. Oni su, okupivši se preko društvene mreže *Facebook*, dva sata uredno prosvjedovali s braniteljima, a onda su najednom odlučili preskočiti ogradu svoje slobode te kroz Radićevu ulicu prodrijeti na zabranjeni Trg sv. Marka i tamo istaknuti jedan jedini zahtjev: da Vlada odstupi. To je u krvavu metežu spriječila interventna policija.

Naravno, nasilje nije rješenje. Na valu nasilja u politici najbolje jašu ništarije. To su, čini se, shvatili i *facebookovci*. Dva dana poslije, u ponedjeljak 28. veljače, ponovili su nenasilan prosvjed. No to im nije donijelo naklonost službenoga „javnog mnijenja“.

Stalni se politički postav duboko zabrinuo. Tko su ta djeca? Otkud sad oni? Zar politika u Hrvatskoj nije rezervirana za muševce poput Josipa Manolića, Stjepana Mesića, Josipa Boljkovca, Bude Lončara, Luke Bebića, Vladimira Šeksa?! I slijedio je brzometni odgovor vlasti: To su huligani, uličari, neotesani balavci, anarhisti. Ne šuti ni oporba. Ona trabunja o revolucionarnom nadahnuću iz Sjeverne Afrike i s Bliskoga Istoka, o fascinaciji društvenim mrežama, itd. Neki u toj mladosti vide nečastivo protivljenje ulasku Hrvatske u Europsku uniju! Najžešći su ostarjeli gojenci komunističke „permanentne revolucije“. To su, vele oni, ljudi bez pameti, neonacisti, ustaše.

Ne, gospodo! Ne, drugovi! To su stare, potrošene floskule. Ti su mladi ljudi — kakvi god bili — naša djeca. Oni znaju da je Hrvatska njihova zemlja. A braneći tu zemlju, mladost ne će poput staraca udarati na posljedice, nego na uzroke njezinih nevolja.

4. ožujka 2011.

IZBORNI SUSTAV

Po istraživanjima javnoga mnijenja golema većina Hrvata (više od 80 posto) drži da Hrvatska ide u lošu smjeru, a nešto manja, ali također velika većina (više od 60 posto) za sebe tvrdi da je politički nitko ne predstavlja. Koliko su istiniti ti nalazi?

Prosudbu da Hrvatska ide u lošu smjeru ovjerovljuje okrutna zbilja. Hrvatska srlja na Istok da bi stigla na Zapad, nosi svoju slobodu i samostalnost na Zapadni Balkan da bi je darovala Europskoj uniji. Ona zbog toga već desetak godina u politici, u gospodarstvu, u znanosti, u kulturi, u športu raspiruje sablažnjivu ljubav prema Srbiji. O tomu neumorno pjevaju trubaduri „regionalne suradnje” Stjepan Mesić i Ivo Josipović. Na „usiljenom maršu” u Europsku uniju politički su predstavljene samo tzv. „nacionalne” manjine i oni Hrvati koji se, po uzoru na Ivu Sanadera, od žrtvovanja općega dobra nadaju kakvu osobnom probitku.

Kada država tako dugo ide u lošu smjeru, a veliku većinu državljana politički nitko ne predstavlja, goleme su nevolje naravna posljedica toga stanja. Kakve nevolje tište Hrvatsku,

pokazuju tri svježa podatka: 334.000 nezaposlenih; 70.000 radnika koji rade, a ne primaju plaću; 2,5 milijuna ovršnih naloga u Financijskoj agenciji.

Pred tom strašnom kulisom, dok nad pozornicom visi skoro devet haaških i petstotinjak hrvatskih presuda za „udruženi zločinački pothvat”, u negdašnjem se Hrvatskomu državnom saboru, današnjemu Savezu za Europu, vodi žestoka institucionalna, a na trgovima i ulicama još žešća izvaninstitucionalna politička rasprava.

Savez za Europu, kao i 27 posto Hrvata, drži da je ulazak Hrvatske u Europsku uniju dobra stvar. Glavni saveznici znaju da u Bruxellesu ima puno dobro plaćenih mjesta koja se popunjavaju bez izbora. Zbog toga se za tu „dobru stvar” HDZ i SDP bore kao lavovi.

HDZ predviđa da će izgubiti izbore. Stoga želi, bude li se ikako dalo, prvo uvaliti Hrvatsku u Europsku uniju pa nakon toga raspisati izbore.

SDP predviđa da će pobijediti na izborima. Ali redovni su izbori daleko, a buduća pobjeda „na bodove” nikad nije posve izvjesna. Bolje ju je, ako se ikako može, koliko-toliko osigurati prethodnim „nokautom” suparnika. Stoga SDP zahtijeva odstup Vlade i prijevremene izbore, a tek nakon izbora održavanje referenduma o pristupu Europskoj uniji.

Na trgovima i ulicama raspravlja vrlo raznorodan svijet. Vrve nevoljnici svih vrsta. Među njima su i svi oni koji misle da iz prosjeda mogu izbiti kakav probitak. Tu su svakako i SDP-ovi majstori meteža. Ne stoga što tako fabuliraju HDZ-ovi bojovnici Andrija Hebrang i Frano Matušić, nego stoga što na trgovima i ulicama najglasnije kriješti SDP-ov interes: Dolje Vlada! Izbori! Izbori!

Prijevremeni izbori mogu iznjedriti novu vladu — vjerojatno SDP-ovu. Ali izbori ne će promijeniti politiku. Održe li se po sadašnjim pravilima — za Hrvate po razmjernomu, za nehrvate po većinskomu sustavu — izbori će samo legitimirati pogubni proces. Hrvatska će i dalje ići u lošu smjeru i na tom putu gomilati nevolje.

No, svakako je dobro što se narod budi. Ako ga opet ne shrva san, on će vrlo brzo uočiti svoju snagu i ustobočiti se na onomu što u 2. stavku svoga 1. članka propovijeda Ustav RH: Vlast proizlazi iz naroda i pripada narodu kao zajednici slobodnih i ravnopravnih državljana. A suvereni narod može vrlo lako promijeniti i Vladu i politiku.

Za to su u Hrvatskoj prije svega nužne dvije stvari: 1. izjednačiti sve državljane u političkim pravima; 2. uvesti većinski izborni sustav s onolikim brojem izbornih okruga koliko se zastupnika bira. Prva bi promjena uklonila postojeću političku diskriminaciju (pozitivnu prema nehrvatima u Hrvatskoj, negativnu prema Hrvatima izvan Hrvatske). Druga bi razvlastila stranačke knezove, dokinula negativnu selekciju kandidata i povećala političku predstavljenost državljana.

Bez tih promjena ne će biti slobode, jednakosti i bratstva. Izbori će — bili redovni ili izvanredni — preslikati sadašnje stanje. Po današnjemu izbornom sustavu Nazifu Memediju ništa ne stoji na putu u Sabor, no teško da bi tamo dospio Ante Starčević. Hrvati će stoga — u siromaštvu, strahu i poniženju — i dalje biti prepušteni milosrđu Beograda i Bruxellesa.

To bi trebali imati na umu svi oni domoljubi koji se izvan Saveza za Europu spremaju na izbore, a osobito svi oni koji su — poput Željka Sačića — oružjem branili Hrvatsku.

11. ožujka 2011.

IDEJNA POMUTNJA

— Više nema Saveza za Europu! — panično je ovih dana objavila Jadranka Kosor.

Kako nema?! Što se dogodilo?! Umro?! Raspao se?! Pomele ga ulice i trgovi?! Ili ga je možda razvrgnuo bezazleni transparent VOLIM HRVATSKU — NE U EU?! Nitko ne zna što se dogodilo. Ali što je, tu je. A Hrvati su uljudan, sućutan narod. Na vijest da više nema Saveza za Europu mnogi su duboko uzdahnuli. I pristaše i protivnici. Što sad? Što će sada vlast i oporba nuditi narodu? Čemu će se narod protiviti?

Doista, velik bi to bio gubitak. Veličinu toga gubitka može dočarati samo usporedba današnjega Saveza za Europu i njegove suprotnosti — negdašnjega saveza za Hrvatsku. Neka mi stoga bude dopušteno podsjetiti da je ideja hrvatske državne samostalnosti i suverenosti 25. lipnja 1991. pod vodstvom Franje Tuđmana okupila više nego dvotrećinsku većinu narodnih zastupnika. Tada je to bila moćna ideja. Dapače, vrlo moćna. No brzo ju je, već na razmeđu XX. i XXI. stoljeća, nadjačala Mesićeva i Račanova ideja hrvatske državne nesamostalnosti i nesuverenosti.

Ta se ideja god. 2004. pod Ivom Sanaderom tako rasplamsala da je zahvatila sve — beziznimno sve — narodne zastupnike! Osobito je očarala tadašnjega HSP-ova vođu Antu Đapića. Poslije je taj „starčevićanac“ posve ozbiljno tvrdio da je osnutak Saveza za Europu najveći uspjeh 5. saziva Hrvatskoga sabora.

Još u svibnju prošle godine glavne su crte suvremenoga hrvatskog domoljublja bile strah od Bruxellesa i vjernost Bruxellesu.

U Bjelovaru se tada, na poziv HSP-a, sastala oveća skupina domoljubnih muževa radi zajedničkog izlaska na izbore. Nazočna su bila i dva učena kandidata s prošlih predsjedničkih izbora. Dekor su sastanku bili portreti Ante Starčevića i Franje Tuđmana. Tužan dekor. Prijepoma je naime bila samo ideja hrvatske državne samostalnosti i suverenosti. Nitko od sudionika, osim dvojice-trojice čudaka, nije bio pripravan za tu ideju žrtvovati ni lulu duhana. A, gle sada! Izvršni predsjednik HSP-a Daniel Srb iznenada objavi da se njegova stranka protivi ulasku Hrvatske u Europsku uniju!

Vijest je odjeknula kao grom iz vedra neba. Neki kažu: Kakav grom? To je predizborni bubanj! Sad, bilo ovako ili onako, malo je vjerojatno da je Srb svojim postupkom izazvao mrtvozorničku tvrdnju gospode Kosor s početka teksta. Ali, opet, tko zna? U hrvatskoj su politici moguća svakakva čuda. Možda je Savez za Europu nekakvo totalno — da ne kažem totalitarno — tijelo. Možda ga na životu održava samo sveukupnost saborskih zastupnika. U takvu slučaju, otpadne li samo jedan član, na primjer zastupnik Srb, nužno propada cijelo tijelo.

Da, svašta je moguće. Ali na žalost nije tako. Dugo je Savez za Europu vodio Hrvatsku iz pokore u pokoru. Pod njegovom se upravom Hrvatska odricala svoga suverenog prava na moru, činila teritorijalne ustupke, uhićivala svoje ratne junake, izručivala ih

tuđinu i sama osuđivala, a svoje strateške tvrtke prodavala strancima u bescjenje, pozitivno diskriminirala svoje zatornike, ubojice i palikuće, pokajnički hrleći natrag u krvavu idilu Zapadnoga Balkana. Na poslijetku je Savez za Europu bezobzirnno prilagodio njezin suverenistički Ustav svojim integracionističkim potrebama i tako je doveo „na prag” Europske unije. Odatle joj sada otvara jasnu perspektivu. Hrvatska će, veli njezin predsjednik Josipović, i kada uđe u Europsku uniju, voditi proeuropsku politiku, a to u našem slučaju znači — regionalnu politiku.

Gospođa se Kosor međutim našla u škripcu. Njezin tihi saveznik, gradski gerilac iz Glavica, najednom fućka na Savez za Europu! Hoće odmah izbore, a referendum o pristupu Europskoj uniji nakon izbora. U tomu ga podupiru predsjednik Josipović i tzv. oporba, a Friščić i Pupovac također slute da bi trula kruška vlasti mogla pasti u drugo krilo. Dotle suverenisti javno spaljuju integracionističke stranačke zastave i samu — nepostojeću, ali svetu — zastavu Europske unije. I ozbiljno pitaju Vladu: Tko je, na osnovi kojega zakona, tom zastavom okitio sve hrvatske državne ustanove?

U toj idejnoj pomutnji ostali su bistri samo *Abendblattovi* domoljubni kolumnisti i oni domoljubi koji se spremaju na sljedećim izborima preuzeti vlast. Prvi — pameti usprkos — šire teze „Ipak bolje EU nego Balkan” i „Hrvatskom ulasku u Europsku uniju najviše se protivi Srbija”. Drugi — bez imalo srama — proglašuju zauzimanje za samostalnu i suverenu hrvatsku državu izdajom hrvatstva.

Gospođa Kosor nema dakle razloga za paniku. Dok je škuda, bit će Juda.

18. ožujka 2011.

DVIJE RUPE

Katkad čovjeku odnekud vrcne luckasta iskrica. Obično vrlo napasna. I ne ostavlja ga na miru, nego ustrajno zvrji oko njega. Čovjek se može osloboditi napasnice samo tako da je komu povjeri. Eto, mene je maločas spopala luckasta zagonetka koju je, ako je vjerovati predaji, prije više od stotinjak godina znanci-
ma zadavao Antun Gustav Matoš. Oprostite, moram vam je pri-
općiti: Na jednu rupu ulaziš, na dvije izlaziš, a kada izađeš, tek
si tada — unutra! Što je to?

Tako. Sada kad sam napasnicu predao čitatelju mogu se malko ogledati oko sebe. Zima je bila duga. Na njezinu izmaku dogodile su se grozne stvari. U Japanu je neobično jak potres prouzročio neviđen tsunami, a on je opustošio krajolike, ošte-
tio nuklearne elektrane i odnio desetke tisuća ljudskih života. U sjevernoj Africi i na Bliskom Istoku planuo je lanac političkih prevrata. U Libiji je uz to buknuo građanski rat i uslijedila zapa-
dnjačka vojna intervencija. Protiv pukovnika Moamera el Ga-
dafija pokrenuta je najmodernija ratna tehnika.

Sve je, propovijedaju hrvatski atlantičari, u današnjemu svijetu povezano sa svime. Treptaj leptirovih krila u Ognjenoj zemlji na neki se način u nekoj mjeri nužno odrazi i na san dabra u sibirskoj tajgi. Sve je — sve! Nitko ne može biti otok. S toga motrišta vedriji je i pogled na vojnu intervenciju u Libiji. Onamo su, s odobrenjem Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda, nahrupili Amerikanci, Englezi i Francuzi. U Libiji će oni — kao u Iraku i Afganistanu — Odisejevom zorom zaštititi civile od njihove vlasti. To je opća, ali uzgredna korist od operacije. A kao što se zna, uvijek su od glavnoga cilja mnogo važniji sporedni ciljevi. Naši će saveznici tamo iskušati novo oružje i steći kontrolu nad bogatim ležištima nafte i pitke vode.

U Hrvatskoj je napokon granulo proljeće. Ali ni Lijepa Naša ne može u svemu tomu biti otok. Ona je ponosna članica NATO-a. Ona, veli njezin službujući predsjednik, sudjeluje razmjerno svojoj snazi u Afganistanu. Pomoći će, koliko može, i u Libiji. Uglavnom humanitarno. To je, zar ne, samo po sebi razumljivo? Čudno je međutim što nitko ne problematizira moguće hrvatsko oružano sudjelovanje u libijskoj pustolovini. A u tomu je već na prvi pogled vidljiv i čudoredni i politički prijedor. Pukovnik je Gadafi, zaboga, „hrvatski zet“! I prisni prijatelj bivšega hrvatskog predsjednika Stjepana Mesića! Već bi zbog toga, ako ni zbog čega drugoga, hrvatsko sudjelovanje u libijskoj pustolovini moralo biti barem toliko problematično koliko je problematičan nedavno sklopljeni hrvatsko-srpski obrambeni savez. Ali nitko u Hrvatskoj ne problematizira takve stvari.

Što se to događa? Zar nam je novinarstvo posve obnevidjelo ili čudoredno otupjelo?

Ne bih htio biti prestrog sudac. Dobro znam što se hrvatskomu novinarstvu dogodilo kada su glavni mediji dospjeli u tuđinsko vlasništvo. Novinar u takvim okolnostima živi od izdaje profesije. Stoga i pametni, domoljubni, dobro obaviješteni novinski kolumnisti, makar i nerado, nužno prihvaćaju geslo *Wess Brot ich ess, dess Lied ich sing* (čiji kruh jedem, toga pjesmu pjevam), pa i oni katkad zdušno pušu u žalosno-smiješni rog tuđinskoga vlasnika novina.

Strka oko hrvatskoga ulaska u Europsku uniju pruža za to mnoštvo primjera. U glavnim, „ćoravim” medijima nema argumentirane rasprave o koristima i štetama što ih Hrvatskoj nužno donosi žudeno „unijaćenje”. Nedostatak razbora novine kompenziraju obiljem djetinjastih pohvala Uniji.

Ali u ovako vrućim okolnostima nije dostatno da je novinarstvo „ćoravo”, da odvraća pozornost od bujanja Zapadnoga Balkana, koje se očituje u ponovnoj uspostavi mnoštva nastranih veza između Hrvatske i Srbije u politici, vojsci, gospodarstvu, kulturi, estradi. Novinarstvo mora tu zbilju gurati naprijed. Ali kako? Samo onako kako to čine Zvonimir Despot i Tihomir Dujmović u *Abendblattu* — nudeći narodu lažnu alternativu: Ili EU ili Zapadni Balkan. Tako se razdvaja i suprotstavlja ono što nužno ide zajedno. Dobro naime znaju rečena gospoda da je Hrvatskoj uvezivanje u Zapadni Balkan bruxelleski uvjet za članstvo u Europskoj uniji. A sigurno znaju i da je malobrojnu narodu, samo ako nema državu, alternativa: Ili suverenizam ili integracionizam.

Ah, da, umalo ne zaboravih! Matošu i njegovu društvu odgovetka su one zagonetke bile: hlače; nama su danas: Europska unija i Zapadni Balkan.

25. ožujka 2011.

ZLOČIN I KAZNA

Neka vas ne zbunjuje pomisao na priču Fjodora Mihajloviča o Rodionu Romanoviču. Ovo se bitno razlikuje od fabule toga slavnog romana.

Tamo nadahnuto prede pripovjedačka mašta, ovdje bolno bridi surova zbilja. U fiktivnom je Sankt Peterburgu egzaltiranomu ubojici sud izrekao primjerenu kaznu. U realnomu Haagu zločin nije utvrđen. To međutim ne isključuje kaznu. Kazna može, kao što pokazuje usud Darija Kordića, i bez ikakva zločina biti drakonska. U Sankt Peterburgu sudilo se pojedincu. I u Haagu sude pojedincima. Sude mrtvomu vrhovniku Franji Tuđmanu i njegovim živim generalima — Anti Gotovini, Mladenu Markaču i Ivanu Čermaku. No ta gospoda nisu kao Rodion Romanovič pojedinci posebni. Oni su predstavnici hrvatske politike, vojske i policije. Nitko od njih nije ni zapovjedio ni počinio nikakav zločin. Ali, tvrdi Tužitelj, svi oni zajedno — jesu! Predvodili su oslobađanje dijelova svoje države od srpsko-crnogorske okupacije. A da je njihov „udruženi zločinački pothvat” uspio, dokazuje nedvojbeno činjenica: slobodna,

samostalna i suverena Republika Hrvatska.

Stvar se doima kao ružan san. No snoviti paradoksi poput suđenja mrtvom čovjeku i reprezentativne individualizacije nepostojeće krivnje nisu, na žalost, literarna fikcija. Oni su živa praksa na sudu Ujedinjenih naroda u Haagu. Sudsko je vijeće, koje čine Nizozemac, Litavac i Zimbabveanka, jamačno već donijelo presudu. Ali kakav je pravorijek, ne ćemo doznati do izricanja presude 15. travnja u Haagu.

Neizvjesnost tišti ljude. I potiče nagađanja. Ako je suditi po stanju spisa, presuda bi morala biti oslobađajuća. Oslobađajuću presudu očekuje i predsjednica hrvatske Vlade, ona ista gospođa koja prije šest godina, kada je njezin principal politički progonio „ratne zločine“, ne bi bila prepoznala generala Gotovinu. Drugi misle drukčije. I oslobađajuća presuda bit će osuđujuća. Budu li hrvatski generali oslobođeni krivnje, Sud će ih osuditi na onoliko godina zatvora koliko ih je držao u pritvoru. Budu li proglašeni krivima, dosudit će im drakonske kazne. Ta će presuda bitno odrediti i presudu bosansko-hercegovačkim Hrvatima

Neizvjesnost tišti, a napetost raste. Napokon ratni veterani shvaćaju što je na kocki. Stoga neke njihove udruge najavljuju javna okupljanja 16. travnja, dan nakon izricanja presude. A komisija Hrvatske biskupske konferencije *Iustitia et pax* poziva vjernike na molitvu i post za pravedan haaški pravorijek.

Ne priželjkuju svi Hrvati oslobađajuću presudu. Slavni se haaški aed Vladimir Šeks doduše još nije oglasio, no njegov je legendarni „Stevan“, koji je nekoć s Pantovčaka denunciirao Papi hrvatske biskupe da „previše hrvatuju“, sada iz Grškovićeve osvjetlao obraz svim eurohrvatima. On je oštro kao Odisej

Terzita izgadio članove Komisije *Iustitia et pax*. Silno im je zamjerio što umjesto u njegov Haaški sud vjeruju — u Boga.

Haaško je sudovanje u Hrvatskoj uzor. Oponaša ga integrirano zapadnobalkansko pravosuđe. Poučni su primjeri uhićenje Tihomira Purde, saslušavanje Petra Janjića Tromblona i ravnateljice vukovarske bolnice Vesne Bosanac. A kani se osigurati i trajna haaška PravDA za Hrvatsku. Potvrđuje to inicijativa za osnivanje Regionalne komisije za utvrđivanje činjenica o žrtvama rata na prostoru bivše SFRJ (REKOM). Komisiju osniva tzv. civilno društvo Zapadnoga Balkana (beogradski Fond za humanitarno pravo, zagrebačka Documenta i sarajevski Istraživačko-dokumentacijski centar) na načelima „dobrovoljnosti žrtava, obveznosti država i samostalnosti Regionalne komisije”. Inicijativu podupiru Boris Tadić, Ivo Josipović, Europska komisija i Europski parlament.

Tomu treba stati na put. Sve su to puke smicalice za povratak u bezdržavlje. Sjetimo se hrvatskih političkih „grijeha” u zadnjih dvjestotinjak godina. Habsburška je europska integracija Jelačićev pokušaj obnove Hrvatskoga Kraljevstva kaznila oktroiranim ustavom, Bachovim apsolutizmom i nagodbom s Madžarima; jugoslavenska je europska integracija kaznila Pavelićevu uspostavu Nezavisne Države Hrvatske pokoljem najmanje 200.000 Hrvata; bruxelleska europska integracija dandanas maštovito kažnjava Tuđmanovu uspostavu Republike Hrvatske.

Hrvatski je tobožnji politički grijeh suverenizam, a hrvatska stvarna politička kazna integracionizam. Imajmo to na umu, osobito kada glasujemo na referendumu ili na izborima.

1. travnja 2011.

PAČJA ŠKOLA

U „narodnim” demokracijama izbori uglavnom potvrđuju „narodnu” vlast. Ponekad i s više od 100 posto biračkih glasova. U „liberalnim” demokracijama izbori uspostavljaju novu vlast ili staroj vlasti daju novu legitimnost. To obično teče uredno. No, ponekad i zahiri. Kao ovaj put u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Što se tamo dogodilo? Većinske bošnjačke stranke SDP i SDA u novu su vlast prigrlile ljude iz onih hrvatskih stranaka koje su na izborima dobile neznatan broj glasova. Tako su, reklo bi se, posve demokratski, držeći se načela „jedan čovjek — jedan glas”, elegantno zaobišle većinsku volju hrvatskoga naroda. Zbog toga je Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine tu i takvu uspostavu vlasti proglasilo nezakonitom.

Načelo „jedan čovjek — jedan glas” jest temelj liberalne demokracije. No ono nije uvijek i svugdje krjeposno. U unitarnoj državi ono osigurava jednakost državljana u političkim pravima. Stoga bi, recimo, u Republici Hrvatskoj provedba toga načela bila spasonosna. Ona bi dokinula čudovišnu, neki kažu: pozitivnu, političku diskriminaciju etničkih nehrvata koja

je u tijeku zadnjih sedam-osam godina unakazila hrvatsku demokraciju. Nasuprot tomu, u saveznoj je zajednici dvaju brojno nejednakih naroda načelo „jedan čovjek — jedan glas” upravo pogubno za demokraciju. To načelo brojno jačemu narodu omogućuje tlačenje brojno slabijega. A tlačenje može biti i beskrajno uvredljivo. Kao u Federaciji Bosne i Hercegovine, gdje bošnjački cinizam Hrvatima bira Željka Komšića za njihova člana Predsjedništva Bosne i Hercegovine. Valjda je nešto takvo priželjkivao i srpski vožd Slobodan Milošević kada je, gorljivo zastupajući demokratsko načelo „jedan čovjek — jedan glas”, nesrbima „institucionalno i izvaninstitucionalno” nudio preustroj Jugoslavije u „modernu federaciju”.

Ali u Bosni i Hercegovini i nad popom ima pop. O svemu, pa i o zakonitosti uspostave vlasti, u posljednjoj instanciji odlučuje visoki predstavnik međunarodne zajednice. Sada je na tom prijestolju austrijski katolik Valentin Inzko. On je — neki kažu: na zahtjev SAD-a i Turske — poništio odluku Središnjega izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine. Tako je *iure iniusto* bošnjačko-hrvatsku muslimansko-katoličku Federaciju Bosne i Hercegovine pretvorio u isključivo bošnjački muslimanski entitet.

No, „na terenu” je to tvrd orah. Hrvatski su izborni pobjednici dovoljno hrabri, a ne manjka im ni pameti. U četirima većinski hrvatskim županijama oni mogu zakonito organizirati neposluh. Budući da su gumuti na zadnju crtu obrane, oni će to i učiniti. A g. Inzko? On je svojom nepravednom odlukom samo stekao sramotnu slavu ravnu slavi njegova zemljaka Wolfganga Petritscha, koji je prije desetak godina s istoga mjesta tenkovskom pljačkom Hercegovачke banke pokušao financijski i gospodarski slomiti hercegovачke Hrvate.

Iz svega toga izbija cijeli niz žalosnih paradoksa. Spomenimo samo tri.

Prvi paradoks: Kada je 29. veljače i 1. ožujka 1992. kao uvjet za međunarodnopravno priznanje Bosne i Hercegovine održavan referendum o njezinoj neovisnosti, pučanstvo su te zemlje tvorili Muslimani (oko 43 posto), Srbi (oko 31 posto) i Hrvati (oko 17 posto). Srbi nisu htjeli neovisnost. Muslimani je sami nisu mogli izglasovati. Bosna i Hercegovina bila je pred raspadom. Od raspada su je spasili Hrvati, njezin najslabiji element. Oni su na poziv iz Zagreba, premda nevoljko, glasovali za neovisnost.

Drugi paradoks: Od tada je Bosnu i Hercegovinu dijelila i konačno podijelila tzv. međunarodna zajednica. U podjeli je sudjelovao svatko tko je držao da tu ima nekakav svoj interes. Nikomu se ništa ne zamjera. Čak ni Srbima, koji su oružjem osvojili pola Bosne i Hercegovine. Samo se Hrvatima, koji su nasilno stjerani u federaciju s Bošnjacima, spočitava da su sa Srbima „dijelili Bosnu”.

Treći paradoks: Hrvatima u Bosni i Hercegovini danas su jedini politički saveznici Srbi u Republici Srpskoj.

A što je, upitat će tkogod, s Hrvatima u Republici Hrvatskoj? Ništa. Oni su se zabavili o sebi. Njihova se pačja škola državne politike nada da će njima biti bolje u Europskoj uniji nego njihovoj braći u Federaciji Bosne i Hercegovine. Tu nadu snažno podupire činjenica da Hrvati u Federaciji Bosne i Hercegovine čine samo 30-ak posto, a oni će u Europskoj uniji činiti gotovo 1 posto pučanstva! Neka im Bog pomogne.

8. travnja 2011.

DOMAĆE ZADAĆE

Ne vjerujete u čuda? A čuda se događaju. U Hrvatskoj gotovo svaki dan. Eto, nedavno je Jadranka Kosor gorko proplakala. Preminuo joj Savez za Europu! Kadli malo zatim u zagrebačku pačju školu državne politike sletješe José Manuel Durão Barroso i Štefan Füle. Ne kao kobci, nego kao čudotvorni anđeli Gospodnji. I gle, dok oni dlanom o dlan, pokojni Savez za Europu ustade od mrtvih!

Što li je, domišljaju se politički promatrači, potaknulo Barrosovo i Füleovo iznenadno došašće? Neki misle: gorki plač gospođe Kosor! Čuo ga je, vele, sam bivši portugalski maoist koji danas pobožno upravlja katoličkom zakladom Roberta Schumana, Jeana Monneta, Alcidea de Gasperija i Konrada Adenauera. Drugi vele: Ni govora! Prvi je to zapomaganje percipirao tankočutni češki gojenac sovjetske diplomatske akademije koji odgovorno skrbi o proširenju rečene zaklade. I, dakako, široka slavenska duša nije mogla ne priteći u pomoć negdašnjoj polaznici slavne Kumrovečke škole. Glupost, vele treći, njihovo je došašće potaknuo — kalendar! Za tjedan dana Nizozemac čita u Haagu

presudu hrvatskoj suverenističkoj politici, vojsci i policiji.

Što na to reći? Ništa. Posložimo činjenice. U prošli je četvrtak predsjednik Europskog povjerenstva Barroso posjetio Ivu Josipovića, Jadranku Kosor i Hrvatski sabor. U Saboru je održao nadahnut govor. No nije rekao ništa novo. Nije se ni oslanjao ni na „mrkvu” ni na „batinu”. Očekivalo se da će reći nadnevak svršetka tzv. pristupnih pregovora između Hrvatske i Europske unije. Ali to „najdražemu gostu” ne bijaše ni nakraj pameti. On je samo veličao politička djela namjesnice nesretnoga salzburškog zatočenika i pozivao Savez za Europu na slogu i političko suglasje. A Unija će, rekao je, potpisati pristupni ugovor kada Hrvatska ispuni postavljene uvjete.

Barroso je u pravu, uzdišu razočarani eurohrvati. Ti su uvjeti naše domaće zadaće. Sve su to u osnovi ona davna obećanja što su ih prevratnici Mesić, Račan i Budiša dali Bruxellesu kada su nakon Tuđmanove smrti pokretali politiku „novoga smjera”. Nema toga mnogo, ali je zamašno: 1. masovni povratak izbjeglih Srba; 2. pravosudni progon hrvatskih branitelja; 3. prepuštanje Hrvata u Bosni i Hercegovini na milost i nemilost tamošnjim znatno brojnijim Bošnjacima i Srbima; 4. rasprodaja tehnoloških i prirodnih izvora narodnoga bogatstva tudincima.

To je međutim početni popis. Obećanja su tu poredana po važnosti. No, popis nije ni potpun ni postojan. Naše su „domaće zadaće” vrlo dinamične. A nisu ni potpuno izbrojive ni dokraja rješive. *Abendblatt* ih je za ovu zgodu ovako razvrstao: 1. borba protiv korupcije i na lokalnoj razini; 2. politička volja i akcija za rješavanje ratnih zločina; 3. povratak Srba i njihove imovine te integracija Roma.

Koliko su naše „domaće zadaće” dosad obavljene? To, ako itko, svakako zna Vesna Pusić. To je ona gospođa što u zadnje

vrijeme ne silazi s ekrana javnopravne Hrvatske televizije. S pravom, tvrde na Prisavlju. Gospoda se najvjestije gega u pačjoj školi državne politike. Ona je odmah sazvala prošireni sastanak svoga Nacionalnog odbora za praćenje pregovora s EU. Sutradan je s toga znamenitog sastanka „procurilo” da je predsjednik Republike Ivo Josipović diplomatski uvijeno zamjerio predsjednici Vlade Jadranki Kosor što Zorana Milanovića i njegov SDP difamira kao „antieuropejce”. Milanović je šutio kao zaliven. Mučila ga je nesretna svijest da Kosoričin HDZ, dok on, Milanović, šutke raspravlja o ulasku u EU, na drugoj strani istoga trga u svoju korist prekraja izborne jedinice. I sve bi, pa i pobožno čitanje Akcijskoga plana ministra pravosuđa Dražena Bošnjakovića, svršilo u jalovu jadu da nije energična gospođa Pusić zahtijevala diplomatsku — ofenzivu!

I doista, probrana je diplomatska trojka, koju čine Neven Mimica, Marija Pejčinović Burić i Milorad Pupovac, pod vodstvom Vesne Pusić ne časeći časa odletjela u Berlin. Tamo će Angelu Merkel „ofenzivno” moliti da pomogne Hrvatskoj kako ne bi izgubila ono što nema — naime moguće dvije milijarde eura iz fondova EU u god. 2013.

A mi strepimo pred haaškom presudom. Što je naša „domaća zadaća” u ovom teškom času? Naša je „domaća zadaća”, kao i dosad, mimo i dostojanstveno vjerovati svojoj izdajničkoj vlasti i oporbi. Jer sve će, kakva god bila ta presuda, izaći na dobro.

Vjerujete li u čuda? Ja vjerujem. Sve je moguće. Ne bih se iznenadio ni da Milorad Pupovac sutra postane papa. I da odmah kanonizira Barrosa i Fülea.

15. travnja 2011.

ŠTO SAD?

Haaški je sud prije nekoliko dana osudio dva hrvatska generala zbog oslobađanja okupiranih dijelova Republike Hrvatske — Antu Gotovinu na 24, a Mladena Markača na 18 godina zatvora.

Presudu je sudac Alphonse Orié obrazložio konstrukcijom Carle del Ponte o udruženomu zločinačkom pothvatu kojim je u ljeto 1995. hrvatski predsjednik Franjo Tuđman — zlorabeći politiku, vojsku i policiju — pod plaštem legitimne i legalne vojno-redarstvene akcije Oluje prognao odmetnute Srbe iz sjeverozapadne Dalmacije, Krbave i dijelova Like, Korduna i Banovine. Orié drži da su izrečene kazne, iako ni Gotovina ni Markač nisu ni počinili ni zapovjedili nikakav zločin, primjerene njihovim udjelima u Tuđmanovu zločinačkom pothvatu.

Ta je pravna priča ordinarna spekulativna podvala. Ali nije, kako misle neki pravnici, zbog nedostatka istine slaba. Ona svoju snagu crpi iz drugog izvora: iz sklada s britansko-bruxellesko-srpskim geopolitičkim projektima i hrvatskom integracionističkom politikom.

Tako je, eto, srdačna suradnja Londona, Bruxellesa, Zagreba i Beograda postigla osudu hrvatskoga državnog osamostalji- vanja. Na prvi pogled ništa novo. Jelačićev pokušaj obnove Hrvatskoga Kraljevstva klasici su marksizma osuđivali kao zločin protiv Revolucije („Hrvati okreću kotač Historije natrag”). Pavelićeva uspostava NDH u Drugomu svjetskom ratu najčešće se i danas prikazuje kao zgoljni zločin protiv čovječnosti („Hrvati su fašisti, antisemiti, genocidan narod”). No, ni Jelačićev ni Pavelićev pothvat nije doživio sudsku osudu. Njima su sudile pobjedničke ideologije. Za neuspjeh to je više nego dovoljno.

Uspjeh je međutim prilično otporan na tu vrstu strjeljiva. Stoga su zainteresirani čimbenici osudu Franje Tuđmana, utemeljitelja Republike Hrvatske, podignuli s ideološke na kaznenopravnu razinu. Ne smeta im što sude mrtvu čovjeku. Ni to što pri tomu žrtvuju žive ljude. Njima jednostavno treba kaznenopravna ovjera ideološke osude hrvatskoga suverenizma. Takva presu- da, po njihovu mišljenju, otvara zapadnobalkanskim euro- hrvatima „krjepostan” put u Europsku uniju. A, što je važnije od toga, omogućuje hrvatskim Srbima ostvarivanje odbačenoga Plana Z-4 i dobivanje statusa konstitutivnog naroda u Republici Hrvatskoj. Oboje u uvjetima forsiranog europskog regionalizma.

Zbog toga je nepravedna Orijeva presuda silno obrado- vala Srbe, a još više ožalostila i ogorčila Hrvate. Naravno, tu procjenu treba uzeti sa zrnom soli. Jer i transnacionalni su za- padnobalkanski eurohrvati — Hrvati. Oni su nas — osobito PravDA za Hrvatsku — do zadnjega časa uvjeravali u praved- nost Haaškoga suda. A gle sad, i njih je iznenadila i prenerazi- la — nepravda! Ta himba zavrjeđuje nekoliko zaušnica u obliku najbanalnijih pitanja i odgovora.

Tko je ono usred Domovinskoga rata, god. 1994., saborskim pučem pokušao promijeniti smjer državne politike? Manolić i Mesić. Tko je god. 1998. u Haagu lažno optužio Hrvatsku da je izvršila agresiju na Bosnu i Hercegovinu? Mesić. Tko je god. 2000. proklamirao „detudmanizaciju” i politiku „novoga smjera”? Mesić, Račan i Budiša. Tko je Domovinski rat doveo pod jurisdikciju Haaškoga suda? Račan, Budiša i njihovi koalicijski trabanti. Odakle se hranila sotonska konstrukcija o udruženom zločinačkom pothvatu? Iz tzv. sigurne sobe Mesićevih Predsjedničkih dvora. Tko je temeljito proveo „detudmanizaciju”? Sanader i Šeks. Tko je uveo kult Carle del Ponte? Sanader, Šeks i Vesna Škare Ožbolt. Tko je kooptirao četnike u državnu vlast? Sanader. Tko je uhitio Gotovinu? Sanader. Tko je omogućivao rad Gotovinih odvjetnika? Jadranka Kosor. Tko dopušta da Beograd u Vukovaru podvrgava sudskoj istrazi dr. Vesnu Bosanac i dr. Jurja Njavru? Gospođa Kosor. Tko se bilo čemu od toga usprotivio u Vladi ili u Saboru? Nitko.

Dobro, a što sad? Samo ono što je moguće. Odazvati se pozivu Željka Sačića izrečenu dan nakon presude Gotovini i Markaču na Trgu bana Josipa Jelačića u Zagrebu. Ne dati se ni smesti ni ušutkati *Morgenblattovim* jugovanjem i *Abendblattovim* domoljubljem koje vije Vandorenovu zastavu. Umjesto toga treba gromoglasno ustrajati na zatvaranju „kupleraja” u Grškovićevoj ulici u Zagrebu, a hrvatsku politiku „retudmanizirati”. Ako klonemo, naše će „mrtve duše” za sobom u ponor povući hrvatsku državu. Stoga ne bi bilo zgorega poslušati admirala Domazeta. Svi na proslavu Dana pobjede! No pobjeda više ne bi smjela uzmicati iz Knina u drage nam Čavoglave.

22. travnja 2011.

ANGLOSASKE POHVALE

Čudne se stvari događaju. Anglosasi hvale Hrvatsku! Neki su u taj rog počeli puhati i prije negoli je Alphonse Orié pročitao presudu generalima Gotovini, Markaču i Čermaku.

Eto, uoči te haaške presude u Zagreb je, u ljubazan posjet kolegi Draženu Bošnjakoviću, sletio ministar pravosuđa Ujedinjenoga Kraljevstva — Kenneth Clarke. Sletio i na pasja preskakala ispovaljivao reformirano pravosuđe hrvatsko. A mogao je zanovijetati i cjepidlačiti. Mogao je na primjer zapitkivati: Zašto još nikoga niste osudili ni za jedno od nebrojenih ubojstava Hrvata nakon Drugoga svjetskog rata? Kako podnosite vapaje za pravdom iz stravičnih protutenkovskih rovova, rudnika, jama? Zašto državni odvjetnik zanemaruje policijske kaznene prijave protiv Josipa Manolića, Josipa Boljkovca, Rade Bulata? Kada ćete prestati slaviti komunističkog krvnika Josipa Broza? Mogao je zanovijetati. Ali to su Englezu bili preklanjski snjegovi. Njega je zanimalo Domovinski rat. A tu ga je očito oduševila pravosudna statistika. Osobito onaj čudesni podatak da je Republika Hrvatska u razdoblju od 1991. do

1999. pokrenula tisuće kaznenih postupaka zbog ubojstava, pljačke, paleža i sličnih zločina, i to dvostruko više protiv Hrvata nego protiv srpsko-crnogorskih napadača. I visoki je gost dao oduška svomu oduševljenju.

Ali Clarkeove pohvale ne izazvaše radost među Hrvatima. Ne čudim se hrvatskim biskupima ni zadržim desničarskim kolumnistima. To su takvi ljudi. Oni ne vjeruju Englezima. Možda to nije zgodno tako općenito reći, no ta je nevjera posve razumljiva. Ona nije urođena, nije apriorna karakterni crta. Ona je stečeno, aposteriorno stajalište, rođeno iz krvi onih partizanskih pokolja što su ih kod Bleiburga pripravili Englezi. Ali Clarkeu nije klicala ni ona okoprčna kohorta što u *Morgenblattu* vojuje pod britanskim barjakom. Mukom začudo mučahu i Gordan Malić, i Denis Kuljiš, i Davor Butković, i Jelena Lovrić, i Jurica Pavičić, i Miljenko Jergović. Što to bi? Prepali se „hrabri zatočnici” britanske pravde da bi ih perfidni Albion mogao iznenada „prekomandovati” pod Vandorenov barjak?! Ah, toga se ne trebaju plašiti. Tek bi pod tim barjakom njihove viteške usluge postigle zavidnu cijenu.

A otkako je Orijeva presuda Gotovini, Markaču i Čermaku visokim kaznama i čudovišnim obrazloženjem prenerazila hrvatski narod, haaško i bruxellesko činovništvo tumači da osuda „udruženoga zločinačkog pothvata”, što su ga pod plaštem legalne i legitimne vojno-redarstvene akcije Oluje izvršili hrvatski predsjednik Tuđman, hrvatska vojska i hrvatska policija, nije osuda ni Oluje ni Republike Hrvatske. Tako se očituje i većina domaćih i inozemnih „humanista”. Ali kako je to moguće?! Neobično, ali dvojako. Ili onaj tko to tvrdi ne zna što govori ili zamišlja Republiku Hrvatsku kao državu bez „zastarjelih”

institucija — državnoga poglavara, vojske i policije. To se zdravomu razumu čini besmislenim, ali to je u uvjetima radikalnoga europskog regionalizma i te kako smisljeno.

U ovom strašnom času s hrvatskim narodom javno suosjećaju i čudnovato hvale njegovu državu samo Anglosasi. Američki veleposlanik James Foley odmah je izjavio da razumije bol što ju je hrvatskomu narodu nanijela Orijejeva presuda. A upravo na Uskrs ukazao se na HTV-u i prvi američki veleposlanik u Republici Hrvatskoj Peter Galbraith. On je još jednom opovrgnuo ovdašnju priču da su SAD dale „zeleno svjetlo” za Oluju. Tuđman je, veli, riskirao iako smo ga mi upozorili da mu, ako upadne u nevolje, ne ćemo pomoći. Haašku presudu Galbraith nije komentirao jer nije dostatno upućen u predmet, ali se zato nesputano divio Republici Hrvatskoj. Ne sjeća se, veli, da je ijedna druga država nakon pobjede u obrambenom ratu žrtvovala svoje generale. I upravo je to nepobitan dokaz da je Hrvatska — pravna država!

Slušajući tu pohvalu, umalo ne padoh pod stol. Nešto slično, no ni upola tako, trkeljaju Stjepan Mesić i Ivo Josipović. U Hrvatskoj dakle vlada zakon, a ne ljudi?! Ma dajte, Ekscelencijo! Tjerate me da povjerujem — u što? U onih pet argumenata kojima će Vladimir Šeks srušiti Orijejevu presudu? U istragu kojom će Jadranka Kosor utvrditi tko je i kako slao Tuđmanove transkripte u Haag? Ma dajte, gospodine Galbraith, nismo djeca.

29. travnja 2011.

SPRDANJE S DRŽAVOM

Umro je prije više od trideset godina, a danas njegov duh bludi okolo s gitarom. Daleko od Rusije, daleko od Marine Vlady. Potuca se Lijepom Našom i pjeva oporo: *Ne volim sebe kad se plašim,/ Ne volim sebe kad nevine tuku,/ Ne volim sebe kad plaze mi u dušu,/ Još manje kada u nju pljuju.* Tako nekako pjeva on, Vladimir Semënovič Vysockij, mrtvi Rus. Kao kakav današnji živi Hrvat.

Ne čuju taj gnjevni pjev zapadnobalkanski eurohrvati. Ne čuju, ne vide, ne čute. Pali smo u vremensku jamu duboku tridesetak godina. No njima to ne smeta. Neki se dapače tomu raduju. Oni su u toj jami svoji na svomu. Drugi su naprosto heraklitovci. Njima je „put dolje” isto što i „put gore”.

Znakovi su pada jasni. S dalekovidnice nas — o našem trošku — danonoćno mrcvare olinjali oikofobi: Žarko Puhovski, Ivan Zvonimir Čičak, Vesna Teršelič, Zoran Pusić, Tvrtko Jakovina, Ivo Goldstein, Milorad Pupovac, Vesna Pusić, Zvonko Maković, Velimir Visković. Svojih dnevnih listova nemamo. WAZ-ov *Morgenblatt* otvoreno riga mržnju na hrvatsku

državnu neovisnost. Styrijin je *Abendblatt* još gori. On dopušta domoljuban govor, ali ga redovito diskreditira sluganskom eurofilijom koju garnira tobožnjom balkanofobijom. Hrvatski strah od gubitka državne samostalnosti i suverenosti u njemu se redovito razgoni krilaticom: Bolje Europska unija nego Zapadni Balkan!

To međutim nije alternativa. Unija ne isključuje Balkan. A stvari i formalno stoje posve drukčije. Hrvatskoj se upravo iz Bruxellesa njezino pozicioniranje na Zapadnomu Balkanu postavlja kao nuždan uvjet za članstvo u Europskoj uniji. Drugim riječima, ako hoćete u Uniju, odrecite se suverenizma i Domo-vinskoga rata.

Odatle su se hrvatske integracionističke elite vinule do izdajničke mudrosti: *Populus vult decipi. Ergo, decipiatur* (Narod hoće biti prevaren. Dakle, prevarimo ga). I potekla je nepresušna bujica laži, prijevara, pronevjera, opsjena i sljeparija.

Tako smo dobili „politiku novoga smjera”; tako smo počašćeni Zapadnobalkanskim summitom EU u Zagrebu, koji su nam prodavali kao Zagrebački sastanak EU na vrhu; tako smo bez referenduma ušli u NATO; tako smo ostali bez isključivoga gospodarskog pojasa na Jadranu; tako smo blagoslovljeni „jamstvenom karticom” današnjega salzburškog sužnja; tako je u Vladu prigrljen SDSS; tako nam je uskraćeno pravosudno rješavanje graničnoga prijepora sa Slovenijom; tako su nas mnoštvom multilateralnih ugovora uvezali u Zapadni Balkan.

Ima slabovidnih ljudi, koji ništa od toga vidjeli nisu. No, haaška je osuda hrvatske slobode i samostalnosti, koja je najteže pogodila generale Gotovinu i Markača, valjda i njima otvorila oči. Jer tko može previdjeti to silno prenemaganje i

vlasti i oporbe. Svi su bili šokirani, očekivali su oslobađajuću presudu! Ma je li? Zato valjda onako zdušno održavaju Oltar domovine, štiju uspomenu na Tuđmana i Šuška, Červenka i Bobetka. Vlada je najavila herojske manevre, rušenje presude u žalbenom postupku, traženje statusa „prijatelja suda”, istragu o nezakonitom servisiranju haaškoga Tužiteljstva, ustavni zakon o pravima hrvatskih branitelja, itd., itsl. A dični je Sabor, kako ne bi, dok je vruće, raspravljao o „šoku”, otišao na dvotjedni odmor. Sve će se to, misle u Savezu za Europu, brzo ispuhati, a REKOM iliti Regionalna komisija Vesne Teršelič, naravno, nema alternative.

Hrvatska međutim, kao ni Vysockij, ne voli sebe kada se plaši, ne voli sebe kada se njezini najbolji ljudi blate i gaze, ne voli sebe kada joj moralne nakaze u dušu plaze, a još manje kada u nju pljuju. Stoga treba što prije prekinuti to sprdanje s državom i omogućiti Hrvatskoj da sebe voli.

To smo jednako dužni sebi i potomcima. A sada je, čini se, pravi čas. Treba odbaciti strah i integracionističke zablude, zaboraviti uske stranačke interese i osobne taštine, organizirati dobru volju i u najširoj fronti izaći zajedno na izbore. Ne učinimo li to, bit ćemo nedostojni svih onih žrtava koje su u zadnjih 160 godina prinesene na oltar slobode i neovisnosti — od Hrvatsko-madžarskoga rata u XIX. stoljeću do Domovinskoga rata na kraju XX. stoljeća.

Opet je, na žalost, najveća odgovornost na hrvatskim braniteljima.

6. svibnja 2011.

NA KLACKALICI

Hoće li Savez za Europu do kraja lipnja dovršiti pristupne pregovore s Europskom unijom? Možda hoće, možda ne će. Nitko to ne zna, ali takvih znakova ima više nego ikad.

Hrvatski je glavni grad u sjeni haaškoga sramoćenja hrvatskog naroda i njegove države bio žarište europskog interesa. Posjetili su ga predsjednik Europskog povjerenstva José Manuel Durão Barroso, njegov povjerenik za proširenje Štefan Füle, ministar pravosuđa Ujedinjenog Kraljevstva Kenneth Clarke i glavni haaški tužitelj Serge Brammertz. Madžarski predsjednik vlade Viktor Orbán, koji predsjedava Europskoj uniji, izmamio je od njemačke kancelarke Angele Merkel javno očitovanje čežnje za Hrvatskom. Poljski predsjednik vlade Donald Tusk, koji će 1. srpnja od Orbána preuzeti predsjedanje Uniji, zdušno se diljem Europe zauzimao za naklonost moćnika prema eurohrvatima. I Austrija je živnula. Ona je nakon pet mjeseci sudski utvrdila da može Hrvatskoj vratiti rodonačelnika svih eurohrvata — dr. sci. Ivu Sanadera. No to nije sve. Hrvatsku žele vidjeti u Europskoj uniji i vrlo utje-

cajne nečlanice Unije — Sjedinjene Američke Države i Sveta Stolica. A 4. i 5. lipnja „zločinačku“ će Lijepu Našu apostolski pohoditi papa Benedikt XVI.

Znakovi su se dakle umnožili. Gospoda Kosor drži da su pred njom, kako sama reče, „zadnji centimetri“ puta do dovršetka pristupnih pregovora. Hrvatska je, misle hrvatski pragmatici, mudro, bez prevelika uzbuđenja, prihvatila zločinački žig koji joj je utisnuo haaški sudac Alphonse Orié. Nije to bilo lako podnijeti. No Hrvatska se time kvalificirala za ulazak u „ekskluzivni klub“. Neki u tomu vide prst Božji. Kako bi se, vele, inače složio takav slijed događaja? Pazite, prvo haaška osuda „udruženoga zločinačkog pothvata“, zatim apostolski pohod Svetoga Oca i na kraju 23. lipnja, na blagdan Tijelova — dovršetak pristupnih pregovora?!

Hm... Nije dobro zaboravljati ključne pojedinosti. Presudno je u toj stvari mišljenje glavnoga haaškog tužitelja Sergea Brammertza. A ono nije dostupno javnosti. No još je gore slušati uzlete ropske mistike. Čovjek ne zna što bi, bi li plakao ili bi se smijao. Nitko od tih eurohrvata ne zna ništa o Europskoj uniji, nitko nije pročitao Lisabonski ugovor, nitko ne zna što je ispregovarao Vladimir Drobnjak, ali svi bi oni, kao nekoć barbari u Rim, provalili u Europsku uniju.

Ta ludost prevršila je svaku mjeru. Ministar vanjskih poslova oholo pita: Što je alternativa članstvu u Europskoj uniji? Time jasno pokazuje da prezire državnu samostalnost i neovisnost. Ali ne treba se čuditi Jandrokoviću. Njegova je državnička mudrost položajne naravi. Takvu mudrost hrvatski puk definira izrekom: „Na carskoj stolici i brabonjak biserom zveči.“ Mnogo je gore kada akademici ili politički prvaci

„starčevićanskoga nadahnuća” malo ili nimalo drže do pitanja državne samostalnosti i suverenosti, pa to pitanje prepuštaju suverenu referendumskomu odgovoru neinformirana naroda.

Što je uzrok tomu masovnom iščašenju? Teško je reći. Uzrok sigurno nije jedinstven. Dijelom je to mržnja prema hrvatskoj državi, dijelom nedostatak političke samosvijesti, dijelom djetinjasta vjera u nesebičnost tuđina. A dio je te ludosti proizveo i promidžbeni teror Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija. Odanle nas Gordan Jandroković i Andrej Plenković uvjeravaju da je članstvo u Europskoj uniji „priznanje svim hrvatskim građanima i ostvarenje želja prošlih naraštaja, a osobito branitelja, invalida i žrtava Domovinskog rata, koji su ugradili sebe u temelje suvremene hrvatske države”. To je, slavoserbski rečeno, koliko *beslovesno* toliko uvredljivo. Gospoda nude rasap i osudu kao dovršetak izgradnje i blagoslov! Ludo, ali svaka roba najde svoga kupca.

Čuvari Europe ipak su zabrinuti. Misle: Jogunast je to narod. Upropastit će sjajna postignuća svoje krasne vlasti (i oporbe). No, čuvari mogu biti mirni. Uspjeh osigurava obična većina glasova birača koji izađu na referendum. A vratit će se kući i dr. sc. Ivo Sanader. On se, kao nitko u Hrvatskoj, razumije u izbore. Vladimira se Šeksa ne treba plašiti. Vlasnik će hrvatskoga Ustava, ne bude li u bajboku ili u bolnici, tada biti u mišjoj rupi. Ne će dakle imati tko upozoriti Jasnu Omejec i Ustavni sud da je po Ustavu RH (čl. 2., st. 1.) suverenitet Republike Hrvatske neotuđiv, nedjeljiv i neprenosiv. To je to — ako bude. Ako ne bude, onda ništa.

13. svibnja 2011.

POGUBNI TEATAR

Hrvati jako vole kazalište. Ne samo pojedinci. Za kazalištem luduje cijela nacija.

Nisu to moji opažaji. Tako nas vide iz Bruxellesa i Haaga. Što ja o tomu mislim? Ne znam. Nisam istraživao. A općenito sam sumnjičav prema sudovima te vrste. Diplomatski rečeno, ta je bruxellesko-haaška spoznaja za moj ukus malko preduboka. No ona je, kada je riječ o iluzionističkomu kazalištu, dobrim dijelom točna. Hrvatski narod doista voli iluzionističku pozornicu. Malo tko zaviruje za kulise, a gotovo nitko u dramski tekst.

To je onako, opće ozračje. Na zabavnoj razini ni krjepost ni opaćina. U tom ozračju uz malo novca lako izbiju na pozornicu svakovrsne besmislice, protuslovlja i ludorije. Nevolja nastaje ako ta strast cijelu državu pretvori u kazalište. Tada politička pozornica nužno postaje plijenom najrazličitijih ništarija — izdajica, prevrtljivaca, lažljivaca, varalica, opsjenara, lupeža. A njihove igre nisu teatar.

Ta nesreća temeljito je snašla Republiku Hrvatsku. Dokazuju to visoki primjeri — bivši predsjednik Države i bivši predsjed-

nik Vlade — Stjepan Mesić i Ivo Sanader. Kada se stvarala hrvatska država, ta su se gospoda držala kao hrvatski nacionalisti. Jesu li to bili? Vjerojatno nisu. Da jesu, ne bi se onako glatko prometnuli — Mesić u pouzdanika Tužiteljstva Haaškoga sudišta, Sanader u blaženoga idiota Europske unije. A malo je vjerojatno i da bi se nacionalist, koliko god bio bivši, ikad vinuo do altruističke državničke mudrosti kakvom su nas škropila ta dva predsjednika. Vodili smo, tumačio nam je Mesić, besmisleni rat za granice; a granice danas ne razdvajaju, one spajaju. To je poslije dogradio Sanader svojim neoliberalnim trgovačkim geslom: Nema cijene koju Hrvatska nije spremna platiti za članstvo u Europskoj uniji.

Takve izjave s tako visokih mjesta dopustive su samo u kazalištu. Tamo se one ne mogu dovesti u svezu s kaznenim zakonom. U kazalištu su krjepost i opačina ravnopravne. Pljesak nagrađuje samo dobru glumu.

Ma gledaj ti to, reci će tkogod, čime se taj čovjek zabavlja? Neukusnim aluzijama na Mesićeva filmska iskustva s Filipom Šovagovićem i Sanaderova teatrološka iskustva u Innsbrucku i Splitu?! Eh, da! Volio bih da je tako. Divno bi bilo sanjkati se na lanjskomu snijegu. Ali nesreća, na žalost, nije minula. Stari su glumci otišli. Sanader je zaglavio u bajboku, a Mesića je vjerojatno od bajboka spasio Serge Brammertz. No, dramski je tekst ostao isti. Novi glumci — Ivo Josipović i Jadranka Kosor — nemaju kazališnih iskustava. Ali dobro tumače tu tragičnu lakrdiju. Glume amaterski, s ljubavlju.

Tko voli takvo kazalište, toga sve ushićuje. Jednako Josipovićeva glazbena slava, koja odjekuje po Zagrebu, i Josipovićeva državnička slava, koja se razliježe po Beogradu, Banjoj

Luci, Sarajevu, Mostaru, Washingtonu, Milanu. Tko voli takvo kazalište, jednako se može diviti i gospođi Kosor — od broševa na način Madeleine Albright do autograma Baracka Obame.

Formalno jednako, ali gospođa Kosor igra znatno složeniju ulogu. Sjetimo se kako je na vukovarskoj Ovčari dočekala Borisa Tadića; kako je u Bosnu poslala zrakoplov po Tihomira Purdu; kako je Purdi, slikajući se s njim, obećala kumstvo; kako je hrvatsku naftnu industriju htjela zakonski zaštititi od proždrljivosti „strateškoga partnera” MOL-a; kako je bila iznenađena haaškom presudom generalima Gotovini i Markaču; kako se u Vladi slikala s generalom Čermakom; kako je bila pokrenula istragu o nezakonitoj suradnji s Tužiteljstvom Haaškoga sudišta; kako je hrvatske branitelje htjela zaštititi posebnim ustavnim zakonom...

A što bi od svega toga? Samo teatarski šušur. Kao i ono što je na Bleiburškom polju obećao Tomislav Karamarko rekavši: Afirmirat ćemo našu tuđmanovsku Hrvatsku. Tuđmanovsku? Zar on, koji je Mesića doveo na Pantovčak?!

U zavjetrini takva teatarskog patriotizma u Zagrebu je tjedan dana prije prihvaćen Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o primjeni statuta Međunarodnoga kaznenog suda. Tim se zakonom ICTY-ju, kada se zatvori u Haagu, osigurava dinamičan život u krilu županijskih sudova u Zagrebu, Splitu, Rijeci i Osijeku. To su — gle čuda! — gradovi u kojima su četiri najživahnija Hrvatska narodna kazališta.

20. svibnja 2011.

ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΑΙ

Da to vidi Fran Kurelac, rodom Ogulinac, a starinom iz Bruvna u Krbavi, sigurno bi se podrugnuo. „Kako li se”, rekao bi, „razmeće taj tankoprelac. i grkoljub!” Suvremeni eurohrvat odmahnuo bi rukom. Ili bi možda, s kažiprstom na sljepoočnici, promrmljao: „Shit!” Obojica bi međutim krivo postupila. Te grčke riječi samo podsjećaju na izvore. A pamet? Svatko je, kao što reče René Descartes, svojom pameću zadovoljan. To je dobro Gospodin pravedno raspodijelio. Nitko se naime ne žali da je zakinut.

Ali možda bi ipak bio prikladniji abecedni naslov Političari i idioti nego taj alfabetni ornament Politikoi kai idiotai ?

Na žalost, ne bi. To bi bilo gore. Jer niti su politikoi — samo političari niti su idiotai — samo idioti. Prvi su izvorno državnici, a drugi posebnici (osebnci, osebujnici, privatnici). Nazivci govore tko se čime prvotno bavi: državnik državnim poslima (politikos — ta politika), a posebnik svojim poslima (idiōtēs — ta idia). No oni se u svom drugotnom određenju sreću kao građani ili državljani (politai < polis — gradodržava).

Tako to bijaše u antici. U moderno doba „idiot” je razvio i druga značenja. Neko je vrijeme bio psihijatrijski termin. Do početka XX. stoljeća označivao je slaboumnika zarobljena u mentalnoj dobi ispod tri godine (IQ ispod 30). Dakle, osobu koja se ne može sama o sebi skrbiti. Danas je „idiot” pogrдна riječ. Znači: slaboumnik, glupan, bedak; blesan; neotesanac.

Poraba tih riječi u Hrvatskoj zbunjuje ljude. Vesna Pusić, primjera radi, suprotstavlja „građansku” državu „nacionalnoj” državi. Zgodno. Ali učenoj gospođi nisu isto „građanin” i „državljanin”. Da jesu, sigurno bi se protivila nadijevanju Izvorišnih osnova Ustava RH imenima 22 naroda i osebujnoj pozitivnoj političkoj diskriminaciji nehrvata u Hrvatskoj.

Temeljni politički pojmovi i dosad su zbog jakih tuđinskih interesa u hrvatskoj javnosti često šuštili. Danas ih okrutno pritisku skori izbori i proeuropska propaganda. Stoga ti pojmovi u zadnje vrijeme na svakom koraku škripe. Ali ništa zato. Šuplje razloge i vulgarna protuslovlja, kada rose s najviših mjesta, Hrvati zasad doživljuju kao dražesne pjesničke trope i figure.

Nije dakle čudno što kaznenopravni stručnjak i predsjednik Republike Ivo Josipović nije naišao na spomena vrijedan otpor kada je Josipa Manolića, Josipa Boljkovca i Radu Bulata zaštitio od kaznenoga progona rekavši da su prva dvojica od tih triju muževa zaslužnici Republike Hrvatske. Niti je itko ismijao osebujnu ocjenu Stjepana Mesića da je Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske veličanstvenom proslavom vjenčanja princa Williama i Kate Middleton htjelo naglasiti britansku ulogu u antifašističkoj borbi. A glatko prolaze i oksimoroni Jadranke Kosor. Ona u istom dahu veliča suverenista Franju Tuđmana i integracionista Ivu Sanadera.

Slušatelji to dobro podnose. Gospođa im se Kosor čini pravednom. Podjednako cijeni i državnu neovisnost i državnu ovisnost. Slaveći 20. obljetnicu Tuđmanova referenduma o neovisnosti, jednako je radosno najavila Sanaderov referendum o ovisnosti, nakon kojega će, kako je rekla, Hrvatska biti suverena — članica Europske unije.

Priča djeluje kao zla izmišljotina. Na žalost, izmišljotina nije. A sama je o sebi još gora. Raspao joj se nositelj — Savez za Europu. Ali nije gora zbog toga što se Savez raspao. Gora je zbog toga što ga nije razbilo državništvo, nego suparništvo HDZ-a i SDP-a. Nisu se mogli složiti tko je zaslužniji za razgradnju hrvatske države i dokidanje njezine samostalnosti i suverenosti.

Neki ljudi misle da su to posljedice slaboumlja. Tihomir Dujmović u *Abendblattu* pod naslovom „Lijepo svira, govori jezike i — ne shvaća Tadićeve podvale” pripovijeda kako je Boris Tadić dvaput ponizio svoga prijatelja Ivu Josipovića. Od svih, veli, opljačkanih umjetnina vratio je samo jednu pravoslavnu ikonu, a Josipoviću je darovao pretisak „barbarogenijskih” koljačkih maštarija hrvatskoga Srbina Ljubomira Micića. To je grozno. Ali ja se ne bih usudio tvrditi da se prijatelji ne razumiju.

Naprotiv. Meni i ta priča pokazuje da naše najveće nevolje izvire iz ćudorednih vrela. Neoliberalna sebičnost zatrla je državnike. Politikoi (državnici) postali su idiōtai (privatnici), koji građane nastoje pretvoriti u idiote (slaboumnike). No, ne će ići.

27. svibnja 2011.

BRAMMERTZOV KLIN

Hrvatsku je u svibnju dvaput pohodio glavni tužitelj Haaškoga sudišta Serge Brammertz. Prvi se posjet dogodio u sjeni Orijejeve presude hrvatskim generalima Gotovini, Markaču i Čermaku. Drugi je pogodila buka oko vijesti o uhićenju srpskoga generala Ratka Mladića. Posjeti su bili kratki. O njima gotovo nitko ništa ne zna, jer ni Brammertz ni državna vlast nisu ništa priopćili.

Ta neprobojna tajnost navodi na ružne misli. Ona podsjeća kako je s Haagom surađivala „lijeva” hrvatska Vlada. O tomu je, s polugodišnjim kašnjenjem, progovorio Dražen Budiša, rekavši da je tadašnja glavna tužiteljica Carla del Ponte pitala Gorana Granića odgovara li politici Račanove Vlade njezin izbor haaških optuženika. Ako Budiša ne laže, posve je jasno zašto nitko iz te Vlade nije prigovorio kada je Carla del Ponte Antu Gotovinu pravosudno uvrstila u ekskluzivno društvo srpskih razbojnika Radovana Karadžića i Ratka Mladića.

A „desna” hrvatska Vlada? Ona je još dublje ogrezla u kolaboraciju s Haagom. Ta je Vlada pod Sanaderom, kako bi dokazala svoju suradljivost, po britanskomu napatku organizirala hajku na odbjegloga generala Gotovinu. Klevetnički je preko televizije,

radija i tiska napadala generalovu osobnu čast. Administrativno je zlostavljala njegovu obitelj, suborce i prijatelje. Pod Sanaderovom namjesnicom na Brammertzov je zahtjev pokrenula bezobziru potragu za famoznim „topničkim dnevnicima”. Pri tomu je, progoneći odvjetnika Marina Ivanovića, ometala rad Gotovinina braniteljskog tima. Tu nepodopštinu obustavio je sudac Orije — onaj cinični Nizozemac koji je poslije Gotovinu i Markača bez ikakvih dokaza osudio na drakonske zatvorske kazne.

Tko samo to ima na umu, ne može se oteti pomisli da se vlast s Brammertzom potajno roti protiv svoga naroda. Pogotovo kada sutradan nakon prvoga Brammertzova posjeta Savez za Europu (negdašnji Hrvatski državni sabor) po hitnom postupku donese Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o primjeni Statuta Međunarodnoga kaznenog suda i progonu za kaznena djela protiv međunarodnoga ratnog i humanitarnog prava. Donošenje toga zakona bruxelleski je uvjet za zatvaranje Poglavlja 23. — Pravosuđe i temeljna prava u „pregovorima” o hrvatskomu pristupu Europskoj uniji.

Kakve je ustupke, ispunjavajući taj uvjet, učinio Savez za Europu? Nedopustive. Odredio je da su odsad za ratne zločine mjerodavna samo četiri županijska suda: zagrebački, splitski, riječki i osječki, jer su u okrilju tih sudova ustanovljene podružnice Haaškoga sudišta. Za imenovanje državnog odvjetnika za progon ratnih zločina više nije potrebna suglasnost ministra pravosuđa, a državni odvjetnik može i na temelju „dokaza” koje pribavi Međunarodno kazneno sudište pred mjerodavnim hrvatskim sudom podignuti optužnicu bez provođenja istrage i bez suglasnosti istražnoga sudca. Tu bi Ivan Zvonimir Puhovski i Savo Štrbac, kao što se i predviđa, mogli valjano ugrijati hrvatske podružnice Haaškoga sudišta.

Što to znači? To smo vidjeli kada je integrirano zapadno-balkansko pravosuđe na Tihomiru Purdi demonstriralo Haagu i Bruxellesu kako će progoniti „regionalne ratne zločince”. Demonstracija je bila grozna. No ona je uzgređice razotkrila da ni Ivo Sanader i njegova ministrica pravosuđa Vesna Škare Ožbolt nisu iz objesti ustanovili kult Carle del Ponte. Taj nedvojbena sramotni kult utemeljen je na ispravnu uvidu u naopako stanje stvari. Haaškim sudištem ne ravna predsjednik Suda, nego glavni tužitelj Sudišta. To je i slijepcu jasno. Izvješće Vijeću sigurnosti Ujedinjenih naroda o radu Haaškoga sudišta ne podnosi njegov glavni sudac, nego njegov glavni tužitelj.

Opisani heteronomni klin što ga je iznudom rečenoga zakona uz pomoć Europskoga povjerenstva na početku svibnja u hrvatsko pravosuđe zabio Serge Brammertz svjedoči da Savez za Europu nije u međuvremenu zaboravio mudrost svoga rodonačelnika. A Brammertz je svoj klin potkraj svibnja dodatno učvrstio. Na Brijunima je sazvao regionalnu konferenciju svojih vazala. I dva su mu se dana na tom simboličnom mjestu o hrvatskomu trošku ponizno klanjale delegacije Ureda tužiteljstva Međunarodnoga kaznenog sudišta za bivšu Jugoslaviju, Tužiteljstva za ratne zločine Republike Srbije, Državnoga odvjetništva Republike Hrvatske i tužiteljstava BiH, Crne Gore, Federacije BiH, Republike Srpske i Distrikta Brčko.

Vijest o uhićenju Ratka Mladića došla je kao engleski desert. Brammertz može biti zadovoljan. Ako 6. lipnja u New Yorku odustane od „topničkih dnevnika” Hrvatske vojske, ne će to biti ustupak. Time će samo još dublje zabiti svoj heteronomni klin u hrvatsko pravosuđe.

3. lipnja 2011.

ILI JESMO ILI NISMO

Hrvatsku je 4. i 5. lipnja pohodio Sveti Otac Benedikt XVI. U pravi čas: uoči izvješća Sergea Brammertza Vijeću sigurnosti Ujedinjenih naroda o suradnji Republike Hrvatske s Međunarodnim kaznenim sudištem za bivšu Jugoslaviju. Zbog toga se pastirski i državnički pohod Svetoga Oca, iako je dogovoren još u listopadu prošle godine, doima kao posve svjež pripravak — kao blag lijek za ljutu ranu što ju je dostojanstvu hrvatskoga naroda zadala sablažnjiva presuda Haaškoga suda izrečena generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču.

Sveti je Otac, po protokolu, najprije pohodio državnoga poglavara na Pantovčaku. Zatim se u Hrvatskomu narodnom kazalištu kratkim govorom obratio predstavnicima političkoga i društvenoga života, odabranicima iz kulture, znanosti i poduzetništva te članovima diplomatskoga zbora. Na Trgu bana Josipa Jelačića očinski se družio s katoličkom mladeži. Sutradan je na Hipodromu predsjedao Nacionalnom susretu hrvatskih katoličkih obitelji i predvodio euharistijsko slavlje. Zatim je u zagrebačkoj prvostolnici duhovno okrijepio hrvatsko svećenstvo

i pomolio se kod groba blaženoga Alojzija Stepinca. Na posljetku je posjetio nadbiskupski dvor svoga domaćina kardinala Josipa Bozanića te se zrakoplovom Croatia Airlinesa vratio u Rim.

U špiljama naše nacionalne potištenosti riječi su rimskoga prvosvećenika odzvanjale kao pohvale našim katoličkim krjepostima. Naglasci su bili na savjesti, obitelji i mladeži. Utjeha je učvršćivala vjeru, ohrabrivala tradiciju i budila nadu u bolju budućnost. Na trenutke se činilo kao da Benedikt XVI. vidi posebno katoličko poslanje „plemenite hrvatske nacije” u globaliziranoj Europi. Odatle je potekao onaj odrješiti odgovor na novinarsko pitanje u zrakoplovu: Logično je, nužno i pravedno da Hrvatska uđe u Europsku uniju.

Na televiziji su nakon susreta hrvatskih katoličkih obitelji o tomu nešto petljali Jadranka Kosor i Vladimir Šeks. Ne sjećam se što su rekli. No, snažno me se dojmio prosvjed krčkoga biskupa Valtera Župana protiv zakona o prijekidu trudnoće, a još jače njegov neobično utemeljeni poziv Svetomu Ocu. Biskup nas je podsjetio kako je papa Ivan VIII. 7. lipnja 879. za vrijeme svečane mise na oltaru svetoga Petra uzdigao ruke i blagoslovio hrvatskoga kneza Branimira i njegov narod, a zatim je pozvao Benedikta XVI. da slijedi taj povijesni primjer. „I Vi”, rekao je, „Sveti Oče, visoko uzdignite danas svoje ruke prema nebu i blagoslovite one koji nama upravljaju, nositelje državnih vlasti.”

Ne znam kako su to doživjeli Ivo Josipović i Luka Bebić, Jadranka Kosor i Vladimir Šeks. Onoga tko zna što su nam sve u zadnjih desetak godina učinile naše dvije komunističke partije, koje upravljaju Hrvatskom, morao je taj poziv bolno pogoditi. Te su nas stranke materijalno osiromašile, a ne

dopuštaju nam ni da se riješimo tereta njihovih negativnih vrijednota. One i danas kriju kosti nebrojenih nevinih žrtava, a na trgu urešenu imenom svoga zločinačkog idola svečano dočekuju — u organizaciji Hrvatske biskupske konferencije — Svetoga Oca.

Obje su te stranke odane našoj strašnoj prošlosti. Stoga i danas, podjednako činidbom i nečinidbom, čuvaju njezin kontinuitet. Nikomu nisu sudile zbog nebrojenih partizansko-četničkih ubojstava Hrvata, a i danas sude hrvatskim braniteljima iz Domovinskoga rata. Štoviše, zakonski su osigurale trajnost takvih suđenja po pravilima Haaškoga suda. Ta će se suđenja, i kad nas uguraju u Europsku uniju, odvijati pod tuđinskim nadzorom. Glavni je tužitelj Haaškoga sudišta Serge Brammertz zbog toga pred Vijećem sigurnosti Ujedinjenih naroda pohvalio njihovu suradnju, ali im nije zaboravio zamjeriti što nisu bile oduševljene nepravednom presudom Gotovini i Markaču i što nisu pronašle famozne „topničke dnevnik“ Hrvatske vojske.

Sveti Otac Benedikt XVI. svojedobno je pohvalio gospođu Kosor što je u ime Hrvatske odustala od međunarodnopravnog rješavanja graničnoga prijepora sa Slovenijom, a sada, kao što rekoh, drži da je logično, nužno i pravedno da Hrvatska uđe u Europsku uniju.

Komunistički neznabošci zbog toga likuju. Oni drže da papina nepogrješivost uskrisuje njihovu staru poziciju: Hrvatska ne može biti samostalna i suverena država jer je pre-malena. No mi znamo da je po dogmatskoj konstituciji Prvoga vatikanskog sabora *Pastor aeternus* (Vječni pastir) rimski prvosvećenik nezabludiv kada *ex cathedra* poučava o vjerskim i ćudorednim pitanjima, a da kao i svaki drugi čovjek može

pogriješiti u sekularnim računima. U pitanjima logičnosti, nužnosti i pravednosti nama je dakle sudac naša savjest. Kao što reče Sveti Otac: Ili jesmo ili nismo katolici.

10. lipnja 2011.

KRAJ NEOVISNOSTI

Stvar se, čini se, bliži kraju. Europsko povjerenstvo predložilo je ministarskom Vijeću EU da zatvori posljednja četiri poglavlja u pristupnim pregovorima s Hrvatskom i da odredi 1. srpnja 2013. kao nadnevak njezina primanja u članstvo. Objavili su to José Manuel Durão Barroso, predsjednik Europskog povjerenstva, i Štefan Füle, povjerenik za proširenje EU.

No to nije bilo sve. Gospoda su se nadmetala u pohvalama Republici Hrvatskoj. Füle je hvalio „zrelu demokraciju” i „tržišno gospodarstvo”, a Barroso hrvatski narod i njegovu mladež, državne vlasti i sadašnju Vladu. Oni su, rekoše, zadnjih godina obavljali težak posao. Ali isplatilo se. Znamo, drage Hrvatice i Hrvati, umorni ste od toga posla. No sada je sve gotovo. Ovo je povijesni dan za Hrvatsku i za Europsku uniju. *Exultate et jubilate!* Poskakujte i kličite!

Vijest se očekivala. Jadranku je Kosor zatekla u Londonu, za posjeta Davidu Cameronu, predsjedniku Vlade Ujedinjenoga Kraljevstva. Pljuštale su čestitke. I od Camerona i sa svih strana. Gospoda je Kosor, ushićena „povijesnim danom”, na reveru

istaknula broš sa zvjezdicama EU. Duboko je uzdahnula. Bilo je teško! Najteže, veli, kada su je zbog arbitražnoga sporazuma sa Slovenijom nazivali veleizdajnicom. No to je, nakon što je u siječnju 2010. Sveti Otac pohvalio njezinu i Pahorovu odlučnost i hrabrost, uglavnom prestalo. A ona je znala da će uspjeti. Sada osniva radnu skupinu koja će raditi na projektima za novac EU. Bude li se radilo kao dosad, Hrvatska će, veli, „izvući dvije milijarde eura”.

No, unatoč Barrosovu i Füleovu zazivu poskakuju samo vlast i mediji. *Morgenblatt* nam kliče s naslovnice: „Dobro jutro, građani Europe!” A na bruxellesku dobrodošlicu *Abendblatt* uzvraća: „EU, evo nas!” Na radiju i televiziji biglišu Unijini agitatori i pućpuriču štovatelji europskih fondova, s mišlju na one „dvije milijarde eura”.

Tomu veselom mahnitaju posebnu draž daje tzv. intelektualna elita. Ti ljudi drže da će nas Europska unija učiniti boljom državom. Jedan će od njih na referendumu glasovati za članstvo u Europskoj uniji s triju razloga: 1. kad smo već kolonija, neka se to formalizira, 2. tamo povijesno pripadamo, otidimo s Balkana, 3. jednog će se dana u Hrvatskoj pojaviti suverena vlast, pa će i „naše europejstvo i naša pozicija u EU biti suvereni”.

To su nesuvisle priče. No one se nude kao politički orijentiri, pa ih ne mogu mimoići. Kolosalna je zabluda da će nas Europska unija učiniti boljom državom. Ona je ravna tvrdnji da će nas smrt učiniti boljim ljudima. Zašto ne bismo svoju državu popravljali dok je samostalna i neovisna? Zašto se kao ljudi ne bismo popravljali dok smo živi? Iz te beznadno krive premise slijedili su oni neobični razlozi za pogrešno glasovanje o članstvu u Europskoj uniji. Prvi razlog nije ništa drugo doli djetinjast

prkos. Koloniju ne treba formalizirati, nego osloboditi. Drugi je i povijesno i zemljopisno klimav. A bili smo i tu i tamo, pripadali i Zapadu i Istoku. Danas pripadamo sebi. Zašto se ne bismo držali svoga srednjoeuropsko-sredozemnog identiteta i ostali u svojoj slobodnoj, samostalnoj i neovisnoj državi? Treći je razlog posve nerazložan. Ludo je odreći se svoje međunarodnopravno usidrene državne samostalnosti i neovisnosti priželjkujući nekakvo buduće stjecanje — samostalnosti i neovisnosti.

Jest ludo, ali ludost je u Hrvatskoj politička krjepost. Kada se Hrvati odriču sebe i svoga, u inozemstvu im se dive. O tomu svjedoči inozemna slava najvećih hrvatskih Europljana — Ivice Račana i Ive Sanadera. No tu je slavu već natkrilila Jadranka Kosor. Arbitražnim sporazumom sa Slovenijom pristala je da stranci mimo međunarodnoga prava odlučuju o hrvatskomu teritoriju, pristupnim pregovorima s Europskom unijom ograničila je hrvatsku proizvodnju hrane na količine koje su znatno manje od domaće potrošnje, a Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o primjeni Statuta Međunarodnoga kaznenog suda i progonu za kaznena djela protiv međunarodnoga ratnog i humanitarnog prava obvezala je hrvatsko pravosuđe na kazneni progon više tisuća ljudi koji su izvojevali hrvatsku slobodu i državnu neovisnost.

Velike su to žrtve, težak posao. Ali isplatilo se. Ministarsko će Vijeće EU uoči 20. obljetnice Deklaracije o neovisnosti Republike Hrvatske svomu Savezu za Europu svečano uručiti žuđenu Deklaraciju o ovisnosti. Drage Hrvatice i Hrvati, *exultate et jubilate!* Poskakujte i kličite!

17. lipnja 2011.

KAZALO

Bajka o Bajiću	5
Ljupko mjesto	8
Circumdedeunt	11
Okrugle i ugate zdjele	14
Kumir plače	17
S brda na brdo	20
Tjelesna straža	23
Tko je vilašio Pilsela	26
Raskoli i raskolnici	30
Kuhanje žive žabe	34
Chronique scandaleuse	38
Đavolje umijeće	41
U glibu državne politike	45
Farsa i tragedija	48
Opsada tvrđave	51
Razgradnja države	55
Svibanjska opomena	59
Sve za Vrapče	63
U kalu čistilišta	66
Namigivanje vragu	70
Više od sindikalne akcije	74
Engleski perivoj	77
Nesuvisla priča	80
Lude dodole	83
Đijalektičke kvake	86
Gradanska buna	89
Kip Domovine	92
Krivi put	95
Kape	98
Mikleničev iskorak	101
Politička prosvjeta	104

Vrhovni značaj	107
Jednoreferendumski narod	110
Harakiri	113
Sumnjive krjeposti	116
Da ili ne?	119
Sir i vrhnje	122
Žalosna groteska	125
Muški kokoš	128
Uzbuna u čergi	131
Sveta Antigona	134
Javno-privatni igrokaz	137
Galbraithova majoneza	140
Azazelovi nakupci	143
One četiri riječi	146
Toga nema nigdje	149
Divlja pravda	152
Odakle to zlo	155
Obrat ili obmana	158
Unijin andeo	161
Politički Božić	164
Branitelji i vlast	167
Gladac	170
Za hrvatski entitet	173
Ružna priča	177
Vražje škude	180
Velikosrpska sudbenost	183
Tri prosvjeda	186
Izborni sustav	189
Idejna pomutnja	192
Dvije rupe	195
Zločin i kazna	198
Pačja škola	201

Domaće zadaće	204
Što sad?	207
Anglosaske pohvale	210
Sprdanje s državom	213
Na klackalici	216
Pogubni teatar	219
Politikoi kai idiōtai	222
Brammertzov klin	225
Ili jesmo, ili nismo	228
Kraj neovisnosti	232

KNJIŽNICA

- I. VELJKO BARBIERI: TKO JE SA MNOM PALIO KUKURUZ
Pakrački dnevnik
- II. MIRKO MARJANOVIĆ: ŽIVJETI SMRT
Sarajevski dnevnik
- III. ĐURĐICA IVANIŠEVIĆ: LJUDI IZ AKVARIJA
- IV. HRVOJE HITREC: VELIKA KNJIGA ZABORAVA
- V. STJEPAN ŠEŠELJ: HRVATSKA JEST
- VI. IGOR MRDULJAŠ: O HRVATSKOME GLUMIŠTU
- VII. LJUBICA ŠTEFAN: ISTINOM I ČINJENICAMA ZA HRVATSKU
- VIII. SVEN LASTA IZ GLUMAČKOG KUTA
- IX. MAJA FREUNDLICH: HEJ SLAVENI
- X. DUBRAVKO HORVATIĆ: HRVATSKA NA STRATIŠTU
- XI. BENJAMIN TOLIĆ: HAAŠKI SAPUN
- XII. MILAN VUKOVIĆ: SILE ZLA NAD HRVATSKOM KULTUROM
- XIII. ZORAN TADIĆ: STO GODINA FILMA I NOGOMETA
- XIV. MLADEN ROJNICA: ŽIVJETI ZA HRVATSKU
- XV. MATE KOVAČEVIĆ: HRVATI HERCEG-BOSNE
NAROD KOJI NESTAJE
- XVI. MILAN VUKOVIĆ: ESEJI I OSVRTI
O Tuđmanu i hrvatskj stvarnosti
- XVII. ZVONIMIR MAGDIĆ: BLJESKOVI I OLUJE
HRVATSKOGA ŠPORTA
- XVIII. CARL GUSTAF STROM: POŠTOVANI HRVATSKI PRIJATELJI
- IXX. ĐURO VIDMAROVIĆ: PROTIV TMINE
- XX. FRANJO MARTINOVIĆ FRAM: BRZOJAVI I BRZOGLASI IZ CIRKUSA
- XXI. STJEPAN ŠEŠELJ: Približene daljine duhovne hrvatske
- XXII. DUBRAVKO JELČIĆ: PISMA IZ ŽIVOTA
- XXIII. STJEPAN ŠULEK: KAD MISLIM NA HRVATSKU
- XXIV. MILAN VUKOVIĆ: HRVATSKA SNAGA NAJVEĆE LJUBAVI

Svakog petka

HRVATSKO SLOVO

jedini hrvatski tjednik za kulturu

HRVATSKO SLOVO - UVIJEK ZA HRVATSKU

Benjamin Tolić
KRAJ NEOVISNOSTI

Nakladnik
HKZ - HRVATSKO SLOVO d.o.o.
HR-10000 ZAGREB, Hrvatske bratske zajednice 4

Za nakladnika
DUBRAVKA VIDAČ

Naslovnica i slog
TINA GRGIĆ

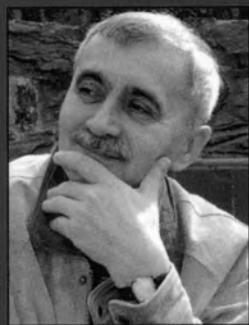
Tiskano u Hrvatskoj
u listopadu 2011.

Tisak

Dino tisk d.o.o. Zagreb

ISBN 978-953-6736-60-7

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i sveučilišne
knjižnice u Zagrebu pod brojem 780179

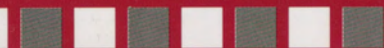
BILJEŠKA O PISCU

Benjamin Tolić rođen je god. 1943. u posuškom Osoju u Hercegovini. Studij filozofije i germanistike na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Radio kao profesor njemačkoga jezika i urednik Osmojezičnoga enciklopedijskog rječnika Leksikografskog zavoda „Miroslav Krleža“.

Od 1992. do 1998. te od 2000. do 2003. u diplomatskoj službi. Od 1998. do 2000. glavni urednik Hrvatske izvještajne novinske agencije - Hine.

Prevodio s njemačkoga (R. M. Rilke, R. Musil, G. Bürger, W. Reich, H. Bahr). Pisao političke oglede.

Objavio knjige: *Haaska saturn. Razgovori o hrvatskoj politici kako ih je od slova do slova bilježio Eugen Pataki*, Zagreb, 2002.; *Pamet u glavu. Hrvatska u vrtlogu novoga svjetskog poretka*, Zagreb, 2003.; *Who smo mi? Oglad o naciji i državi*, Zagreb, 2007.; *Sanaderova dionica*, Zagreb, 2009.

120,00 kn

ISBN 953-6736-60-7

9 789536 736607